

17

**PARTNERSHIPS
FOR THE GOALS**

**การศึกษาเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17**
การปรับใช้เป้าประสงค์ และตัวชี้วัด
เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
ในบริบทการให้ความร่วมมือ
เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ

ของสำนักงานความร่วมมือพัฒนา
เศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
(องค์การมหาชน) (สพพ.)

สำนักนโยบายและแผน สพพ.

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร.....	ข
บทที่ 1 บทนำ.....	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 ประเด็นคำถามการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
1.5 ขอบเขตงานวิจัย	6
1.6 วิธีการศึกษาวิจัย.....	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 การทบทวนเอกสาร.....	9
บทที่ 3 การประเมินระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สฟพ. ที่สนับสนุนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17	19
บทที่ 4 แนวทางเชิงนโยบายเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ ของ สฟพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย	52
เอกสารอ้างอิง.....	61
ภาคผนวก ก.....	63
ภาคผนวก ข.....	76
ภาคผนวก ค	82

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ในปัจจุบันการพัฒนาของประเทศต่างๆ เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว โดยหลายประเทศใช้กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศครอบคลุมในหลากหลายมิติ (Dimensions) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยแนวคิดที่ว่าด้วยความยั่งยืน (Sustainability) เป็นแนวคิดที่เป็นนามธรรมและสามารถตีความได้อย่างหลากหลายแต่ผลของการนำไปใช้มักจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนนโยบายด้านความร่วมมือระหว่างที่สำคัญ คือ การให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance : ODA) ซึ่งเป็นภารกิจหลักของ สพพ. ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับเป้าหมายที่ 17 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobalization การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for Sustainable Development Goal) ดังนั้น การศึกษานี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประเด็นดังนี้

(1) เพื่อศึกษาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ในบริบทการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ.

(2) สสำรวจตัวชี้วัด และศึกษาความสอดคล้องระหว่างเป้าประสงค์และตัวชี้วัดกับบริบทการให้ ODA ของ สพพ. เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

(3) เพื่อเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายในการปรับปรุงการดำเนินงานให้ ODA ของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobalization การดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ดำเนินการศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานของ สพพ. ที่สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อน SDGs 17 ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ควบคู่กับการประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินระดับความสำเร็จของการให้ ODA ของ สพพ. ที่สนับสนุน SDGs 17 ตามเกณฑ์การประเมิน TQA (Thailand Quality Award) ฉบับปี 2563-2566 โดยยึดโยงกรอบการประเมินในมิติด้านผลลัพธ์ (Results) หมายถึง ผลผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) ขององค์กร และได้นำแนวคิดหลักเกณฑ์การกำหนดช่วงคะแนนผลการประเมินตามแนวทางการประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งได้กำหนดค่าสีแสดงสถานะของเป้าหมายตามแนวทางการรายงานความก้าวหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559-2563 ของ สศช. มาประยุกต์ใช้ตามบริบทของ สพพ. ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้ดังนี้

➤ **วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2** โดยจำแนกตามเป้าหมายย่อยทั้ง 4 เป้าหมาย พบว่า

เป้าหมายย่อยที่ 17.2 พบว่า เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วน ODA/GNI ของ สพพ. กับสัดส่วน ODA/GNI ของไทย ทั้งหมด พบว่า โดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2564) การดำเนินงานด้าน ODA ของ สพพ. คิดเป็นร้อยละ 20.35 ของมูลค่า ODA ของไทยทั้งหมด และในปี 2564 มีสัดส่วนร้อยละ 34.57 ดังนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานด้าน ODA ของ สพพ. มีความสัมพันธ์กับมูลค่า ODA ของไทยในระดับสูงเนื่องจากมีสัดส่วนเฉลี่ยในช่วงปี 2560 - 2564 สูงถึงร้อยละ 20.35 แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ (Outcome) จากการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นจริง เห็นควรให้พิจารณาเพิ่มเติมการวัดผลสัมฤทธิ์ (Results) ของการดำเนินงานซึ่งจะสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของ สพพ. และของไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายย่อยที่ 17.9 พบว่า เมื่อพิจารณาการดำเนินโครงการให้ ODA ของ สพพ. มีการดำเนินโครงการตามความร่วมมือแบบ ใต้ - ใต้ (South-South cooperation) และความร่วมมือแบบไตรภาคี (Triangular cooperation) เพื่อบูรณาการความร่วมมือการให้ ODA อย่างต่อเนื่องร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ โดยโครงการให้ ODA ของ สพพ. ที่ผ่านมามีประสิทธิผลคุ้มค่าก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในเชิงบวกเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.9 นอกจากนี้ ประสิทธิภาพของโครงการให้ ODA ทางด้านวิชาการในการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) พบว่า ผลประเมินด้านการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานมีผลการประเมินสูงกว่าร้อยละ 90 และมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการจัดฝึกอบรมฯ ร้อยละ 85 ขึ้นไป แต่อย่างไรก็ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนเป้าหมายย่อยที่ 17.9 เห็นควรให้ สพพ. เพิ่มเติมการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ ที่ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการให้ ODA และส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินงานโครงการ ODA ต่อไป

เป้าหมายย่อยที่ 17.16 พบว่า การดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของ สพพ. มีการยกระดับการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก ร่วมเติมเต็มโดยหุ้นส่วนความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลายซึ่งได้มีการระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงินผ่านการให้ ODA ทางด้านวิชาการด้วยการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้ง สพพ. ได้ขับเคลื่อนความร่วมมือเพื่อพัฒนากับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (Development Partners : DPs) ต่างๆ ผ่านกลไกการร่วมประชุมหารือ และการลงนาม Partnership Arrangement เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ต่างๆ เพื่อนำองค์ความรู้ต่างๆ มาประยุกต์ใช้สำหรับการให้ ODA ของ สพพ. ต่อไป

เป้าหมายย่อยที่ 17.17 พบว่า การดำเนินงานของ สพพ. ยังไม่สามารถตอบสนองเป้าหมายย่อยที่ 17.17 ดังกล่าว เนื่องด้วยการดำเนินโครงการที่ผ่านมาของ สพพ. ยังไม่ปรากฏการดำเนินการในลักษณะการร่วมทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน หรือการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership: PPP) แต่อย่างไรก็ดี สพพ. ได้พยายามขับเคลื่อนดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐภายในประเทศผ่านกลไกการดำเนินงานในลักษณะ Team Thailand for International Development

Cooperation และริเริ่มการบูรณาการความร่วมมือทางด้านการเงินร่วมกับ DPs ต่างๆ ในรูปแบบ Parallel Financing ดังนั้น การดำเนินงานในระยะถัดไปสำหรับการผลักดันการบรรลุเป้าหมายย่อยที่ 17.17 คือ การเร่งริเริ่มให้เกิดโครงการลงทุนในรูปแบบ PPP เพื่อก่อให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย เพิ่มผลิตภาพและศักยภาพการผลิตในระยะยาว ลดภาระการลงทุนของภาครัฐ เพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการและส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม และการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีต่อไป

➤ **วัตถุประสงค์ข้อที่ 3** พบว่า จากการประเมินระดับผลการดำเนินงานของ สพพ. ภายใต้การประยุกต์ใช้หลักการของเกณฑ์การประเมิน TQA สามารถสรุปประเด็นท้าทาย และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการดำเนินงานในระยะถัดไป ได้ดังนี้

1. ประเด็นท้าทาย จากผลการประเมินตามนัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า ประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ สพพ. ควรเร่งดำเนินการ ประกอบด้วย 2 ประเด็นคือ

1.1 สพพ. ควรเร่งดำเนินการริเริ่มดำเนินโครงการในลักษณะ PPP เพื่อให้บรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs ทั้งมิติด้านการตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กร สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของโลก คำนึงถึงคู่เทียบ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานของไทย ประเทศเพื่อนบ้าน และองค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอื่นๆ เป็นต้น

1.2 กำหนดค่าเป้าหมาย (Targets) ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผ่านกลไกการเทียบเคียง (Benchmarking) สำหรับการดำเนินงานความร่วมมือด้าน FA ความร่วมมือด้าน TA และ Capacity Building โดยริเริ่มจากกระบวนการกำหนดวิธีการวัดและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับองค์กรคู่เทียบ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้แนวทางและวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศต่อไป

พร้อมทั้ง เห็นควรให้ สพพ. กำหนดค่าเป้าหมาย (Target) เชิงปริมาณ (Quantity) ในมิติด้านสัดส่วนมูลค่า ODA/GNI ภายใต้ขอบเขตภารกิจการดำเนินงานของ สพพ. เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานของ สพพ. ในระยะข้างหน้าของ สพพ. โดยเห็นควรเสนอให้กำหนดค่าเป้าหมายในทุก 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 20 ปี ของ สพพ. อีกทั้งควรพิจารณากำหนดค่าเป้าหมายเป็นรายปี เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicators : KPIs) ขององค์กร ซึ่งการกำหนดให้สัดส่วน ODA/GNI ของ สพพ. เป็นตัวชี้วัดหลักขององค์กร จะสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดภายใต้เป้าหมายย่อยที่ 17.2 ได้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย

2.1 กำหนดสถานะ (Position) หรือเป้าประสงค์ (Goals) การดำเนินงานของ สพพ. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย สพพ. สามารถวางแผนหรือกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยสามารถจัดทำในรูปแบบ “Position Paper” เพื่อแสดงทิศทาง เจตจำนงค์ ของ สพพ. สำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2.2 การสร้างเสริมความตระหนักรู้ (Awareness) ด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
อย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance : ODA) ทั้งมิติด้านการดำเนินงานในระดับภาพรวม
ของไทย และการดำเนินงานภายใต้บทบาท ภารกิจ ของ สพพ. ที่เป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลไทยในการขับเคลื่อน
ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่สามารถส่งเสริมการขับเคลื่อน SDGs เป้าหมายที่ 17 และเป้าหมายอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสร้าง Awareness จะส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ทั้งระดับพื้นที่ และระดับนโยบาย และ
เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินคุณค่าขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรมีความยั่งยืนและสามารถ
เพิ่มผลประโยชน์ทางตรงผ่านมิติด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ทางอ้อม
ผ่านมิติด้านเศรษฐกิจ (การค้าระหว่างประเทศ) ในระยะข้างหน้า

2.3 เพิ่มกลไกการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน
ด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดจากการดำเนินงาน และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้
ใหม่ๆ เพื่อ สพพ. สามารถนำมาประยุกต์ใช้ และสร้างนวัตกรรมสำหรับการดำเนินงานด้านความร่วมมือ
เพื่อการพัฒนาต่อไปโดยสามารถพิจารณาแนวทางการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน
ภายในประเทศทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เกิดการบูรณาการการทำงานในลักษณะ Team
Thailand for International Development Cooperation โดยวางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการ
ในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ (Cross Functional Management System) ตามห่วงโซ่แห่งคุณค่า
(Value Chains) ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อให้การดำเนินงาน
เพื่อขับเคลื่อน SDGs สำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17 ของไทยเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันการพัฒนาของประเทศต่างๆ เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว โดยหลายประเทศใช้กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศครอบคลุมในหลากหลายมิติ (Dimensions) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ได้ถูกกล่าวถึงในรายงาน Our Common Future หรือบรันด์ท์แลนด์ (Brundtland Report) ที่ได้เผยแพร่ในปี ค.ศ. 1987 โดยคณะกรรมการโลกด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development: WCED) ในรายงานดังกล่าวได้กล่าวถึงสิ่งท้าทายใหม่ของโลกที่ควรได้รับการแก้ไขเช่น ความยากจน ความหิวโหย ความเหลื่อมล้ำและที่สำคัญคือปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หลังจากนั้น ในปี ค.ศ. 1992 แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนกลายเป็นหลักการสำคัญในการประชุมขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and Development: UNCED) หรือ The Earth Summit ผลที่ได้รับจากการประชุมนี้คือ แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านนโยบายการพัฒนาของประเทศต่างๆ (Ho, 2014; Khalid, Sharma & Dubey, 2020) อย่างไรก็ตาม แนวคิดว่าด้วยความยั่งยืน (Sustainability) เป็นแนวคิดที่เป็นนามธรรมและสามารถตีความได้อย่างหลากหลายแต่ผลของการนำไปใช้มักจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และความร่วมมือระหว่างประเทศ และแนวคิดการพัฒนาตามสหัตถวรรษตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 (The Millennium Development Goals หรือ MDGs) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาในขณะนั้นมีแนวคิดเพียง 8 ด้านเท่านั้น ประกอบด้วย 1) การขจัดความยากจน 2) ความหิวโหย 3) โรคภัยไข้เจ็บ 4) ความเท่าเทียมกันทางเพศ 5) การเข้าถึงน้ำที่สะอาดและสุขาภิบาลที่ดี 6) การลดการตายแรกเกิด 7) การส่งเสริมสุขภาพของแม่ และ 8) การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สยาม อรุณศรีมรกต และยงยุทธวัชรดุลย์, 2559) อย่างไรก็ตาม แนวทางการพัฒนาดังกล่าวได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 2015

ตั้งแต่ ค.ศ. 2015 เป็นต้นมา การลดความยากจนผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการบรรเทาปัญหาสิ่งแวดล้อม ความครอบคลุมทางสังคม และหลักธรรมาภิบาล กลายเป็นบรรทัดฐานการพัฒนาระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ (United Nations) จึงได้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาโลกใบนี้หลังปี ค.ศ. 2015 (Post-2015 Development Agenda) โดยมีข้อกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการซึ่งจะนำมาใช้ในการพัฒนาโลกใบนี้และให้เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) เป้าหมายนี้กลายเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่แต่ละประเทศต้องการบรรลุรวมถึงกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ถูกนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมผ่านวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for the Sustainable Development) ด้วย

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ที่ประกอบด้วย 17 เป้าหมายที่สืบเนื่องมาจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) (Sachs, 2014; Barbier & Burgess, 2017) ได้แก่

- 1) การขจัดความยากจน (No poverty)
- 2) ขจัดความหิวโหย (Zero hunger)
- 3) การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good health and well-being)
- 4) การศึกษาเท่าเทียม (Quality education)
- 5) ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender equality)
- 6) การบริหารจัดการน้ำและสุขาภิบาล (Clean water and sanitation)
- 7) พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ (Affordable and clean energy)
- 8) การจ้างงานเต็มที่และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work and economic growth)
- 9) ส่งเสริมนวัตกรรมในทุกอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry innovation and infrastructure)
- 10) ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced inequality)
- 11) ทำให้เมืองและชุมชนมีความมั่นคง ปลอดภัย (Sustainable cities and communities)
- 12) รูปแบบการบริโภคและการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible consumption and production)
- 13) รับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change)
- 14) การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน (Life below water)
- 15) การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน (Life on land)
- 16) สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace, Justice and strong institution)
- 17) ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for The goals)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาดัชนีการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development Goals Index: SDGs Index) จาก 193 ของประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติในปี 2023 พบว่า ประเทศที่มีลำดับ SDGs Index อยู่ในอันดับต้นๆ ได้แก่ ฟินแลนด์ มีดัชนีเท่ากับ 86.51 เดนมาร์ก มีค่าดัชนีเท่ากับ 85.63 และสวีเดน มีค่าดัชนีเท่ากับ 85.19 ตามลำดับ ทั้งนี้ ที่ประเทศเหล่านี้ไม่ใช่ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงสุด อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา จีน เยอรมันนี หรือญี่ปุ่น แต่กลับพบว่าเป็นประเทศที่มีคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีกว่า มีคุณภาพการศึกษาสูง การดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อมมีความเข้มงวด และมีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต หรืออาชญากรรมต่ำ รวมถึงยังคงเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง ประชาชนสามารถเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐได้อย่างทั่วหน้า โดยเป็นรูปแบบของการพัฒนาประเทศที่ทำให้ประชาชนทุกคนมีความกินดีอยู่ดีอย่างแท้จริง และมีความมั่นคงในชีวิตซึ่งต่างจากประเทศที่มีอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงเพียงอย่างเดียว มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อการผลิตสินค้าและบริการให้เพียงพอับความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่กลับมีความเหลื่อมล้ำในประเทศสูงมาก อัตราอาชญากรรม

อยู่ในระดับสูง การเข้าถึงบริการของรัฐไม่สามารถจัดสรรให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง สิ่งแวดล้อมเป็นพิษต่อพลเมืองของตนเองส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำสวนทางกับตัวเลขทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมายดังที่กล่าว จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ขึ้น

สำหรับในส่วนของประเทศไทยนั้น ประเทศไทยมีค่าดัชนีการพัฒนายั่งยืนในอันดับที่ 44 จาก 193 ของประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติในปี 2023 โดยประเทศไทยมีค่าดัชนีฯ เท่ากับ 74.13 การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจึงได้มีการปรับกระบวนการทัศน์ โดยมีการจัดทำโครงการประสานงานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move Thailand) ซึ่งได้มีงานวิจัยและงานสัมมนาวิชาการจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและเพื่อทำความเข้าใจถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ และกลไกที่จะนำไปสู่เป้าหมายโดยโครงการ SDG Move Thailand ดังที่กล่าวในข้างต้นได้ร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ที่อยู่ในกรอบของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย โดยมีทั้งสิ้น 30 เป้าประสงค์ (จาก 169 เป้าประสงค์) ที่ถูกจัดอันดับให้มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) โดยที่ เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnership for Goals) เป็นเป้าหมายที่มีความสำคัญเนื่องจากการจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอื่นๆ ทั้ง 16 เป้าหมายนั้น จำเป็นจะต้องมีทรัพยากรและองค์ความรู้ที่เพียงพอ การจะให้ทั้งโลก (โดยเฉพาะประเทศสมาชิก) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกันจำเป็นต้องอาศัยกลไกความร่วมมือระดับโลกเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทรัพยากรและองค์ความรู้จากประเทศที่มีการพัฒนา และ/หรือ ทรัพยากรเกินหรือมากกว่าประเทศอื่นไปยังประเทศที่มีการพัฒนาและ/หรือทรัพยากรน้อยกว่า การจะเคลื่อนย้ายทรัพยากรทุนและสินค้าระหว่างประเทศได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยความเชื่อมโยงและความช่วยเหลือระหว่างประเทศผ่านการลงทุนและการค้าจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (กุลบุตร โกเมนกุล นงนุช ดันติสันติวงศ์ และชาริกา ชาญนันท์พิพัฒน์, 2562)

นอกจากนี้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) และการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งในแง่ของผลกระทบ (Aid shocks) และประสิทธิภาพ (Aid effectiveness) โดยส่วนใหญ่พบว่า การให้ความช่วยเหลือส่งผลกระทบบวกอย่างมีนัยสำคัญในทิศทางบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศผู้รับ (Recipient) โดยจากการศึกษาโครงสร้างการให้ความช่วยเหลือ (Aid-Architecture) พบว่า การให้ความช่วยเหลือมีประสิทธิภาพสูงขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย คือ Coordination, Harmonization และ Alignment (Hayman, 2006) ทั้งนี้ ในงานศึกษาหนึ่งพบว่า การให้ความช่วยเหลือในประเทศคู่กันส่งผลกระทบบวกต่อระดับการใช้ไฟฟ้าซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมถึงส่งผลอย่างทวีคูณ (Multiplier effect) ต่อการใช้จ่ายครัวเรือนในระยะยาว (Civelli et al., 2018) เช่นกันกับงานศึกษาในกลุ่มประเทศแอฟริกาเขตทะเลทรายซาฮารา (Sub-Saharan African countries) ที่พบว่า การให้ความช่วยเหลือส่งผลกระทบบวกต่อเศรษฐกิจของประเทศส่วนใหญ่ (Juselius et al., 2014) แต่อีกงานศึกษาในพื้นที่เดียวกันกลับพบว่าส่งผลกระทบบวกต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลอดจน

คุณภาพชีวิตเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (Gillanders, 2016) นอกจากนี้ ในงานศึกษาทางฝั่งของภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asia) พบว่า การให้ความช่วยเหลือในระยะยาวในด้านของการศึกษา สุขภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้หญิง การท่องเที่ยวและบริการด้านสังคมอื่นๆ มีผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าการได้รับความช่วยเหลือในระยะสั้น ได้แก่ การพัฒนาโทรคมนาคม พลังงาน และการขนส่ง (Bhavan et al., 2011) ทั้งนี้ ยังพบว่า ความสัมพันธ์สองทิศทางในเชิงบวกระหว่างการให้ความช่วยเหลือกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวอย่างมีนัยสำคัญในระยะยาว (Lof et al., 2015) นอกจากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการเติบโตทางเศรษฐกิจในด้านการค้าระหว่างประเทศ ก็ได้รับผลกระทบจากการให้ความช่วยเหลือเช่นเดียวกัน ดังเช่นในกรณีการให้ความช่วยเหลือของประเทศจีนต่อประเทศแอฟริกาในรูปแบบของการผูกมัดการนำเข้าวัสดุก่อสร้างในโครงการจีนได้เข้าไปพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้ ส่งผลให้กลุ่มประเทศแอฟริกานำเข้าจากจีนมากขึ้น (Lemi, 2017) ในทางตรงกันข้าม การได้รับความช่วยเหลือของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ กลับไม่พบถึงผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจจากการให้ความช่วยเหลือของต่างประเทศแต่อย่างใด (Burke and Ahmadi-Esfahani, 2006)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาในข้างต้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการเพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในต่างประเทศและประเทศไทยมีการดำเนินการอย่างหลากหลายตามบทบาทภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งในมิติทางด้านการศึกษา ธรรมชาติบาล สังคม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 (SDG 17) เป็นเป้าหมายที่สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านอื่นๆ ตามเป้าหมายที่ 1 - เป้าหมายที่ 16 โดยมุ่งเน้นเรื่องของกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มิใช่การมุ่งให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรมนุษย์โดยตรงอย่างที่ปรากฏในเป้าหมายอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ทำให้เป้าหมายย่อยภายใต้เป้าหมายที่ 17 นี้มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยภายใต้เป้าหมายความยั่งยืนอื่นๆ ทั้งนี้ ภายใต้บริบทการดำเนินงานของ สพพ. การให้ ODA ถือเป็นภารกิจหลักของ สพพ. ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ที่มีความสอดคล้องกับภารกิจของ สพพ. ประกอบด้วย เป้าหมายย่อยที่ 17.2 เป้าหมายย่อยที่ 17.9 เป้าหมายย่อยที่ 17.16 และเป้าหมายย่อยที่ 17.17

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการความสำเร็จของการดำเนินงานที่ผ่านมาของ สพพ. จะเห็นอย่างเป็นรูปธรรมตามจำนวนโครงการให้ ODA แต่ สพพ. ยังขาดการประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว การศึกษาวิจัยโครงการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 การปรับใช้เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของการให้ ODA ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานของ สพพ. ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานของ สพพ. ในอนาคต รวมถึง สพพ. จะได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิภาพการให้ ODA ของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

(Partnerships for The goals) (SDG 17) นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะทำให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานของ สพพ. ที่จะมีส่วนผลักดันและให้การสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติอื่นๆ ด้วย เช่น มิติที่ 8 (SDG 8) การจ้างงานเต็มที่และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work and economic growth) ในเป้าหมายย่อยที่ 8.A เพิ่มการสนับสนุนในโลกความช่วยเหลือเพื่อการค้า (Aid for Trade) แก่ประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งรวมถึงผ่านกรอบการทำงานแบบบูรณาการสำหรับความช่วยเหลือทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการค้าแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Enhance Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance to Least Developed Countries) และมิติที่ 9 (SDG 9) การส่งเสริมนวัตกรรมในทุกอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry innovation and infrastructure) ในเป้าหมายย่อยที่ 9.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์โดยเฉพาะการเข้าถึงได้ในราคาที่สมารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับทุกคน และเป้าหมายย่อยที่ 9.A อำนวยความสะดวกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่นในประเทศกำลังพัฒนาผ่านทางการยกระดับการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยีและด้านวิชาการให้แก่ประเทศในแอฟริกา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก เป็นต้น

1.2 ประเด็นคำถามการวิจัย

(1) การดำเนินงานของ สพพ. สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17: การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for Sustainable Development Goal) อย่างไร

(2) การให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 อย่างไรบ้าง

(3) นโยบายการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. อย่างไรที่ช่วยเสริมสร้างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ในบริบทการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ.

(2) สสำรวจตัวชี้วัด และศึกษาความสอดคล้องระหว่างเป้าประสงค์และตัวชี้วัดกับบริบทการให้ ODA ของ สพพ. เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

(3) เพื่อเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายในการปรับปรุงการดำเนินงานให้ ODA ของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

เพื่อศึกษาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17: การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทการให้ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ.

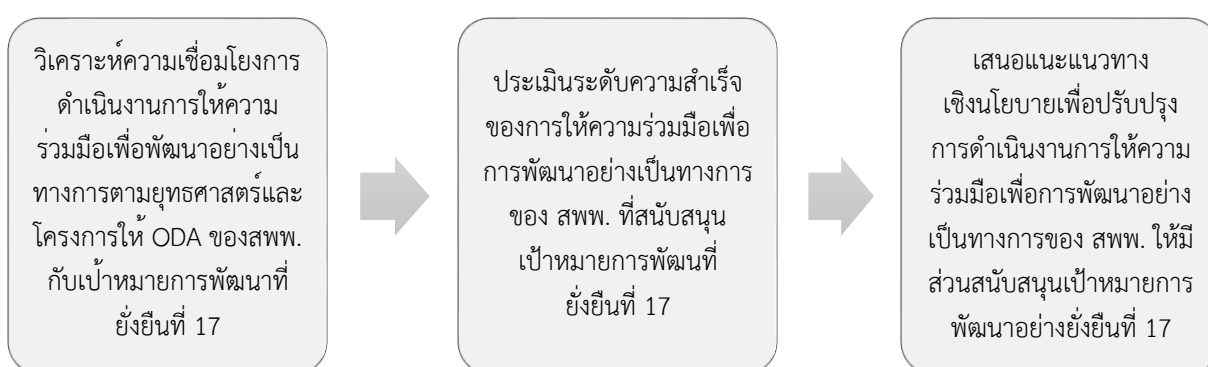
(2) สำรวจตัวชี้วัด รวมถึงการศึกษาหาตัวชี้วัดทดแทนและศึกษาความสอดคล้องระหว่างเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดกับบริบทการให้ ODA ของ สพพ. เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

(3) เพื่อเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายในการปรับปรุงการดำเนินงานการให้ ODA ของ สพพ. ให้มี ส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงาน สำหรับการการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17

1.4 กรอบการดำเนินงานวิจัย

คณะผู้วิจัยฯ ได้วางกรอบการดำเนินงานวิจัย ไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบการดำเนินงานวิจัย

จัดทำโดย : คณะผู้วิจัย

1.5 ขอบเขตการวิจัย :

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG 17) “เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development)” ที่เกี่ยวข้องกับการให้ ODA ทั้งหมด 4 เป้าหมายย่อย ดังนี้

SDG 17.2 ประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการให้เป็นผลตามพันธกรณีเรื่องการให้ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา อย่างเป็นทางการ (ODA) อย่างเต็มที่ โดยรวมถึงพันธกรณีที่ให้ไว้โดยประเทศพัฒนาแล้วหลาย ประเทศที่จะบรรลุเป้าหมายการมีส่วนร่วม ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาร้อยละ 0.7 และมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดร้อยละ 0.15 ถึงร้อยละ 0.20 โดยผู้ให้ ODA ควรพิจารณาตั้งเป้าหมายที่จะให้มีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

- SDG 17.9 เพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี (North-South, South-South and triangular cooperation)
- SDG 17.16 ยกกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยร่วมเติมเต็มโดยหุ้นส่วนความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลายซึ่งจะระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญเทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงิน เพื่อจะสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา
- SDG 17.17 สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ-ภาคเอกชน (Public-Private Partnership: PPPs) และประชาสังคม สร้างบนประสบการณ์และกลยุทธ์ด้านทรัพยากรของหุ้นส่วน
- ขอบเขตด้านพื้นที่: ประเทศผู้รับการช่วยเหลือ (Recipient) ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ (Donor) ได้แก่ ประเทศพัฒนาแล้ว 29 ประเทศ ประเทศกำลังพัฒนา 21 ประเทศ และหน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศต่างๆ 2 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 52 แห่ง โดยการศึกษาเน้นประเทศไทยเป็นหลัก
- ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาการวิจัย 8 เดือน (พฤศจิกายน 2565 - สิงหาคม 2566)

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย :

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ในบริบทการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) จากเอกสารต่างๆ ของ สพพ. ในรอบ 5-10 ปีที่ผ่านมา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) รายงานประจำปี (Annual Report) รายงานผลการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ และรายงานผลการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (DPs) เป็นต้น และวิเคราะห์ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อแสดงการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงการดำเนินงานของ สพพ. กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสำรวจตัวชี้วัด รวมถึงการศึกษาหาตัวชี้วัดทดแทน และประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อประมาณค่าระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 จากตัวชี้วัดที่สำคัญ (ตามเกณฑ์ของ SDG) ได้แก่ สัดส่วนของมูลค่าการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของประเทศผู้รับความช่วยเหลือต่อ GDP แยกตามประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ รวมถึงอัตราการเติบโต

ของ ODA แยกตามประเภท รวมทั้งตัวชี้วัดเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ซึ่งถูกรวบรวมในฐานะข้อมูลของ OECD.Stat โดย OECD ระหว่างปี 2000-2020 และฐานข้อมูล AidData โดย William & Mary's Global Research Institute ระหว่างปี 2000-2020 และอาศัยความเชื่อมโยงกันระหว่างกันนี้ในการวิเคราะห์ต่อเนื่องไปยังความสอดคล้องของตัวชี้วัดและการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศจากหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายในการปรับปรุงการดำเนินงานให้ ODA ของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) และการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศจากหน่วยงานภาครัฐ โดยนำมาวิเคราะห์ตามปัจจัยเชื่อมโยง 5 มิติ ได้แก่ การพัฒนาคน (People) สิ่งแวดล้อม (Planet) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) และ ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) หรือ 5Ps (Planet, Prosperity, People, Partnership และ Peace) ในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation)

1.7 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้

(1) ตัวชี้วัด สถานะ และความสอดคล้องระหว่างเป้าประสงค์และตัวชี้วัดกับบริบทการให้ ODA ของ สพพ. เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

(2) แนวทางการขับเคลื่อนและเพิ่มประสิทธิภาพการให้ ODA ของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

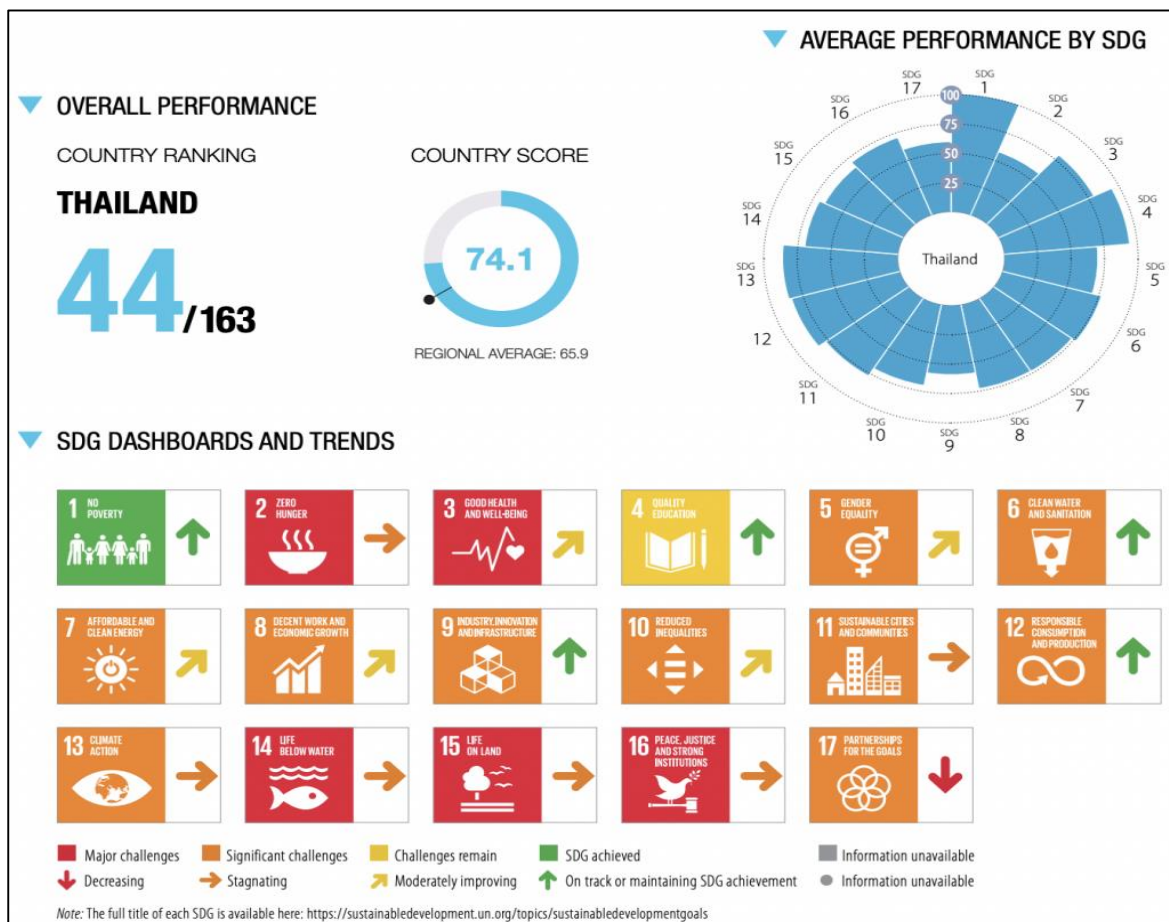
(3) บุคลากรของ สพพ. ได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้การปฏิบัติงานด้านงานวิจัย ขั้นตอนการศึกษาวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย และรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยทางวิชาการ

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 และการประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลจาก SDGMOVE Thailand (2565) พบว่า อันดับ SDG Index ของไทย อยู่ที่อันดับ 44 จากทั้งหมด 163 ประเทศ ลดลงมาจากอันดับ 43 จาก 165 ประเทศ ในการจัดอันดับปี 2564 มีคะแนน SDG Index อยู่ที่ 74.1 คะแนน ลดลงจากปี 2564 เล็กน้อยเพียง 0.1 คะแนน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับภาพรวมคะแนน SDG Index ระดับโลกที่ลดลงเรื่อยมาตั้งแต่วิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และเมื่อเปรียบเทียบกับในระดับทวีป ประเทศไทยได้อันดับ SDG Index เป็นอันดับที่ 3 ของเอเชีย รองลงมาจากญี่ปุ่น (อันดับ 19) และเกาหลีใต้ (อันดับ 27) เท่านั้น ทั้งยังเป็นอันดับ 1 ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และรั้งอันดับ 1 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นปีที่ 5 ติดต่อกัน (2562 - 2565)¹ โดยสามารถพิจารณาได้จากภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงสถานะและอันดับใน SDG Index ของประเทศไทย

¹ <https://www.sdgmovement.com/2022/06/02/sdg-updates-sustainable-development-report-sdg-index-2022/>

สำหรับเป้าหมายที่ 17 พบว่า อยู่ในกลุ่มสีส้ม ซึ่งสะท้อนว่าเป็นเป้าหมายที่มีสถานะท้าทายมาก เนื่องจากมีความไม่ต่อเนื่องในการจัดเก็บข้อมูล

แต่อย่างไรก็ดี จากรายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 - 2563 (Thailand's SDG Progress Report 2016 - 2020) ของ สศช. พบว่า สศช. ได้ดำเนินการประเมินสถานการณ์ภาพรวมของแต่ละเป้าหมาย SDGs โดยวิธีการนำคะแนนที่ได้จากการประเมินความสำเร็จของแต่ละเป้าหมายย่อย มาคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักที่เท่ากัน (Equal Weighting) เพื่อคำนวณเป็นค่าสี แสดงสถานะของแต่ละเป้าหมาย SDGs โดยใช้ค่าสีแสดงสถานะ 4 สี เช่นเดียวกับเป้าหมายย่อย โดยสามารถพิจารณาการกำหนดค่าสีสถานะของเป้าหมายได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการกำหนดค่าสีแสดงสถานะของเป้าหมาย

ค่าสี	สถานะ	รายละเอียด
แดง	ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤติ	สถานการณ์ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมาย
ส้ม	ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง	สถานการณ์อยู่ในช่วงร้อยละ 50 – 74 ของค่าเป้าหมาย
เหลือง	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย	สถานการณ์อยู่ในช่วงร้อยละ 75 – 99 ของค่าเป้าหมาย
เขียว	บรรลุค่าเป้าหมาย	บรรลุค่าเป้าหมายร้อยละ 100

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564)

ทั้งนี้ สำหรับเป้าหมายที่ 17 ความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Partnership) พบว่า ในช่วงปี 2559 - 2563 มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “สีเหลือง” กล่าวคือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย” พร้อมกันนี้ สศช. ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ โดยพบว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านที่ 2 การต่างประเทศ ด้านที่ 7 โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล ด้านที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้านที่ 20 การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ และด้านที่ 23 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

จากงานวิจัยเรื่อง “การสำรวจสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 และการปรับใช้เป้าประสงค์และตัวชี้วัดในบริบทประเทศไทย เพื่อเสริมสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก ในแง่การเงินและการค้า”² พบว่า ความแตกต่างของเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 จากเป้าหมายอื่นๆ นั้นดูเหมือนว่าเป้าหมายที่ 17 เป็นเป้าหมายที่สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านอื่นๆ ตามเป้าหมายที่ 1 - เป้าหมายที่ 16 กล่าวคือ เป้าหมายที่ 17 นี้มุ่งเน้นเรื่องของกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มิใช่การมุ่งให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนในทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมโดยตรงอย่างที่ปรากฏในเป้าหมายอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ทำให้เป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 17 นี้มีความเกี่ยวเนื่องกับเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายอื่นๆ (กุลบุตร โกเมนกุล นงนุช ตันติสันติวงศ์ และชาริกา ชาญนันท์พิพัฒน์, 2562)

² <https://www.sdgmove.com/2020/04/28/sdg-status-sdg17/>

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษากลไกการดำเนินงานของ TICA ซึ่งมีบทบาทในการรายงานข้อมูลไปยัง OECD รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 - 2563 (Thailand's SDG Progress Report 2016 - 2020) ของ สศช. และกลไกการดำเนินงานของ JICA และ ADB สำหรับเป้าหมายที่ 17 เพื่อนำมาพิจารณาความเชื่อมโยงการดำเนินงานของ สพพ. และข้อเสนอสำหรับแนวทางการดำเนินงานในระยะถัดไป สรุปได้ดังนี้

1. กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency : TICA)

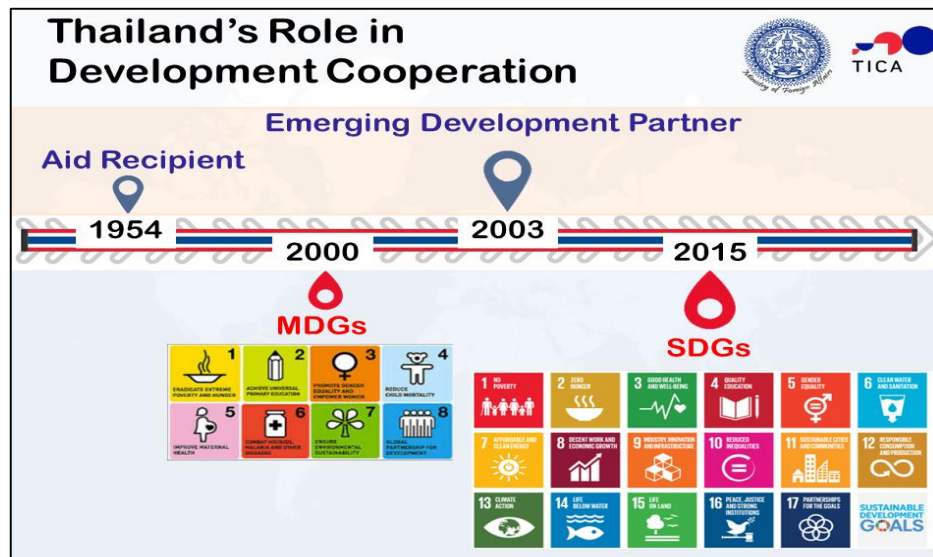
TICA เป็นองค์กรที่ดำเนินนโยบายด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศหลักๆ ของไทย และมีบทบาทสำคัญในการรายงานผลการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายที่ 17 มุ่งมั่นที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา (North-South) และความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน (South-South) โดยการสนับสนุนแผนระดับชาติเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มอัตราการส่งออกกลายเป็นองค์ประกอบของการมีระบบการค้าซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์สากล มีความเสมอภาค ยุติธรรม เปิดกว้าง และเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย³

ทั้งนี้ เป้าประสงค์ที่ประเทศไทยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมและรายงานข้อมูลไปยัง OECD คือ ประสงค์ที่ 17.2 ประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการให้เป็นผลตามพันธกรณีเรื่องการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการโดยเต็มที่ โดยรวมถึงพันธกรณีที่ให้ไว้โดยประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศที่จะบรรลุเป้าหมายมีสัดส่วน ODA/GNI ร้อยละ 0.7 สำหรับให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา และมีสัดส่วน ODA/GNI ร้อยละ 0.15 ถึง 0.20 สำหรับให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

TICA ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามนโยบาย “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SEP for SDGs Partnership)” โดยสามารถพิจารณากรอบระยะเวลาการดำเนินงานของ TICA ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (Goals) ได้ดังภาพที่ 2

³ <http://www.sdgport-th.org/2020/10/sdg17-partnerships-for-the-goals/>

ภาพที่ 2 แสดงระยะเวลาการดำเนินงานของ TICA ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (Goals)

ที่มา : <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/content/116667-sep-for-sdgs-partnership?cate=5f206adfa594ab62905c4837>

นอกจากนี้ TICA ได้กำหนดเป้าหมาย “Thailand in Global Partnership FOR ALL” จำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่ม G77 และประเทศจีน โดยกลุ่ม G77 เป็นกลุ่มที่สหประชาชาติกำหนดกลุ่มเป็นพันธมิตรของประเทศกำลังพัฒนาได้รับการออกแบบเพื่อส่งเสริมสมาชิกกรรมเศรษฐกิจผลประโยชน์และสร้างขีดความสามารถในการเจรจาต่อรองร่วมที่เพิ่มขึ้นในสหประชาชาติ

(2) กลุ่มประเทศ CICA ซึ่งเป็นกรอบการประชุมว่าด้วยการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และมาตรการสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย (Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia: CICA)

(3) กลุ่มความร่วมมือเอเชีย (Asia Cooperation Dialogue : ACD) ซึ่งมีพันธกิจที่จะร่วมมือกันในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเกษตร การคมนาคมขนส่ง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การบรรเทาปัญหาความยากจน และการท่องเที่ยว เป็นต้น

(4) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN)

ตามคำนิยามของ National Branding TICA ได้สร้างให้ SEP เป็น Brand ของไทยในการดำเนินการเพื่อบรรลุ SDGs ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักทรัพย์ของประเทศ ทั้งนี้ การจัดตั้งศูนย์ SEP ในประเทศต่างๆ มีส่วนช่วยเผยแพร่ Brand ดังกล่าวของไทย โดยการใช้ SEP เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกรณีศึกษาที่หน่วยงานด้านการพัฒนาของสหประชาชาติยอมรับและนำไปเผยแพร่ต่อในเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น เอกสาร Good Practices in South-South and Triangular Cooperation for Sustainable Development ของสำนักงาน

ความร่วมมือใต้-ใต้ (United Nations Office for South-South Cooperation : UNOSCC) เป็นต้น โดยสามารถสะท้อนได้จากความสำเร็จของโครงการ SEP Model village และ SEP learning center⁴

โดยจากการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยกับภาคส่วนต่างๆ ผ่านการส่งเสริมอำนาจแบบนุ่มนวล (Soft Power) ด้านความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของการเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือเพื่อการบรรลุ SDGs ในประเทศต่างๆ และในบริบทของการส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีสหประชาชาติและอาเซียนส่งผลดีต่อการส่งเสริมสถานะและการยอมรับไทยในเวทีระหว่างประเทศได้ส่งผลให้ในปี 2564 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 2 ของอันดับประเทศสมาชิกอาเซียนใน Global Soft Power Index 2021 ซึ่งมีมิติที่ไทยอยู่ในอันดับสูง 5 อันดับแรก คือ ชื่อเสียง ความคุ้นเคย วัฒนธรรมและมรดก อิทธิพล และประชาชนและค่านิยม ตามลำดับ โดยสามารถพิจารณารายละเอียดได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการจัดอันดับประเทศสมาชิกอาเซียนใน Global Soft Power Index 2021

ประเทศ	อันดับ 2564	อันดับ 2563	ความคุ้นเคย	ชื่อเสียง	อิทธิพล	ธุรกิจและการลงทุน	การปกครอง	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	วัฒนธรรมและมรดก	สื่อ	การศึกษา วิทยาศาสตร์	ประชาชนและค่านิยม	โควิด-19
สิงคโปร์	20	20	5.6	6.8	4.1	5.5	4.1	3.9	3.7	3.4	4.5	4.0	5.4
ไทย	33	32	5.6	6.0	3.8	3.4	2.6	2.6	3.9	2.6	2.4	3.7	3.3
มาเลเซีย	39	33	4.9	6.1	3.6	3.4	2.4	2.3	2.7	2.2	2.3	2.9	3.7
อินโดนีเซีย	45	41	5.0	5.7	3.4	2.8	2.0	2.2	2.8	1.9	2.1	2.7	3.2
เวียดนาม	47	50	5.3	5.5	3.3	2.8	1.9	1.9	2.7	1.9	1.9	2.7	3.2
ฟิลิปปินส์	53	42	5.1	5.6	3.3	2.4	1.8	1.7	2.4	1.8	1.6	3.0	3.3
กัมพูชา	89	ใหม่	3.6	5.0	2.8	2.2	1.8	1.7	2.2	1.6	1.6	2.3	3.0
เมียนมา	90	60	3.4	5.1	2.9	2.1	1.5	1.7	1.9	1.5	1.9	2.1	2.9
บรูไน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลาว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

คะแนนเต็ม = 10

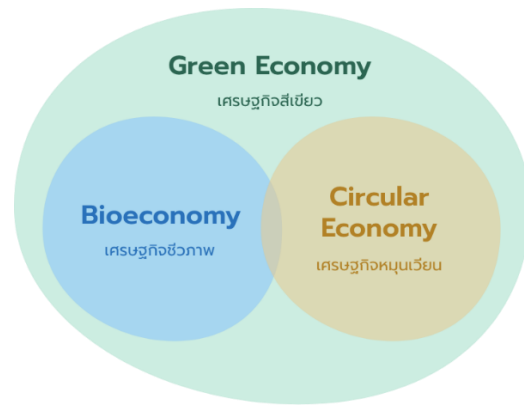
ทั้งนี้ ในปัจจุบันทิศทางการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจของไทยในเวทีระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับ “BCG Model”

4

<https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0EO327fd/%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%>

A3/nbt/nbt13/IS/13028.pdf

“BCG Model” เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่มุ่งเน้นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรชีวภาพ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าหรือยาวนานที่สุด และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) การพัฒนาเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งเมื่อพิจารณาหลักการขับเคลื่อนการดำเนินงานสำหรับนโยบาย BCG อาจจะมีทิศทางที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาด้าน SEP เท่าที่ควร และการให้ความสำคัญกับนโยบาย BCG อาจจะมีผลกระทบต่อการสร้าง National Branding ของ TICA ผ่านแนวทางการขับเคลื่อน SEP ได้ ดังนั้น การกำหนดทิศทาง แนวทาง และกลไกการดำเนินนโยบายด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศของไทยควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สร้างความสมดุลระหว่างนโยบายการขับเคลื่อน BCG และ SEP ควบคู่กัน เพื่อให้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และนโยบายด้านต่างประเทศมีความสอดคล้องกันและก่อให้เกิดความยั่งยืนและบรรลุเป้าหมาย SDGs ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA)

JICA ได้กำหนด JICA's scenario toward achieving the SDGs ที่ครอบคลุมทั้ง 17 เป้าหมายการพัฒนา ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดง JICA's scenario toward achieving the SDGs

ที่มา : [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.jica.go.jp/english/ir/bonds/c8h0vm0000awltie-att/bonds_01.pdf](https://www.jica.go.jp/english/ir/bonds/c8h0vm0000awltie-att/bonds_01.pdf)

ซึ่ง JICA ได้ดำเนินการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่รองรับการบรรลุเป้าหมายภายใต้ SDGs ทั้ง 17 เป้าหมาย และสำหรับเป้าหมายที่ 17 เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วน

ความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า JICA ได้กำหนดสถานการณ์ดำเนินงานอยู่ในกลุ่มของการดำเนินงานตามความจำเป็นและได้จำแนกเป้าหมายย่อยที่สอดคล้องกับ SDGs 17 ใน 3 กลุ่ม คือ

กลุ่ม 1 “Strategy” ประกอบด้วย เป้าหมายย่อยที่ 17.3 17.5 17.9 17.14 และ 17.15

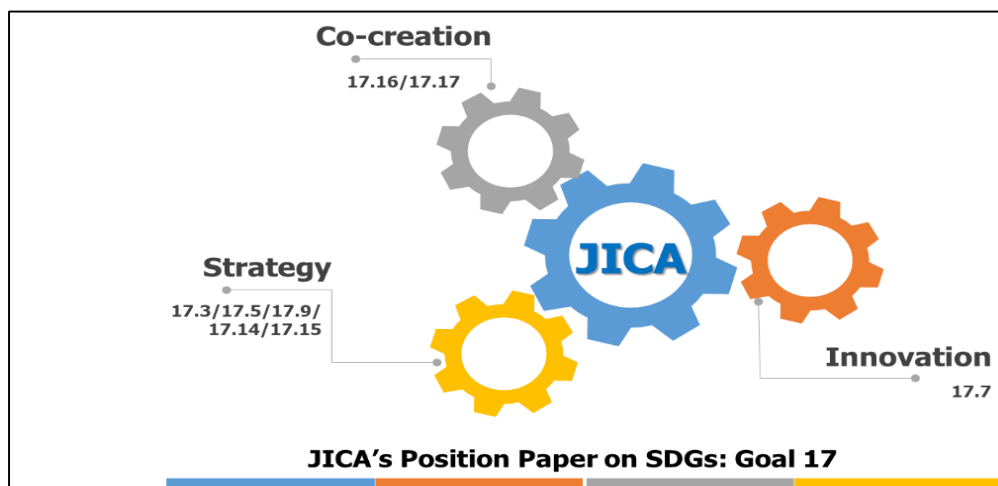
- **เป้าหมายย่อยที่ 17.3** การระดมทรัพยากรทางการเงินเพิ่มเติมจากแหล่งที่หลากหลายไปยังประเทศกำลังพัฒนา
- **เป้าหมายย่อยที่ 17.5** ใช้และดำเนินการให้เกิดผลตามระบอบการส่งเสริมการลงทุนสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด
- **เป้าหมายย่อยที่ 17.9** เพิ่มทุนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี
- **เป้าหมายย่อยที่ 17.14** ยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- **เป้าหมายย่อยที่ 17.15** เคารพพื้นที่ทางนโยบายและความเป็นผู้นำของแต่ละประเทศที่จะสร้างและดำเนินงานตามนโยบายเพื่อการจัดความยากจนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลุ่มที่ 2 “Co-creation” ประกอบด้วย เป้าหมายที่ 17.16 และ 17.17

- **เป้าหมายย่อยที่ 17.16** ยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยร่วมเติมเต็มโดยหุ้นส่วนความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลายซึ่งจะระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงิน เพื่อจะสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา
- **เป้าหมายย่อยที่ 17.17** สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาครัฐ-เอกชน และประชาสังคม โดยสร้างบนประสบการณ์และกลยุทธ์ด้านทรัพยากรของหุ้นส่วน

กลุ่มที่ 3 “Innovation” ประกอบด้วย เป้าหมายย่อยที่ 17.7 ส่งเสริมการพัฒนา ถ่ายทอด และการเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับประเทศกำลังพัฒนาภายใต้เงื่อนไขที่อำนวยความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งตามเงื่อนไขสิทธิพิเศษตามที่ตกลงร่วมกัน แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 แสดงเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับ SDGs 17 ของ JICA

ที่มา : [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.jica.go.jp/about/sdgs/ku57pq00002e2b2a-att/goal17_e.pdf](https://www.jica.go.jp/about/sdgs/ku57pq00002e2b2a-att/goal17_e.pdf) ; จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

3. ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB)

ADB (2019) ได้กำหนดความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นตัวบ่งชี้ความยั่งยืน (SDG) ขึ้นอยู่กับคุณภาพของแหล่งข้อมูล พื้นฐานเศรษฐกิจ การลงทุน การเพิ่มนวัตกรรมของแหล่งข้อมูล และการสร้างความร่วมมือเชิงกลยุทธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลมีคุณภาพสามารถทำการวัด เปรียบเทียบ ปรับปรุงได้ทันเวลา ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นข้อมูลที่สามารถใช้สำหรับการกำหนดนโยบายตามหลักฐานที่ปรากฏ ซึ่งจึงจะเป็นการแปลเป็นผลลัพธ์ที่ดีขึ้น สำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ของ ADB ได้ให้ความสำคัญกับ 4 เป้าหมายย่อยซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติ ดังนี้

- เป้าหมายย่อยที่ 17.4 การช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการบรรลุผลในระยะยาวเพื่อความยั่งยืนของหนี้ผ่านนโยบายการประสานงานที่มุ่งเป้าไปที่ส่งเสริมการจัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้ระยะยาวการปลดหนี้ และการปรับโครงสร้างหนี้ รวมทั้งความเหมาะสมและจัดการกับหนี้ในระบบที่เป็นหนี้สูงสำหรับประเทศยากจนเพื่อลดปัญหาหนี้สิน

- เป้าหมายย่อยที่ 17.9 การเพิ่มการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนา (Capacity Building) เพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินการในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ความร่วมมือใต้-ใต้ และไตรภาคี

- เป้าหมายย่อยที่ 17.18 ยุกระดับการสนับสนุนด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ให้เพิ่มการมีอยู่ของข้อมูลที่มีคุณภาพ ทันเวลาและเชื่อถือได้ ที่จำแนกในเรื่องราวได้ เพศ อายุ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ สถานะการอพยพ ความบกพร่องทางร่างกาย ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบริบทของประเทศภายในปี 2573

- เป้าหมายย่อยที่ 17.19 ต่อยอดจากข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาการตรวจวัดความก้าวหน้าของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถด้านสถิติในประเทศกำลังพัฒนาภายในปี 2573

4. การทบทวนความเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 17 และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ของสพพ. และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาความสอดคล้องของเป้าประสงค์ย่อยของ SDGs เป้าหมายที่ 17 ที่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานของ สพพ. โดยประยุกต์ใช้ SDG Matrix ที่จัดทำโดย World Summit on the Information Society Forum (WSIS) สามารถพิจารณารายละเอียดได้ตามตารางที่ 3 ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงความสอดคล้องของเป้าหมายย่อยของ SDGs เป้าหมายที่ 17 กับ SDG Matrix และยุทธศาสตร์ 20 ปี ของ สพพ.

เป้าหมายที่ 17 : เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobalizationการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน			
		WSIS Action Line	ยุทธศาสตร์ 20 ปี ของ สพพ.
เป้าหมายย่อย	เป้าหมายย่อยที่ 17.2 (ODA)		ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความช่วยเหลือและความร่วมมือทางการเงิน (Financial Assistance and Cooperation)
	เป้าหมายย่อยที่ 17.9 (FA+TA)	C4 : Capacity Building C7 : Application and E-employment C11 : International and Regional Cooperation	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความช่วยเหลือและความร่วมมือทางการเงิน (Financial Assistance and Cooperation)
	เป้าหมายย่อยที่ 17.16 (Knowledge Sharing)	C6 : Enabling Environment C11 : International and Regional Cooperation	- ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพความรู้ด้าน- - การพัฒนาระหว่างประเทศ (Think Tank) ยุทธศาสตร์ที่ 3 บูรณาการความร่วมมือ (Policy Synergy)
	เป้าหมายย่อยที่ 17.17 (PPP)	C11 : International and Regional Cooperation	- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความช่วยเหลือและความร่วมมือทางการเงิน (Financial Assistance and Cooperation) - ยุทธศาสตร์ที่ 3 บูรณาการความร่วมมือ (Policy Synergy)

หมายเหตุ: จาก WSIS -SDG Matrix Linking WSIS Action Lines with Sustainable Development Goals. WSIS Forum 25-29 May 2015. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2023 จากเว็บไซต์ https://www.itu.int/net4/wsis/sdg/Content/Documents/wsis-sdg_matrix_document.pdf

จากการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยได้เปรียบเทียบแนวนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ของแต่ละหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ และเป้าหมายย่อยที่องค์การสหประชาชาติกำหนดสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบแนวนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ของหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ

หน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ		เป้าหมายย่อยที่องค์การสหประชาชาติกำหนด
TICA	นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ (SEP for SDGs Partnership) โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายจำแนกเป็น 4 กลุ่มคือ 1) กลุ่ม G77 และประเทศจีน 2) กลุ่มประเทศ CICA 3) กลุ่มความร่วมมือเอเชีย (ACD) และ 4) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	17.9
JICA	กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์รองรับการบรรลุเป้าหมายภายใต้ SDGs 17 ใน 3 กลุ่ม คือ 1. Strategy 2. Co-creation 3. Innovation	17.3/17.5/17.9/17.17/17.15 17.16/17.17 17.7
ADB	กำหนดความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นตัวบ่งชี้ความยั่งยืน (SDGs) ขึ้นอยู่กับคุณภาพของแหล่งข้อมูล พื้นฐานเศรษฐกิจ การลงทุน เพิ่มนวัตกรรมของแหล่งข้อมูล และการสร้างความร่วมมือเชิงกลยุทธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย	17.4/17.9/17.18/17.19

ที่มา: จากการรวบรวมของคณะผู้วิจัย

ทั้งนี้ จากการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ดังที่ได้กล่าวมา พบว่า ภารกิจการดำเนินงานของ สพพ. มีความสอดคล้องกับขอบเขตสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 17.9 17.16 และ 17.17 และสอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาความอย่างยั่งยืนที่ 17 ของหน่วยงานความร่วมมือต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เนื่องด้วยการดำเนินงานของ สพพ. เป็นการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาอย่างเป็นทางการระหว่างประเทศผ่านกลไกความร่วมมือต่างๆ ทั้งด้านความร่วมมือทางการเงิน ความร่วมมือทางด้านการวิชาการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งในบทต่อไป คณะผู้วิจัยได้ศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของ สพพ. 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2560 - 2565) และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (ภาคผนวก ก.) เพื่อทำการประเมินระดับความร่วมมือเพื่อพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ต่อไป

บทที่ 3

การประเมินระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สปป.

ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

คณะผู้วิจัยขอเสนอความเชื่อมโยงการดำเนินงานการให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาอย่างเป็นทางการกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 และการประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สปป. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ดังนี้

1. ความเชื่อมโยงการดำเนินงานการให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สปป. กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

เป้าหมายย่อยที่ 17.2

(1) เป้าประสงค์ คำจำกัดความ และตัวชี้วัด

○ เป้าประสงค์และคำจำกัดความสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 คือ “ประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการให้เป็นผลตามพันธกรณีเรื่องการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) อย่างเต็มที่ โดยรวมถึงพันธกรณีที่ให้ไว้โดยประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศที่จะบรรลุเป้าหมายการมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาย้อยละ 0.7 และมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดร้อยละ 0.15 ถึงร้อยละ 0.20 โดยผู้ให้ ODA ควรพิจารณาตั้งเป้าหมายที่จะให้มีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด”

○ ตัวชี้วัดภายใต้เป้าหมายย่อยที่ 17.2 คือ “ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) สุทธิ ยอดรวม และที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) ของผู้บริจาคที่เป็นสมาชิกของคณะกรรมการความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Development Assistance Committee) ของ OECD”

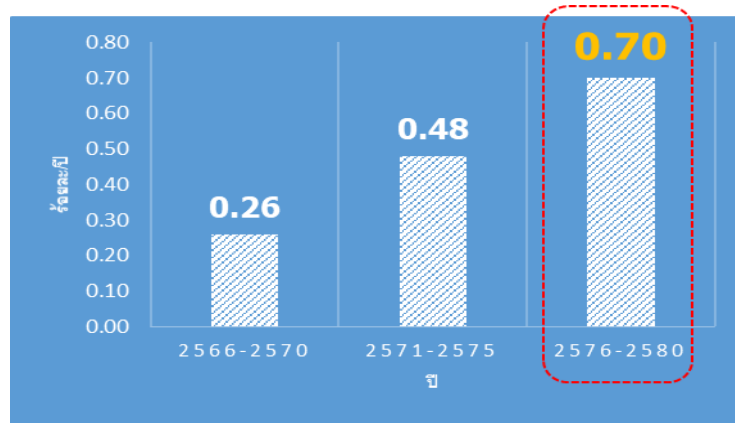
ตัวชี้วัด 17.2.1 การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA)

$$\text{สัดส่วนความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (\%)} = \left(\frac{\text{การจัดสรรความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ}}{\text{รายได้ประชาชาติมวลรวม}} \right) \times 100$$

(2) เป้าหมายความสำเร็จของไทยสำหรับตัวชี้วัดที่ 17.2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นด้านการต่างประเทศ ได้ปรับปรุงและกำหนดค่าตัวชี้วัดสัดส่วนความร่วมมือเพื่อพัฒนาอย่างเป็นทางการต่อรายได้ประชาชาติของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2580 โดยกำหนดให้ปี พ.ศ. 2580 เป็นปีที่ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายตามกรอบ SDGs ที่ร้อยละ 0.7 ต่อปี โดยสามารถพิจารณาได้ดังแผนภูมิที่ 5

ภาพที่ 5 แสดงเป้าหมายสัดส่วน ODA/GNI ภายใต้แผนแม่บทด้านการต่างประเทศ

ที่มา : การประชุมคณะกรรมการบูรณาการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ และคณะกรรมการแผนย่อยด้านการบูรณาการความร่วมมือกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ (คณะที่ 4) ครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2566, จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

ทั้งนี้ สศช. ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การกำหนดเป้าหมายดังกล่าวเป็นเป้าหมายที่มีความท้าทายอย่างมากสำหรับประเทศไทย แต่อย่างไรก็ดี เนื่องด้วยประเทศไทยตั้งเป้าหมายการบรรลุเป็นประเทศพัฒนาแล้วภายในปี 2580 ตามยุทธศาสตร์ 20 ปี ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายตามนัยดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดที่มีความท้าทายต่อการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยในระยะข้างหน้า

(3) ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ของเป้าหมายย่อยที่ 17.2 กับยุทธศาสตร์ของ สพพ. และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565) เพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินการพัฒนาย่างยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.2 โดยพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายย่อยที่ 17.2 กับยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดความสำเร็จของ สพพ. สามารถพิจารณาได้ใน 2 ระดับคือ ระดับยุทธศาสตร์ และระดับกิจกรรม/โครงการ ดังนี้

3.1) ระดับยุทธศาสตร์ พบว่า เนื่องด้วย สพพ. ได้จัดทำยุทธศาสตร์ 20 ปี ของ สพพ. (พ.ศ. 2563 - 2582) ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) “เป็นองค์กรชั้นนำในการร่วมพัฒนาและสร้างการเติบโตอย่างทั่วถึงและยั่งยืน” และได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความช่วยเหลือและความร่วมมือทางการเงิน (Financial Assistance and Cooperation) ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาระหว่างประเทศ (Think Tank) ยุทธศาสตร์ที่ 3 บูรณาการความร่วมมือ (Policy Synergy) และยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับการบริหารองค์กร (Resilient Organization) โดยจากประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ประเด็นดังกล่าว พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความช่วยเหลือและความร่วมมือทางการเงิน (Financial Assistance and Cooperation) เนื่องด้วยภารกิจหลักของ สพพ. คือ การดำเนินงานด้านความร่วมมือทางการเงิน (Financial Assistance : FA) และความร่วมมือทางด้านวิชาการ

(Technical Assistance : TA) ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance : ODA)⁵ คือ ความช่วยเหลือโดยภาครัฐของประเทศผู้บริจาค (Donors) ไปยังประเทศกำลังพัฒนา (Recipients) โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ของคนในประเทศกำลังพัฒนา⁶

3.2) ระดับกิจกรรม/โครงการ พบว่า การดำเนินงานของ สพพ. ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2565) สพพ. ได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการ ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 จำนวน 6 กิจกรรม โดยสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงกิจกรรม/โครงการ การดำเนินงานของ สพพ. ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2565)

ลำดับ	ชื่อโครงการ	วันที่ ครม. อนุมัติ	ประเทศ	วงเงิน (ล้านบาท)
1	โครงการพัฒนาเส้นทางหมายเลข 11 ช่วงบ้านตาดทอง-น้ำสั่ง และเมืองสังข์ทอง (R11)	18 ก.ย. 61	สปป.ลาว	1,826.50
2	โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-บอลิคำไซ)	24 ธ.ค. 62	สปป.ลาว	1,380.067
3	โครงการพัฒนาเมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ระยะที่ 3 ในส่วนของเมืองเมียวดี (การปรับปรุงระบบน้ำประปาและการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Corridor Town Development)	24 ธ.ค. 62	เมียนมา	777.77
4	โครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองย่างกุ้ง (เขต North Okkalapa และเขต North Dagon) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	14 ก.ค. 63	เมียนมา	1,458.25
5	โครงการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน ASEAN Single Window	15 เม.ย. 63	สปป.ลาว	18.82
6	โครงการปรับปรุงถนนหมายเลข 67 ช่วงเสียมราฐ - อ้นลองเวง - จาม/สะงำ ราชอาณาจักรกัมพูชา	23 ส.ค. 65	กัมพูชา	983.00
รวม				6,444.41

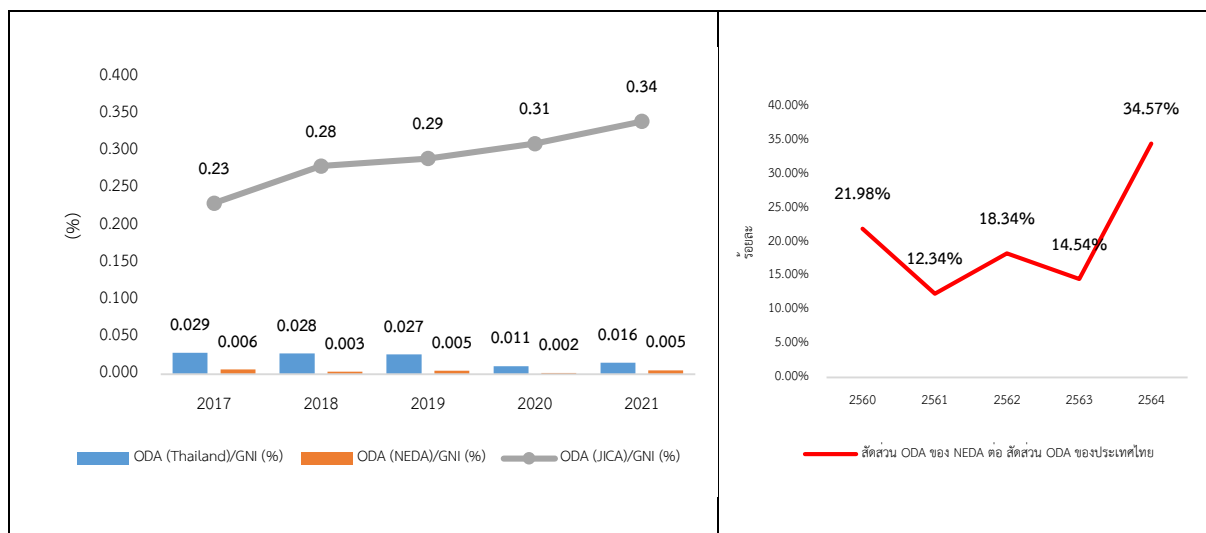
⁵ SDG MOVE. (2565). Official Development Assistance (ODA). สืบค้นวันที่ 22 มีนาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://www.sdgmove.com/2021/07/17/sdg-vocab-34-official-development-assistance-oda/>.

⁶ รูปแบบการให้ความร่วมมือด้าน ODA อาจให้ความช่วยเหลือ (Aid) ในระดับทวิภาคี (bilateral ODA) คือ ระหว่างหน่วยงานรัฐบาลผู้บริจาคในทุกระดับไปยังประเทศกำลังพัฒนา หรือส่งผ่านหน่วยงานพัฒนาระดับพหุภาคี เช่น สหประชาชาติ หรือธนาคารโลก (multilateral ODA) โดยความช่วยเหลือที่ส่งให้นั้น เป็นได้ทั้ง (1) ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Assistance : FA) ได้แก่ เงินกู้แบบผ่อนปรน (Concessional Loan/Soft Loan) เงินกู้ที่มีระยะเวลาในการชำระเงินคืนยาวกว่าเงินกู้ทั่วไปและมีอัตราดอกเบี้ยต่ำมาก และในเงินจำนวนนั้นต้องมีส่วนที่เป็นเงินช่วยเหลือให้เปล่า (Grants) อย่างน้อย 25% และ (2) ความช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Assistance : TA) เช่น ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ รายงานการให้คำปรึกษา และการฝึกอบรม เป็นต้น

จากตารางที่ 5 พบว่า ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา สพพ. ได้ดำเนินโครงการด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 6 โครงการ มีมูลค่าเงินอนุมัติรวมทั้งสิ้น 6,444.41 ล้านบาท โดยเป็นโครงการในสาขาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่ง จำนวน 3 โครงการ สาขาการพัฒนาพื้นที่/เมือง จำนวน 2 โครงการ และสาขาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล จำนวน 1 โครงการ

โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนมูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) สุทธิ เปรียบเทียบกับรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) ของไทย สพพ. และ JICA พบว่า ในปี 2021 ประเทศไทยมีสัดส่วน ODA/GNI เท่ากับ ร้อยละ 0.016 ขณะที่ สพพ. มีสัดส่วน ODA/GNI เท่ากับ ร้อยละ 0.005 และ JICA มีสัดส่วน ODA/GNI เท่ากับ ร้อยละ 0.34 โดยสามารถพิจารณารายละเอียดได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แสดงสัดส่วนมูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) สุทธิ เปรียบเทียบกับรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) ของไทย สพพ. และ JICA

ที่มาข้อมูล : NESDC, TICA, OECD คำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ขณะที่ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วน ODA/GNI ของ สพพ. กับสัดส่วน ODA/GNI ของไทย ทั้งหมด พบว่า โดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2564) การดำเนินงานด้าน ODA ของ สพพ. คิดเป็นร้อยละ 20.35 ของมูลค่า ODA ของไทยทั้งหมด และในปี 2564 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 34.57 โดยสามารถพิจารณารายละเอียดได้ตามภาพที่ 6 ดังนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานด้าน ODA ของ สพพ. มีความสัมพันธ์กับมูลค่า ODA ของไทย ในระดับสูงเนื่องจากมีสัดส่วนเฉลี่ยในช่วงปี 2560 - 2564 สูงถึงร้อยละ 20.35

แต่อย่างไรก็ดี สำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มความสัมพันธ์ของการดำเนินงานด้าน ODA ของ สพพ. ในระยะข้างหน้าที่จะสามารถสนับสนุนเป้าหมายที่ 17 ยังคงไม่สามารถคาดการณ์ผลกระทบในเชิงปริมาณได้ เนื่องด้วย (1) ไม่สามารถกำหนดสัดส่วน ODA ได้เนื่องด้วยเป็นนโยบายของรัฐบาลที่กำหนด

และงบประมาณการให้ ODA ของ สพพ. ต้องขออนุมัติจากรัฐบาล และ (2) การพิจารณาให้ ODA ของ สพพ. ขึ้นอยู่กับความต้องการและการร้องขอจากประเทศผู้รับ ซึ่งการพิจารณาขึ้นอยู่กับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ความพร้อม และความจำเป็นของประเทศผู้รับ ดังนั้น ในการกำหนดตัวชี้วัดด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยสำหรับตัวชี้วัดภายใต้ SDGs ตัวชี้วัดภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หรือตัวชี้วัดภายใต้แผนแม่บท ควรกำหนดในเชิงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Outcome) และกระบวนการให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวจะสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของ สพพ. และของไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ข้อเสนอตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานของ สพพ. ต่อเป้าหมายย่อยที่ 17.2

จากผลการพิจารณาคำจำกัดความ และความเชื่อมโยงการดำเนินงานของ สพพ. ทั้งระดับ ยุทธศาสตร์และระดับกิจกรรม พร้อมทั้งข้อจำกัดข้างต้น คณะผู้วิจัยได้เสนอการพิจารณาตัวชี้วัดภายใต้ เป้าหมายย่อยที่ 17.2 ดังนี้

○ **การวัดผลสัมฤทธิ์ (Results)** ของการดำเนินการ โดยสามารถพิจารณาได้ทั้งในมิติเชิงปริมาณ เช่น งบประมาณ จำนวนคน หรือจำนวนเครือข่าย/จำนวนกรอบความร่วมมือ และในมิติเชิงคุณภาพ เช่น คุณภาพชีวิต ความพึงพอใจ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นต้น

โดยสามารถพิจารณาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ (Results) ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcomes) ได้ดังนี้

$$\text{ผลสัมฤทธิ์ (Results)} = \text{ผลผลิต (Outputs)} + \text{ผลลัพธ์ (Outcomes)}$$

ซึ่งสามารถพิจารณามิติหรือความเกี่ยวข้องของตัวชี้วัดได้ดังนี้

- ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนำเข้า (Input) และผลผลิต (Output) จะสะท้อนประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการดำเนินการ

- ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงาน (Process) จะแสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ (Key Success Factors)

- ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงาน (Product/Outcome) จะสะท้อนว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ หรือมีประสิทธิภาพหรือไม่ (Effectiveness)

และสามารถประยุกต์ใช้แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดในมุมมอง 4 มิติ ของ Balanced Scorecard (BSC) ได้ดังนี้

- ตัวชี้วัดด้าน Financial Perspective เช่น ร้อยละของงบประมาณที่ใช้จริง
- ตัวชี้วัดด้าน Customer Perspective เช่น ระดับความพอใจของผู้ใช้บริการ
- ตัวชี้วัดด้าน Internal Process Perspective เช่น จำนวนงานที่เสร็จตามกำหนดเวลา
- ตัวชี้วัดด้าน Learning and Growth Perspective เช่น จำนวนหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากร

และเมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของแต่ละโครงการด้าน ODA แล้วจึงนำผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น มาจัดทำเป็นดัชนีรวม (Composite Index) เพื่อเป็นมาตรวัดทางสถิติเพื่อชี้สถานการณ์ในภาพรวม ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งจะสามารถสร้างความเข้าใจได้ง่าย มีประโยชน์ต่อผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานในอนาคตต่อไป

เป้าหมายย่อยที่ 17.9

(1) เป้าประสงค์ คำจำกัดความ และตัวชี้วัด

○ **เป้าประสงค์และคำจำกัดความ** สำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.9 คือ “เพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิผลและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี (North-South, South-South and triangular cooperation)”

โดยที่ **ความร่วมมือเหนือ – ใต้ (North-South cooperation)** หมายถึง ความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา โดยการสนับสนุนแผนระดับชาติเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มอัตราการส่งออก ช่วยให้ประสบผลสำเร็จในหลักเกณฑ์สากลและระบบการค้าที่เสมอภาค ซึ่งเป็นสิ่งที่ยุติธรรม เปิดกว้างและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย **ความร่วมมือใต้ – ใต้ (South-South cooperation)** หมายถึง ความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และทางเทคนิค โดยที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ความสามารถ เทคโนโลยีและทรัพยากร และสามารถเป็นความร่วมมือในรูปแบบทวิภาคี ภูมิภาค หรือ ข้ามภูมิภาค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา และ**ความร่วมมือไตรภาคี (Triangular cooperation)** หมายถึง ความร่วมมือในลักษณะของประเทศผู้บริจาคและองค์กรพหุภาคีที่จะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกตามโครงการความร่วมมือใต้ – ใต้ ผ่านการให้เงินทุน การอบรม การบริหารจัดการ ระบบเทคโนโลยี และความสนับสนุนอื่นโดยเป้าหมายของความร่วมมือในลักษณะนี้ เช่น การส่งเสริมขีดความสามารถและสนับสนุนให้ประเทศกำลังพัฒนาพึ่งพาตนเองได้ มีวิธีและเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนา ตลอดจนเสริมสร้างการสื่อสารระหว่างประเทศกำลังพัฒนาและความร่วมมือของการพัฒนาระหว่างประเทศ

○ **ตัวชี้วัด** ภายใต้เป้าหมายย่อยที่ 17.9 คือ “มูลค่าการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการกับประเทศกำลังพัฒนาผ่านความร่วมมือเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี”

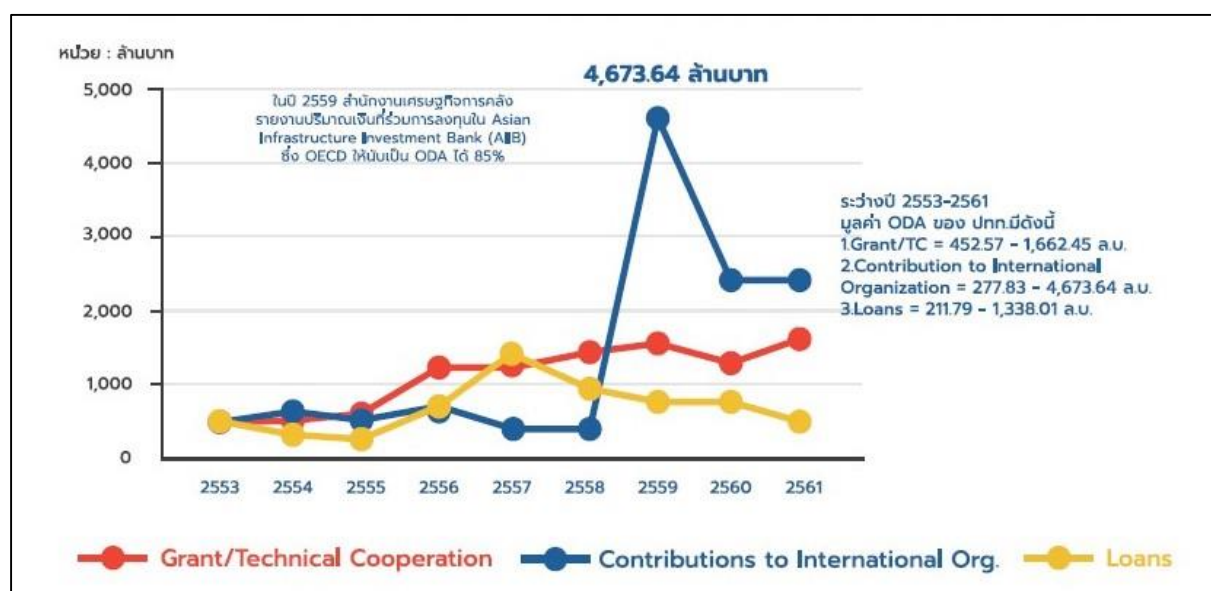
(2) เป้าหมายความสำเร็จของไทยสำหรับตัวชี้วัด 17.9

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดเป้าหมายย่อยที่สอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 17.9 คือ ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศเพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ของโลก โดยการขับเคลื่อนแผนระดับชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในทุกภาคส่วน ดังนั้น การดำเนินการเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ การสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวจากนานาประเทศ ทั้งการให้เงินสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา จะช่วยลดข้อจำกัดของประเทศกำลังพัฒนาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของประเทศ

ทั้งนี้ สศช. ได้รายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายย่อยดังกล่าวที่ผ่านมาระหว่างปี 2553 - 2561 พบว่า มูลค่าการให้ความช่วยเหลือของไทยในทุกรูปแบบเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาจากสถิติมูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของประเทศไทย พบว่า มูลค่ารวมของความร่วมมือเพื่อพัฒนามีมูลค่าสูงสุดในปี 2559 อยู่ที่ 7,104.20 ล้านบาท เนื่องจากรวมปริมาณเงินที่ลงทุนในธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในเอเชีย (AIIB) ด้วย (2,430.56 ล้านบาท) อย่างไรก็ดี ในปี 2560 และปี 2561 มูลค่ารวมของความร่วมมือเพื่อพัฒนาอยู่ที่ 4,508.74 ล้านบาท และ 4,561.78 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งแม้จะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปี 2559 แต่ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นจากช่วงที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ มูลค่าการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศของไทยยังมีแนวโน้มลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสถานะประเทศผู้ให้รายใหม่ (emerging donor) ของไทย ซึ่งจัดโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) โดยสามารถพิจารณาได้ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แสดงมูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยจำแนกตามประเภทการให้ความช่วยเหลือ (พ.ศ. 2553-2561)

ที่มา: : สศช.,รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563 (Thailand's SDG Progress Report 2016 - 2020), หน้า 445

(3) ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ของเป้าหมายย่อยที่ 17.9 กับยุทธศาสตร์ของ สพพ. และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565) เพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินการพัฒนาย่างยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.9 โดยพิจารณาความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565) และการบูรณาการความร่วมมือโครงการให้ (ODA) ตามกรอบความร่วมมือต่างๆ มูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) รวมทั้ง การประเมินความคุ้มค่าของโครงการให้ ODA ของ สพพ. และผลการประเมินการจัดโครงการให้ ODA ทางด้านวิชาการในการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านสรุปการดำเนินงานของ สพพ. ที่สอดคล้องกับการพัฒนาย่างยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.9 ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ระดับยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565)

สพพ. ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มพูนสนับสนุนสำหรับการให้ความร่วมมืออย่างเป็นทางการด้านการเงินและวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาย่างยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.9 ดังนี้

1.1 ปี พ.ศ. 2560 สพพ. ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 7 ประเทศ ประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม ภูฏาน ศรีลังกา และติมอร์-เลสเต ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจที่มีความสำคัญตามแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเพื่อส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลไทยด้านการต่างประเทศและการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียนที่สนับสนุนความร่วมมือทางการค้า การลงทุน กระจายโอกาสความเจริญเติบโตและลดความเหลื่อมล้ำในภูมิภาคเพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

1.2 ปี พ.ศ. 2565 – 2570 สพพ. ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน (พ.ศ. 2565-2570) เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สนับสนุนการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจร่วมกัน สนับสนุนเป้าหมาย SDGs สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ (Quality Infrastructure) และสนับสนุนแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้หลักการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อ (Responsible Business Conduct: RBC) กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนา 5 เป้าหมาย ได้แก่ (1) การเพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุนการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงระบบคมนาคมและการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง (2) เป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน (3) เป้าหมายการพัฒนาเสถียรภาพทางพลังงานและพลังงานทดแทน (4) เป้าหมายการพัฒนาด้านสาธารณสุข และ (5) เป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. ระดับโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565)

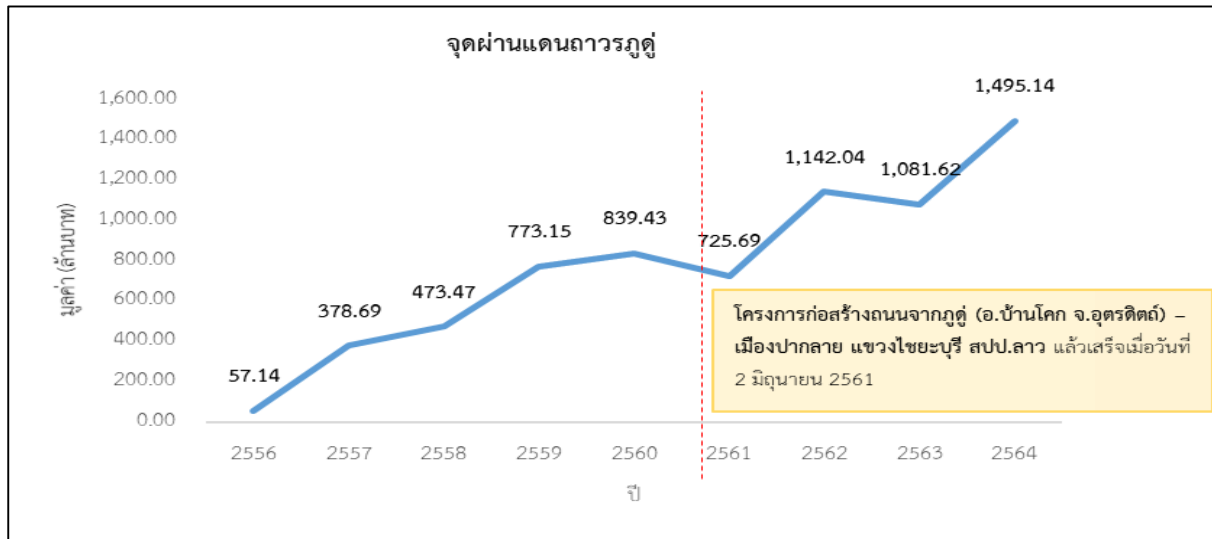
2.1 สพพ. มีการดำเนินโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการเป็นไปตามความร่วมมือแบบใต้ – ใต้ (South-South cooperation) เพื่อพัฒนาประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการดำเนินโครงการได้พิจารณาความร่วมมือตามกรอบความร่วมมือต่างๆ เช่น ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) และกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) มีมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา วงเงินกู้รวมทั้งสิ้น 12,796.77 ล้านบาท และเงินให้เปล่ารวมทั้งสิ้น 294.69 ล้านบาท ยกตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรสตึงบตและถนนเชื่อมโยงไปยังถนนหมายเลข 5 ราชอาณาจักรกัมพูชา และโครงการพัฒนาถนนหมายเลข 5 ในกัมพูชา (วงเงิน 928.11 ล้านบาท)

2.2 สพพ. มีการดำเนินโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการเป็นไปตามความร่วมมือแบบไตรภาคี (Triangular cooperation) เพื่อบูรณาการความร่วมมือการให้ ODA อย่างต่อเนื่องร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ ได้แก่ ADB เพื่อเพิ่มพูนสนับสนุนสำหรับการให้ความร่วมมืออย่างเป็นทางการด้านการเงินและวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ การบูรณาการความร่วมมือกับ ADB เพื่อดำเนินโครงการการพัฒนาเมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ระยะที่ 3 ในส่วนของเมียวดี (การปรับปรุงระบบน้ำประปา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ) ในเมียนมา (วงเงิน 777.77 ล้านบาท)

จากข้อ 2.1 และ 2.2 การดำเนินโครงการให้ ODA ของ สพพ. ที่ผ่านมามีประสิทธิผลคุ้มค่าก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในเชิงบวกเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.9 กล่าวคือ โครงการให้ ODA ของ สพพ. มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้านด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกทางด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เพิ่มศักยภาพด้านการขนส่งและการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการขนส่งสินค้าลดความแออัดของการจราจรและการขนส่งตามแนวชายแดน สนับสนุนให้เกิดการขยายตัวทางการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการค้าบริเวณชายแดนของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่มีการดำเนินโครงการจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ สร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนตามแนวชายแดน และเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการไทยทั้งผู้รับเหมาก่อสร้าง แรงงานไทยและที่ปรึกษามีโอกาสไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ รวมถึงดึงดูดนักลงทุนชาวไทยและต่างประเทศเข้าไปลงทุนในพื้นที่โครงการ ซึ่งจะเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอื่นๆ ตามเป้าหมายที่ 8 การจ้างงานเต็มที่และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work and economic growth) ในเป้าหมายย่อยที่ 8.A เพิ่มการสนับสนุนในглоความช่วยเหลือเพื่อการค้า (Aid for Trade) และเป้าหมายที่ 9 ส่งเสริมนวัตกรรมในทุกอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry innovation and infrastructure) ในเป้าหมายย่อยที่ 9.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทาง

เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์โดยเฉพาะการเข้าถึงได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับทุกคน และเป้าหมายย่อยที่ 9.A อำนวยความสะดวกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่นในประเทศกำลังพัฒนา ผ่านทางการยกระดับการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยีและด้านวิชาการ แสดงให้เห็นได้จากโครงการก่อสร้างถนนจากภูตู (อ.บ้านโคก จ.อุดรดิตถ์) เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี สปป.ลาว ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู ทำให้มีมูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 8 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู

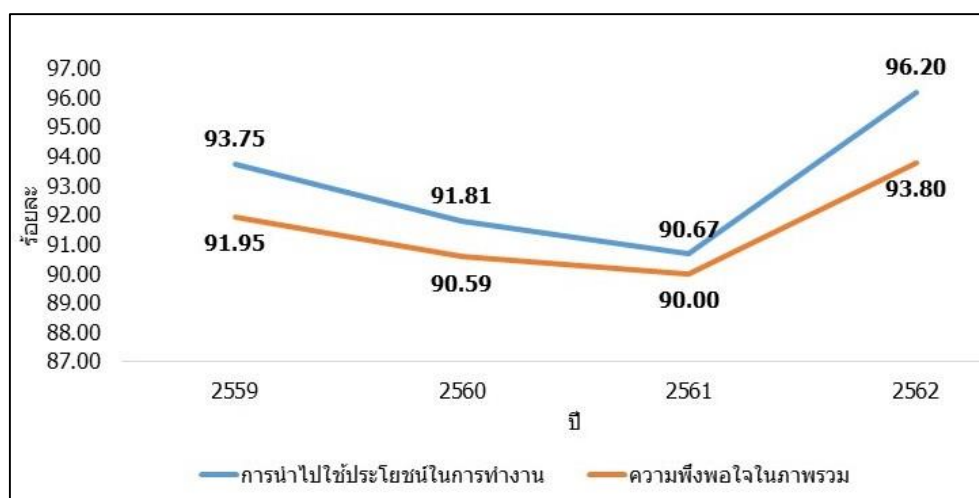

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการให้ ODA ของ สพพ. ยังมุ่งเน้นการสนับสนุนความมั่นคงทางด้านพลังงาน การพัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคระบบน้ำและระบบไฟฟ้าเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ประเทศเพื่อนบ้าน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง ระบบน้ำและระบบไฟฟ้าทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อนบ้าน สรุปความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565) ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ตามกรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) เพื่อบรรลุตามเป้าหมายย่อยที่ 17.9 แสดงได้ดังตารางในภาคผนวก ข

2.3 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของโครงการให้ ODA ทางด้านวิชาการในการจัดฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ให้กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากประเทศเพื่อนบ้านได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้เกินกว่าร้อยละ 90 และมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการจัดฝึกอบรมฯ อย่างมากร้อยละ 90 ขึ้นไปตลอดการจัดโครงการฝึกอบรมฯ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แสดงรายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 9 ผลการประเมินการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านด้านการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและความพึงพอใจในภาพรวม

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

อย่างไรก็ดี จากผลการสัมภาษณ์เชิง (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์ตัวชี้วัดโครงการให้ ODA ของ สพพ. ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.9 สรุปได้ว่า การให้ ODA ของ สพพ. ทางด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคเป็นนโยบายการให้ ODA ที่ดี สพพ. มียุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงมีความร่วมมือแบบได้-ได้อยู่บ้างซึ่ง สพพ. อาจจะต้องพิจารณาความร่วมมือแบบไตรภาคีเพิ่มเติม และเมื่อมีโครงการให้ ODA ไปแล้ว สพพ. จะต้องมีการประชุมติดตามการดำเนินงานและการประเมินผลโครงการ ซึ่งจะเป็นการประเมินผลความสำเร็จของโครงการด้านความยั่งยืน และเมื่อโครงการแล้วเสร็จประเทศผู้รับต้องดำเนินการเองต่อไปเพื่อให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ ตัวชี้วัดความสำเร็จควรวัดที่ผลประโยชน์ที่ได้รับ (outcome) ของประเทศผู้รับ โดยที่การให้ ODA ต้องเกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศผู้รับสามารถนำไปต่อยอดเพื่อความยั่งยืนได้ แต่ถ้าหากประเทศผู้รับยังมีปัญหาเรื่องการคอร์รัปชัน ความโปร่งใส (governance) ความมั่นคงเช่น เรื่องผู้อพยพข้ามแดน ความมั่นคงชายแดน เป็นต้น การให้ ODA ก็จะไม่เกิดประโยชน์

ดังนั้น เพื่อจะบรรลุเป้าหมายย่อยนี้ สพพ. อาจจะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ ที่ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการให้ ODA และส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินงานโครงการ ODA ต่อไป และในระดับนานาชาติอาจพิจารณายกระดับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในเวทีต่างประเทศหลายๆ เวที โดยอาจใช้ช่องทางการทูต/การต่างประเทศเพื่อช่วยในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (Development Partners) รวมทั้งในแง่ของการระดมทุนและการยกระดับมาตรฐานการให้เงินกู้ที่จะทำให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมาย ODA/GNI ร้อยละ 0.7 ด้วยการเพิ่มจำนวนเครือข่ายและการมีความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอื่นๆ นอกจากนี้ โครงการให้ ODA ของ สพพ. ควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินด้านความยั่งยืนที่ระบุอยู่ในสัญญาเงินกู้โดยอาจจะพิจารณาให้วงเงินการให้ ODA ที่ครอบคลุมการบำรุงรักษาโครงการเพื่อให้โครงการเกิดความยั่งยืนในอนาคตต่อไป

เป้าหมายย่อยที่ 17.16

(1) เป้าประสงค์ คำจำกัดความ และตัวชี้วัด

○ เป้าประสงค์และคำจำกัดความสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.16 คือ “ยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยร่วมเติมเต็มโดยหุ้นส่วนความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลายซึ่งจะระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงิน เพื่อจะสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา”

○ ตัวชี้วัดภายใต้เป้าหมายย่อยที่ 17.16 คือ “จำนวนประเทศที่รายงานความก้าวหน้าตามกรอบการติดตามประสิทธิภาพของการพัฒนาที่มีผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลายที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

(2) เป้าหมายความสำเร็จของไทยสำหรับตัวชี้วัด 17.16

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดเป้าหมายย่อยที่สอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 17.16 คือ ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศเพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยการยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มต้นที่การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงาน ร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในประเทศ เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคมในการระดมความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงินเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การพัฒนากลไกความร่วมมือหลายภาคส่วน ตลอดจนระบบการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานร่วมกันจะมีส่วนช่วยให้ประเทศต่างๆ สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ สศช. ได้รายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายย่อยดังกล่าวที่ผ่านมาระหว่างปี 2553 - 2561 พบว่า การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยสะท้อนให้เห็นจากองค์ประกอบของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ตลอดจน 4 คณะอนุกรรมการภายใต้ กพย. ในฐานะกลไกระดับชาติในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนให้ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการซึ่งมีผู้แทนจากหลายภาคส่วน อาทิ (1) ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2) ภาควิชาการ ได้แก่ ผู้แทนสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์และผู้แทนสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ (3) ภาคประชาสังคม ได้แก่ ผู้แทนมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและผู้แทนสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ในปี 2561 ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมภาคประชาสังคมและภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Open-ended Working Group for SDGs: OEKG for SDGs) เพื่อส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย

อย่างไรก็ดี สศช. ได้ระบุว่า แม้ว่าภาคส่วนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่องผ่านเวทีและกลไกที่ได้จัดตั้งขึ้น แต่การดำเนินงานเพื่อยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือหลายภาคส่วนของไทยยังไม่มีระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ทำให้การติดตามความก้าวหน้าและการระบุประเด็นความท้าทายในด้านดังกล่าวยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร นอกจากนี้ การดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบหุ้นส่วนความร่วมมือหลายภาคส่วนยังไม่เป็นเอกภาพ ซึ่งอาจทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานได้ ดังนั้น ควรมีการจัดทำระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบหุ้นส่วนความร่วมมือหลายภาคส่วน เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงาน ตลอดจนความก้าวหน้าและอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมซึ่งระบบดังกล่าวจะช่วยให้ลดความซ้ำซ้อนของการทำงานระหว่างหน่วยงานพร้อมทั้งชี้เป้าให้ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ภายในปี 2573

(3) ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ของเป้าหมายที่ 17.16 กับยุทธศาสตร์ของ สพพ. และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565) เพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.16 โดยพิจารณาความเชื่อมโยงจากการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) ทางด้านวิชาการในการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน (Capacity Building) และการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงินระหว่างกันในการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อโควิด 19 ในช่วงปี พ.ศ. 2563-2564 จึงเป็นปัญหาอุปสรรคทำให้ สพพ. ไม่สามารถดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมฯ ในรูปแบบ on-site ได้แต่ สพพ. ก็ได้มีการบูรณาการความร่วมมือจัดโครงการฝึกอบรมในรูปแบบออนไลน์ร่วมกับ TICA หลักสูตรการฝึกอบรมนานาชาติ “Affordable and Clean Energy Development” อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดฝึกอบรมในรูปแบบออนไลน์อาจไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้เข้ารับการอบรมรวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรมในระหว่างกันได้ดีเท่าที่ควร คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ สพพ. ได้ให้ความร่วมมือทางด้านวิชาการในการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ฯ พบว่า การดำเนินงานของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2565) มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.16 ทั้งระดับยุทธศาสตร์และระดับโครงการ ดังนี้

1. การจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน (Capacity Building)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 สพพ. ได้ให้ ODA ด้านวิชาการในการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสิ้น 40 โครงการ วงเงินมูลค่า 28.09 ล้านบาท มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมรวมทั้งสิ้นจำนวน 521 คน โดยการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน หรือ Capacity Building ถือว่าเป็นภารกิจการดำเนินงานของ สพพ. ที่มีบทบาทในด้านการให้ ODA แก่

ประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม ภูฏาน ศรีลังกา และติมอร์-เลสเต ซึ่งโครงการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับประเทศเพื่อนบ้านในหลักสูตรที่ผ่านมาของ สพพ. มีการระดม แบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงิน และมีความหลากหลายของหลักสูตร ตามสาขาความร่วมมือสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ตามที่กล่าวใน เป้าหมายย่อยที่ 17.9 โดย สพพ. มีการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ และ สถาบันการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศในการจัดส่งผู้แทนเป็นวิทยากรบรรยาย ตลอดจนเป็นสถานที่จัด ศึกษาดูงาน และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือ On the Job Training ให้กับเจ้าหน้าที่ ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อแสดงให้เห็นถึงการระดมและแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และ ทรัพยากรทางการเงินที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.16 สรุปได้ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 สรุปการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมและแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี ที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.16

ปี	หลักสูตร	หน่วยงานบูรณาการ ความร่วมมือ	การแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี
2559	หลักสูตร Project Risk Management in Infrastructure Projects	- กรมทางหลวง (ทล.) - JICA - วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (วสท.)	● ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงและวงจรการบริหารความเสี่ยง ● การระบุความเสี่ยงและการควบคุมความเสี่ยง ● วางแผนจัดการความเสี่ยงและติดตามความเสี่ยง ● การบริหารความเสี่ยงโครงการภายใต้เงินกู้จากต่างประเทศกรณีศึกษาโครงการทางหลวงหมายเลข 359 จังหวัดสระแก้ว
2560	หลักสูตร Project Monitoring and Evaluation in Infrastructure Projects	- กรมทางหลวง (ทล.) - JICA - สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) - มหาวิทยาลัยสยาม (มส.) - วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (วสท.)	● พื้นฐานหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารติดตามโครงการและการประเมินผลโครงการ ● วิธีการและแนวทางการออกแบบติดตามและประเมินผลโครงการ ● เครื่องมือและเทคนิคการติดตามและประเมินผลโครงการ

ที่มา: จากการรวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ตารางที่ 6 สรุปการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมและแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี ที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.16 (ต่อ)

ปี	หลักสูตร	หน่วยงานบูรณาการความร่วมมือ	การแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี
			● กรอบแนวทางและขั้นตอนการประเมินโครงการตามแนวทางของ JICA ● หลักการการประเมินผลโครงการตามแนวทางของความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (DAC) ● การติดตามและประเมินผลโครงการกรณีศึกษาโครงการทางหลวงหมายเลข 359 จังหวัดสระแก้ว และถนนทางหลวงหมายเลข 304 จังหวัดปราจีนบุรี ● สรุปผลการบริหารจัดการติดตามโครงการและการประเมินผลโครงการตามการศึกษาดูงานและระดมสมองเพื่อนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม รวมทั้งเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการติดตามและประเมินผลโครงการ
2561	หลักสูตร Public Debt Management and Economic Issues	- JICA - ธนาคารแห่งประเทศไทย - สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ - ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ศีกษาดูงาน) - ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ศีกษาดูงาน)	● Project Financial and Bond Market Development ● Fiscal Transparency and Sustainability ● Debt Management Theory and Best Practice for Public Debt Management ● Financial Market Development Trend in Thailand and Asia ● Public Debt Sustainability and Upcoming Challenges ● Financial Technology and Digital Economy

ที่มา: จากการรวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ตารางที่ 6 สรุปการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมและแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี ที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.16 (ต่อ)

ปี	หลักสูตร	หน่วยงานบูรณาการความร่วมมือ	การแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี
2561	หลักสูตร Infrastructure Project Mangement	- JICA - วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (วสท.) - กรมทางหลวง (ทล.) (ศึกษาดูงาน)	● พื้นฐานหลักการและทฤษฎีการบริหารโครงการ ● เครื่องมือในการบริหารโครงการ ● การบริหารความเสี่ยงโครงการ ● การติดตามและประเมินผลโครงการ
2562	หลักสูตร Public Debt Management and Economic Issue	- JICA - สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (ศึกษาดูงาน) - ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ศึกษาดูงาน) - ธนาคารแห่งประเทศไทย (ศึกษาดูงาน)	● Project Financial and Bond Market Development ● Fiscal Transparency and Sustainability ● Debt Management Theory and Best Practice for Public Debt Management ● Financial Market Development Trend in Thailand and Asia ● Public Debt Sustainability and Upcoming Challenges ● Financial Technology and Digital Economy
2565	หลักสูตร Affordable and Clean Energy Development (ออนไลน์)	- บูรณาการความร่วมมือทางทรัพยากรการเงินร่วมกับ TICA - สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (MI)	● Energy Scenarios and Enabling Energy Transition ● Affordable and Clean Energy Technologies ● Policy and Regulatory Environment for Clean Energy Development ● Clean Energy and Energy Efficiency ● Energy Cooperation

ที่มา: จากการรวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ตารางที่ 6 สรุปการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมและแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี ที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.16 (ต่อ)

ปี	หลักสูตร	หน่วยงานบูรณาการความร่วมมือ	การแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี
2565	หลักสูตร Public Debt Management and Debt Sustainability	- JICA - สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) - สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ - กองทุนบำเหน็จบำนาญราชการ (กบข.)	● How JICA response to COVID-19 global pandemic and Public-Private Partnership (PPP) ● Debt Management Theory & Guidelines ● Debt Management Strategy and Practices ● Financial Analysis and Risk management: Tools and Techniques ● How Thailand management Public Debt in response to the COVID-19 crisis ● The Practice of PDMO Financing & Project Evaluation - Experience Sharing from GPE: ESG Investing
2566	หลักสูตร Operation and Maintenance of Water Treatment Plant	การประสานส่วนภูมิภาค (กปภ.)	จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) <u>ฐานที่ 1</u> การหาปริมาณสารส้มที่เหมาะสมและการทำจาร์เทส/การเตรียม/การหมักจ่ายสารละลายสารส้ม (Jar test) <u>ฐานที่ 2</u> การตรวจสอบระบบกวนเร็ว กวนช้าและตกตะกอน (Operation Rapid Mixing, Coagulation and flocculation Basin, Sedimentation) <u>ฐานที่ 3</u> การบำรุงรักษา/การถอดประกอบเครื่องจ่ายสารเคมี (Preventive and Maintenance chemical feeding pump)

ที่มา: จากการรวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ตารางที่ 6 สรุปการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมและแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี ที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อยที่ 17.16 (ต่อ)

ปี	หลักสูตร	หน่วยงานบูรณาการ ความร่วมมือ	การแบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี
			ฐานที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพเครื่องจ่ายสารเคมี (Chemical feeding pump Test) ฐานที่ 5 การใช้และบำรุงรักษามอเตอร์ไฟฟ้าและอุปกรณ์ควบคุม (Preventive and Maintenance Electric motors and control equipment) ฐานที่ 6 การบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ (Preventive & Maintenance Pump)
2566	หลักสูตร Public Debt Management and Debt Sustainability	- JICA - AFD - สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) - สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ	● Theories, Challenges & Key Issues on PPP (Private Sector Engagement: PSE) ● Debt Management Theory & Guidelines ● Debt Management Strategy and Practices ● Financial Analysis and Risk Management: Tools and Techniques ● How How Thailand manage the Public Debt? ● Financing & Project Evaluation ● AFD's strategies and general approach to integrate SDGs (Sustainable Development Goals) on financing

ที่มา: จากการรวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ทั้งนี้ สรุปหลักสูตรการจัดโครงการฝึกอบรมฯ ที่ผ่านมาจำแนกตามสาขาความร่วมมือ ปีที่จัดอบรม วงเงินการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการด้านวิชาการในการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับประเทศเพื่อนบ้าน และจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามภาคผนวก ค.

2. การบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (DPs)

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2565) สพพ. ได้มีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (DPs) เพื่อยกระดับการบูรณาการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเพื่อความยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.16 โดยการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานดังกล่าวสามารถนำผลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานให้ ODA รวมทั้ง สพพ. ได้มีการลงนาม Partnership Arrangement ร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (DPs) เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น แสดงได้ดังนี้

2.1 การเข้าร่วมประชุม 4 ฝ่าย ระหว่าง CEXIM EDCF JICA และ NEDA ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยแต่ละองค์กรผลัดกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม มีวัตถุประสงค์เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภูมิภาคในภาพรวม รวมทั้งหารือแนวทางหรือความเป็นไปได้สำหรับความร่วมมือระหว่างกันในกลุ่มให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้นโดยพิจารณาจากประสบการณ์การดำเนินโครงการที่ผ่านมาของแต่ละหน่วยงานร่วมกันกับหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอื่นๆ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี ข้อได้เปรียบ เสียเปรียบ รวมถึงอุปสรรคและโอกาสของแต่ละหน่วยงานเป็นสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น ปี พ.ศ. 2561 การเข้าร่วมการประชุม 4 ฝ่ายระหว่าง CEXIM-EDCF-JICA และ NEDA ครั้งที่ 8 ภายใต้หัวข้อ “Post-loan Management for Overseas Projects-Theory, Challenges & Practice” เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับกระบวนการติดตามและประเมินผลโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงินกู้และช่วยลดผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจเกิดขึ้นระหว่างการก่อสร้างหรือการดำเนินโครงการ รวมถึงประเมินผลโครงการที่แล้วเสร็จซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการถอดบทเรียนสำหรับนำไปปรับปรุงการดำเนินโครงการในอนาคตต่อไป

2.2 การเข้าร่วมการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าธนาคารพัฒนาเอเชีย (The Asian Development Bank Annual Meeting) ยกตัวอย่างเช่น ในคราวการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าธนาคารพัฒนาเอเชีย ครั้งที่ 50 ระหว่างวันที่ 4-7 พฤษภาคม 2560 สพพ. ได้มีโอกาสหารือในระดับทวิภาคีกับผู้แทน JICA เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างกันภายใต้ Partnership Arrangement ระหว่าง JICA กับ สพพ. ผู้แทน JICA ได้เสนอให้ทั้งสององค์กรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกันในโครงการพัฒนาถนนหมายเลข 5 ในกัมพูชา (เชื่อมโยงจากชายแดนไทย) ของ JICA กับโครงการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรสติงบตและถนนเชื่อมโยงไปยังถนนหมายเลข 5 ของ สพพ.

2.3 การเข้าร่วมประชุมการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (World Bank Annual Meeting) ยกตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมประชุม World Bank Annual Meeting 2022 โดย สพพ. ได้หารือเกี่ยวกับเรื่องการออก ESG Bonds (Environment Social and Governance-ESG) สถานะหนี้สาธารณะของ สปป.ลาว การแปรรูปรัฐวิสาหกิจของ สปป.ลาว สถานะการดำเนินโครงการต่างๆ ของกัมพูชา รวมถึงหารือเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกภายในปี 2566 การดำเนินงานของ Word Bank ต่อสถานการณ์ COVID-19 สถานการณ์เงินเฟ้อ และสถานการณ์ผลกระทบจากสงครามระหว่างรัสเซีย-ยูเครน และเข้าร่วมการสัมมนาให้ห้วงการประชุม ได้แก่

- 1) การสัมมนา Debt Restructuring: Why Too Little and Too Late เป็นการสัมมนาถึงสถานะปัญหาของหนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งได้รับผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย การแข็งค่าของเงินเหรียญสหรัฐ ส่งผลให้เศรษฐกิจในประเทศกำลังพัฒนาที่ส่วนใหญ่ยังพึ่งพาการลงทุนจากต่างชาติ มีอัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลง และมีความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ทั้งนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ต้องคำนึงถึงการวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับโดยจะต้องชั่งน้ำหนักระหว่างผลที่ได้จากการปรับโครงสร้างหนี้และต้นทุนการคลัง รวมถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระยะยาวที่เกิดขึ้นจากการปรับโครงสร้างหนี้ และ
- 2) การสัมมนา Debate on the Global Economy เป็นการสัมมนาถึงปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทั่วโลกจากปัญหาเงินเฟ้อ โดยประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดมักเป็นประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ (Emerging Economies) ซึ่งต่างใช้นโยบายทางการเงินในการควบคุมอัตราเงินเฟ้อ นอกจากนี้ ประเทศดังกล่าวยังต้องขยายเวลาในการชำระหนี้และพื้นที่สำหรับการดำเนินนโยบายทางการคลังที่กว้างขึ้นเพื่อช่วยให้ประเทศดังกล่าวสามารถจัดการปัญหาเงินเฟ้อและการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นทั่วโลก

2.4 การเข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรีแผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ (The GMS Ministerial Conference) ภายใต้กรอบ Regional Investment Framework ยกตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรี แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ครั้งที่ 25 (The 25th GMS Ministerial Conference) ภายใต้หัวข้อ "การเร่งรัดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจเพื่อต่อยอด 30 ปี แห่งความสำเร็จของแผนงาน GMS ไปสู่การพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน" เมื่อวันที่ 6-9 ธันวาคม 2565 ที่ผ่านมา ซึ่งตามกรอบแผนงาน GMS 2025 ได้กำหนดพันธกิจใหม่เพื่อเป็นความร่วมมือในอนุภูมิภาคที่ให้ความสำคัญกับจุดแข็งในมิติประชาคม ความเชื่อมโยง และความสามารถทางการแข่งขันโดยไม่ละทิ้งหลักการของความยืดหยุ่นและความยั่งยืน ทั้งนี้ สพพ. ได้นำกรอบแผนงาน GMS ตามนัยที่กล่าวมาพิจารณาโครงการที่อยู่ใน RIF 2023-2025 และแสวงหาความเป็นไปได้ในการดำเนินงานร่วมกับ ADB ต่อไป และพิจารณาโครงการในสาขาที่กล่าวในการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้แผนงาน GMS ด้วย ทั้งนี้ สาขาการพัฒนาเมืองและชนบทสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ 2 คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน (พ.ศ. 2565-2570) (Country Strategy) ของ สพพ.

ดังนั้น จากข้อมูลเชิงประจักษ์ตามที่ได้กล่าวมา การดำเนินโครงการให้ ODA มีการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ 17.16 โดยมีการยกระดับการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก ร่วมเติมเต็มโดยหุ้นส่วนความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลายซึ่งได้มีการระดมและ

แบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงินผ่านการให้ ODA ทางด้านวิชาการด้วยการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้ง สพพ. ได้เข้ามีการประชุมร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ และได้ลงนาม Partnership Arrangement เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ต่างๆ ในการนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการให้ ODA ของ สพพ. อย่างต่อเนื่องต่อไป

เป้าหมายย่อยที่ 17.17

(1) เป้าประสงค์ คำจำกัดความ และตัวชี้วัด

○ เป้าประสงค์และคำจำกัดความสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.17 คือ “สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาครัฐ-ภาคเอกชน และประชาสังคม สร้างบนประสบการณ์และกลยุทธ์ด้านทรัพยากรของหุ้นส่วน”

○ ตัวชี้วัดภายใต้เป้าหมายย่อยที่ 17.17 คือ “มูลค่าความร่วมมือที่มีการผูกพันในโครงการความร่วมมือภาครัฐ-เอกชนด้านโครงสร้างพื้นฐาน”

ทั้งนี้จากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจาก สศช. ควบคู่กับการศึกษารายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563 (Thailand’s SDG Report 2016 - 2020) พบว่าบทบาทของภาคเอกชนในการร่วมลงทุนในบริการสาธารณะโดยภาพรวมกระจายตัวอยู่ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคม การสื่อสาร และโทรคมนาคม รวมถึงการศึกษาและสาธารณสุข โดยเฉพาะในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2560 - 2562) มีสัดส่วนการลงทุนของภาคเอกชนต่อการลงทุนรวมอยู่ที่ร้อยละ 12.5 แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้กำหนดเกณฑ์เป้าหมายในการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐไว้ที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในช่วงปี 2561 – 2565 ทั้งนี้ สำหรับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในระยะถัดไป คือ ภาครัฐควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการมุ่งเน้นคุณภาพบริการและผลประโยชน์ต่อประชาชน และควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอย่างทั่วถึง ทั้งในระดับนโยบาย ส่วนกลาง ระดับปฏิบัติ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างความร่วมมือมากยิ่งขึ้น

(2) ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ของเป้าหมายย่อยที่ 17.17 กับยุทธศาสตร์ของ สพพ. และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

การพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายย่อยที่ 17.17 กับยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดความสำเร็จของ สพพ. สามารถพิจารณาได้ใน 2 ระดับคือ ระดับยุทธศาสตร์ และระดับกิจกรรม/โครงการ โดยสามารถพิจารณาได้ดังนี้

2.1) ระดับยุทธศาสตร์ พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 17.17 คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 บูรณาการความร่วมมือ (Policy Synergy) โดย สพพ. ได้ดำเนินนโยบายการเสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ สพพ. ผ่านกลไกการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับองค์กรด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Development Partner : DPs) ทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ อาทิ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และองค์การความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ เช่น องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) และธนาคารโลก (World Bank) พร้อมทั้งมุ่งแสวงหาความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาใหม่ ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank : AIIB) และสำนักงานเพื่อการพัฒนาแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (Agence Française de Développement : AFD) เป็นต้น

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ 20 ปี ของ สพพ. ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความช่วยเหลือและความร่วมมือทางการเงิน (Financial Assistance and Cooperation) กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับกระบวนการให้บริการทางการเงิน และพัฒนาเครื่องมือทางการเงินรวมถึงขยายกรอบวงเงินรวมให้สอดคล้องกับภารกิจของ สพพ. ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ได้กำหนดกรอบการดำเนินงานตามกลยุทธ์สำหรับปีที่ 6 – 10 (Expand) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาครัฐ-ภาคเอกชน ใน 3 ด้าน คือ (1) พัฒนารูปแบบการระดมเงินทุนหรือการใช้เครื่องมือทางการเงิน (เช่น ตราสารหนี้ หรือตราสารทางการเงินที่รัฐค้ำประกัน PPP) ที่สอดคล้องกับรูปแบบโครงการในอนาคต (2) สร้างการมีส่วนร่วมกับภาคเอกชนหรือองค์กรในประเทศในการยกระดับขนาดโครงการที่ สพพ. ให้ความช่วยเหลือ และ (3) พัฒนาโครงการความร่วมมือในโครงการลงทุนกับองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญในภูมิภาค

2.2) ระดับกิจกรรม/โครงการ พบว่า การดำเนินงานของ สพพ. ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2565) สพพ. ได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการ ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 17.17 ใน 3 มิติ คือ

2.2.1) การดำเนินโครงการด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาร่วมกับ DPs จำนวน 2 หน่วยงาน คือ ADB และ JICA

2.2.2) การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับองค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทย ซึ่ง สพพ. ได้จัดทำแผนบูรณาการความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่าง สพพ. กับ TICA ในลักษณะ Team Thailand for International Development เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการที่มีประสิทธิผลมากขึ้น

2.2.3) การริเริ่มศึกษาเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของ สพพ. จาก DPs ต่างๆ ใน 3 รูปแบบ คือ (1) Green Bond จาก ADB (2) Private Sector Investment Finance (PSIF) จาก JICA และ (3) Guarantees ของธนาคารโลก (World Bank) ทั้งนี้ PSIF เป็นแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเงินของภาคเอกชน โดยการระดมทุนจากภาคเอกชนสำหรับการพัฒนาและลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ (Quality Infrastructure) ในประเทศ

กำลังพัฒนา หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP) ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 17.17

แต่อย่างไรก็ดี จากคำจำกัดความ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัด ภายใต้เป้าหมายย่อยที่ 17.17 ดังกล่าวข้างต้น พบว่า การดำเนินงานของ สพพ. ยังไม่สามารถตอบสนองเป้าหมายย่อยที่ 17.17 ดังกล่าว เนื่องด้วยการดำเนินโครงการที่ผ่านมาของ สพพ. ยังไม่ปรากฏการดำเนินการในลักษณะการร่วมทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน หรือการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership: PPP) แต่อย่างไรก็ดี สพพ. ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และโอกาสสำหรับการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น จึงได้ศึกษาแนวทางการดำเนินการ โอกาส ข้อจำกัด และความเป็นไปได้ สำหรับการร่วมลงทุนกับภาคเอกชน เพื่อดำเนินโครงการด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะโครงการในลักษณะโครงสร้างพื้นฐาน โดยในระยะแรก สพพ. ได้ริเริ่มดำเนินโครงการในรูปแบบคู่ขนาน (Parallel Financing) ร่วมกับ ADB สำหรับการดำเนินโครงการพัฒนาเมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ระยะที่ 3 ในส่วนของเมืองเมียวดี (การปรับปรุงระบบน้ำประปา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ) เมียนมา ในวงเงิน 777.77 ล้านบาท และการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับ JICA สำหรับโครงการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรสตึงบตและถนนเชื่อมโยงไปยังถนนหมายเลข 5 ที่ JICA ดำเนินการ เพื่อก่อให้เกิดการเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ (Seamless Government) ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

ดังนั้น การดำเนินงานที่ สพพ. จะต้องดำเนินการในระยะถัดไปสำหรับการผลักดันการบรรลุเป้าหมายย่อยที่ 17.17 คือ การเร่งริเริ่มให้เกิดโครงการลงทุนในรูปแบบ PPP เพื่อก่อให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย เพิ่มผลิตภาพและศักยภาพการผลิตในระยะยาว ลดภาระการลงทุนของภาครัฐ เพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการและส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม และการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ซึ่งมีการดำเนินการในหลายรูปแบบ เช่น การว่าจ้างเอกชน (Management Contract) การให้เอกชนเช่าทรัพย์สินของรัฐไปดำเนินการ (Lease Contract) Build-Operate-Own (BOO), Build-Operate - Transfer (BOT) หรือ Build-Transfer-Operate (BTO), ภาครัฐร่วมมือกับเอกชนในลักษณะหุ้นส่วนเพื่อดำเนินกิจการ (Joint Venture)⁷ เพื่อให้การดำเนินงานของ สพพ. สามารถตอบสนองเป้าหมายย่อยที่ 17.17 ต่อไป

2. การประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวทางการประเมินระดับความสำเร็จของการให้ OAD ของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ตามเกณฑ์การประเมิน TQA (Thailand Quality Award) ฉบับปี 2563-2566

⁷ สำนักงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, “การวิเคราะห์การร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP),” สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (3/2559)

โดยยึดโยงกรอบการประเมินในมิติด้านผลลัพธ์ (Results) หมายถึง ผลผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) ขององค์กร เนื่องด้วยการพิจารณาผลการดำเนินการของ สพพ. ในเป้าหมายย่อยทั้ง 4 เป้าหมาย เป็นการวิเคราะห์เชิงโครงการ (Project Base) ดังนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่า ในมิติด้านการประเมินผลการดำเนินงานควรมุ่งเน้นที่การวิเคราะห์ด้านผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดขึ้นจึงจะสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักเกณฑ์การกำหนดช่วงคะแนนผลการประเมินตามแนวทางการประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนของ สศช. ซึ่งได้กำหนดค่าสีแสดงสถานะของเป้าหมายตามแนวทางการรายงานความก้าวหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559-2563 ของ สศช. ดังแสดงในบทที่ 2 มาประยุกต์ใช้ตามบริบทของ สพพ. โดยสามารถพิจารณาเกณฑ์การประเมินและแนวทางการให้คะแนนเพื่อประเมินระดับผลสำเร็จด้านการดำเนินงานของ สพพ. ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับเป้าหมายที่ 17 ได้ดังนี้

2.1 แนวทางการให้คะแนนประเมินระดับความสำเร็จของการให้ ODA ของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

การประเมินในมิติด้านผลลัพธ์ หมายถึง ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ขององค์กร ตามเกณฑ์การประเมินการประเมิน TQA (Thailand Quality Award) ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ LeTCI ประกอบด้วย

Le (Level) หมายถึง “ระดับ” ของผลการดำเนินงานในปัจจุบัน

T (Trends) หมายถึง “แนวโน้ม” ของอัตราการปรับปรุงผลการดำเนินงาน หรือ ผลการดำเนินงานที่ต่อเนื่องในเรื่องที่มีความสำคัญ

C (Comparison) หมายถึง “การเปรียบเทียบ” ผลการดำเนินงานขององค์กรโดยเทียบกับข้อมูลเชิงเปรียบเทียบที่เหมาะสม เช่น เปรียบเทียบกับคู่แข่งหรือองค์กรที่คล้ายคลึงกันหรือองค์กรเทียบเคียง

I (Integration) หมายถึง “การบูรณาการ” ของผลลัพธ์ที่มีความครอบคลุมและทั่วถึงของตัวชี้วัดที่ตอบสนองต่อความต้องการที่สำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงระดับการให้คะแนนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานของ สพพ. เป็น 5 ช่วงระดับคะแนน โดยสามารถพิจารณาได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงแนวทางการให้คะแนนประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

ระดับคะแนน (ร้อยละ)	ผลลัพธ์	ความหมาย
0-20	Le	มีผลการดำเนินการขององค์กรเพียงบางเรื่องที่มีความสำคัญตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กรและเริ่มมีระดับผลการดำเนินการที่ดีในบางเรื่อง หรือมีผลการดำเนินการขององค์กรและ/หรือมีผลลัพธ์ที่ไม่ดี
	T	ไม่มี/มีการรายงานแนวโน้มของข้อมูลบางเรื่องและแสดงแนวโน้มในทางลบ

ระดับคะแนน (ร้อยละ)	ผลลัพธ์	ความหมาย
	C	แทบไม่มี หรือไม่มีข้อมูล/การรายงานสารสนเทศเชิงเปรียบเทียบ
	I	ไม่มี/มีผลลัพธ์ในบางเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบรรลุพันธกิจขององค์กร
21-40	Le	มีผลการดำเนินการที่ดีตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กร
	T	มีการรายงานแนวโน้มของข้อมูลบางเรื่องและข้อมูลส่วนใหญ่ที่แสดงนั้นมีแนวโน้มที่ดี
	C	เริ่มมีสารสนเทศเชิงเปรียบเทียบ
	I	มีผลลัพธ์ในหลายเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบรรลุพันธกิจขององค์กร
41-60	Le	มีผลการดำเนินการส่วนใหญ่ที่ดีตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กร
	T	แสดงถึงแนวโน้มที่ดีในเรื่องต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการบรรลุพันธกิจขององค์กร
	C	มีผลการดำเนินการในปัจจุบันบางเรื่องมีการเทียบเคียงกับคู่เทียบและ/หรือ ระดับเทียบเคียงที่เหมาะสมและมีผลการดำเนินการที่ดีในเชิงเปรียบเทียบ
	I	มีผลการดำเนินการขององค์กรที่ครอบคลุมความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
61-80	Le	มีผลการดำเนินการที่ดีตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กรทั้งหมด
	T	มีแนวโน้มที่ดีอย่างต่อเนื่องในเรื่องที่สำคัญส่วนใหญ่ ซึ่งจะทำให้บรรลุพันธกิจขององค์กร
	C	แนวโน้มและผลการดำเนินการในปัจจุบันส่วนใหญ่ หรือหลายเรื่องมีการเทียบเคียงกับคู่เทียบและ/หรือระดับเทียบเคียงที่เหมาะสม มีผลการดำเนินการที่ดีมากในเชิงเปรียบเทียบรวมทั้งผลการดำเนินการที่แสดงถึงความเป็นผู้นำในการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ
	I	มีผลการดำเนินการขององค์กรครอบคลุมความต้องการส่วนใหญ่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและมีแผนปฏิบัติการที่สำคัญ
81-100	Le	มีผลการดำเนินการที่ดีเลิศตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กรทั้งหมด
	T	มีแนวโน้มที่ดีอย่างต่อเนื่องในเรื่องที่สำคัญทุกเรื่อง ซึ่งจะทำให้บรรลุพันธกิจขององค์กร
	C	แสดงถึงความเป็นผู้นำในการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการและเป็นผู้นำเชิงเปรียบเทียบในหลายด้าน
	I	มีผลการดำเนินการขององค์กรและการคาดการณ์ผลการดำเนินการขององค์กรครอบคลุมความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและมีแผนปฏิบัติการที่สำคัญ

หมายเหตุ: ระดับคะแนนร้อยละ 81-100 เป็นช่วงคะแนนที่มีความท้าทายจึงจัดอยู่ใน “สีเขียวเข้ม” หมายถึง สถานะบรรลุค่าเป้าหมาย

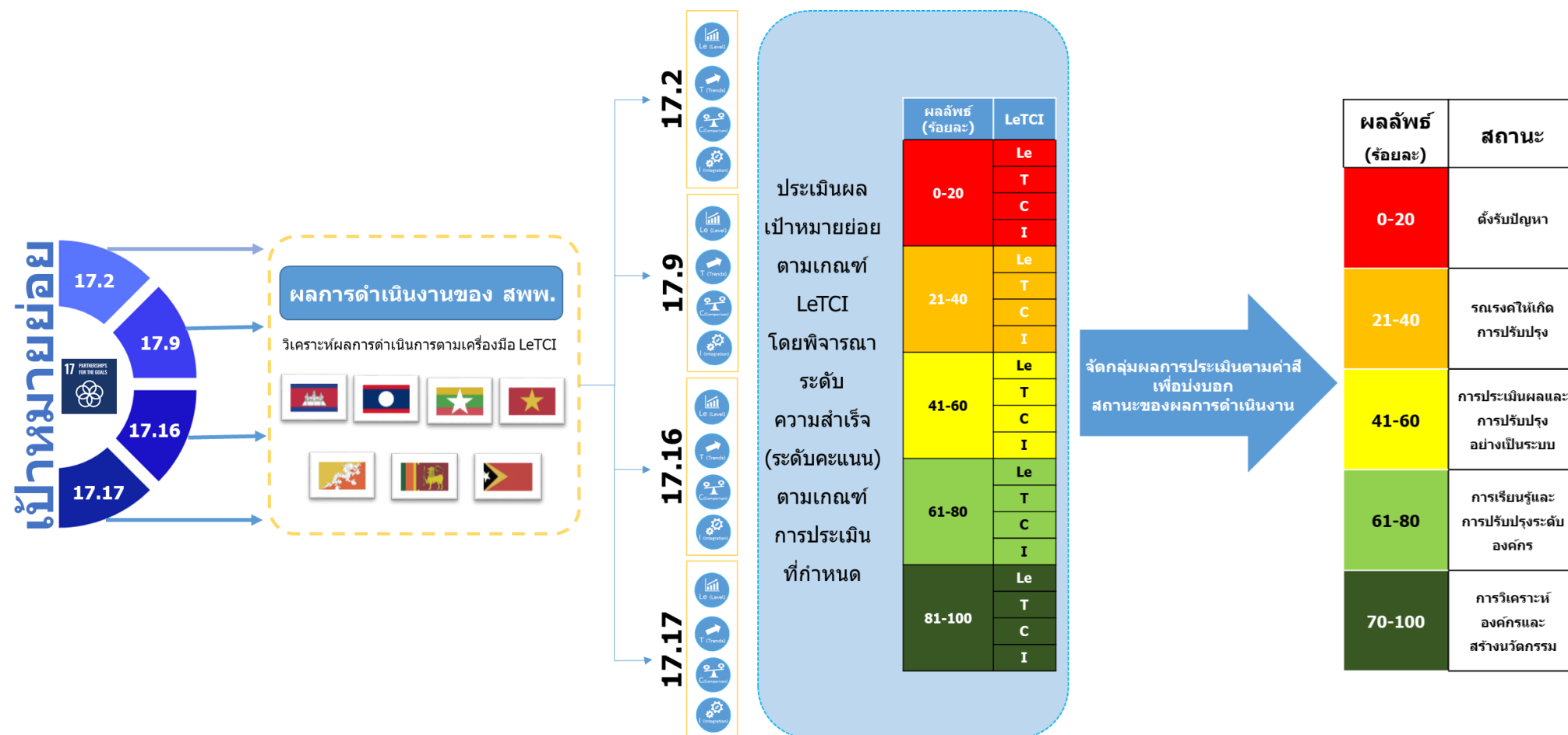
เมื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์การประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยทั้ง 4 เป้าหมาย โดยพิจารณาจำแนกตามเกณฑ์การประเมิน LeTCI ที่มีผลประเมิน (ระดับคะแนน) จำแนกตามค่าสีแล้วเสร็จ สามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์และสถานะของผลการดำเนินงานในแต่ละมิติได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าสีของผลลัพธ์และสถานะของผลการดำเนินงาน

ผลลัพธ์ (ร้อยละ)	สถานะ	ความหมาย
0-20	ตั้งรับปัญหา	องค์กรรับรู้ถึงปัญหา และตระหนักกับปัญหาที่เกิดขึ้น เน้นการหาทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น
21-40	รณรงค้ให้เกิดการปรับปรุง	องค์กรรับรู้ถึงปัญหา และแสวงหาเครื่องมือหรือกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถรับมือได้อย่างรวดเร็วและลดผลกระทบของความเสียหายที่เกิดขึ้น
41-60	การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	องค์กรเริ่มมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและมีการประชุมหารือร่วมกันเพื่อประเมินจุดที่เป็นความเสี่ยงหรือสาเหตุของปัญหาเพื่อหาทางรับมืออย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและมีแผนการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้
61-80	การเรียนรู้และการปรับปรุงระดับองค์กร	องค์กรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมากขึ้นเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสามารถนำผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นในลักษณะที่คล้ายคลึงกันได้
70-100	การวิเคราะห์องค์กรและสร้างนวัตกรรม	องค์กรมีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศระดับองค์กรอย่างเป็นรูปธรรมและสร้างนวัตกรรมที่เน้นการป้องกันเพื่อลดโอกาสการเกิดของปัญหาในอนาคตได้

ทั้งนี้ แนวทางการให้คะแนนและค่าสีของผลลัพธ์และสถานะของผลการดำเนินงานตามที่ปรากฏในตารางที่ 7 และ 8 คณะผู้วิจัยได้จัดทำแผนผังแสดงการวิเคราะห์และการอ่านค่าผลการประเมินความสำเร็จสำหรับการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ดังปรากฏตามภาพที่ 10

ภาพที่ 10 แผนผังแสดงการวิเคราะห์และการอ่านค่าผลการประเมินความสำเร็จสำหรับการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จัดทำโดย : คณะผู้วิจัย

เมื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ สพพ. ในการให้ ODA ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ทั้ง 4 เป้าหมายย่อยดังมีรายละเอียดปรากฏตามข้อ 1 ข้างต้น คณะผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์และประเมินระดับความสำเร็จของผลการดำเนินงานจำแนกตามเป้าหมายย่อยที่ 17.2 17.9 17.16 และ 17.17 สามารถพิจารณาได้ดังนี้

2.2 การประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17

หลังจากคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์บริบทการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 เป้าหมายย่อยที่ 17.9 เป้าหมายย่อยที่ 17.16 และเป้าหมายย่อยที่ 17.17 แล้วเสร็จ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามบทที่ 3 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผล (Evaluation) การดำเนินงานด้าน SDGs ของ สพพ. ผ่านวิธีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของ สพพ. สำหรับ 4 เป้าหมายย่อย โดยพิจารณาเทียบเคียงกับเกณฑ์ (Criteria) ที่กำหนด ตามหลักเกณฑ์การประเมิน LeTCI จากแนวทางการให้คะแนนประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 และค่าสีของผลลัพธ์และสถานะของผลการดำเนินงาน ตามตารางที่ 7 และ 8 เพื่อนำมาซึ่งการตัดสินใจ (Judgment) สำหรับผลความสำเร็จ/สถานะของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 และนำมาซึ่งการกำหนดข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางเชิงนโยบายในการปรับปรุงการดำเนินงานของ สพพ. โดยสามารถพิจารณาผลการประเมิน ได้ดังนี้

เป้าหมายย่อยที่ 17.2

ตารางที่ 9 แสดงผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.2

ตัวชี้วัด	ผลลัพธ์	ระดับคะแนน (ร้อยละ)	สถานะ	ค่าสีแสดงสถานะของเป้าหมาย
17.2	Le	61 - 80	การเรียนรู้และการปรับปรุงระดับองค์กร	เขียวอ่อน
	T	41 - 60	การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	เหลือง
	C	21 - 40	รณรงค์ให้เกิดการปรับปรุง	ส้ม
	I	41 - 60	การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	เหลือง

เมื่อพิจารณาผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 พบว่า ผลลัพธ์ที่ สพพ. สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ Le (Level) มีระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 61 - 80 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีเขียวอ่อน” เนื่องจากมูลค่าการให้ ODA ของ สพพ. ในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.002 ต่อ GNI ในปี 2563 เป็นร้อยละ 0.005 ต่อ GNI ในปี 2564 และส่งผลให้สัดส่วนมูลค่า ODA ของ สพพ. ต่อมูลค่า ODA ของไทยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 34.57 ในปี 2564 จากร้อยละ 14.54 ในปี 2563

รองลงมาคือ T (Trends) และ I (Integration) มีระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 41 - 60 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีเหลือง” เนื่องจากผลการดำเนินงานให้ ODA ของ สพพ. มีความเชื่อมโยงตามเป้าหมายย่อยที่ 17.2 ทั้งระดับยุทธศาสตร์และระดับกิจกรรม/โครงการ ที่สามารถตอบเป้าประสงค์ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด และเนื่องจาก สพพ. มีการรายงานผลมูลค่าการให้ ODA ไปยัง TICA เพื่อรายงานผลการดำเนินงานไปยังองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) เป็นประจำทุกปี และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วน ODA/GNI ของ สพพ. กับสัดส่วน ODA/GNI ของไทยทั้งหมด พบว่า โดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2564) การดำเนินงานด้าน ODA ของ สพพ. คิดเป็นร้อยละ 20.35 ของมูลค่า ODA ของไทยทั้งหมด และในปี 2564 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 34.57 จึงส่งผลให้การประเมินในมิติ I (Integration) อยู่ในระดับ “สีเหลือง” ดังกล่าว

และมิติที่ผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำที่สุด คือ C (Comparisons) มีระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 21 - 40 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีส้ม” เนื่องด้วยเมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบทางการแข่งขันสำหรับการดำเนินงานที่มีความใกล้เคียงกับการกิจของ สพพ. ในประเทศไทยมีเพียง 1 แห่ง คือ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency : TICA) แต่อย่างไรก็ดี สพพ. และ TICA มีการจำแนกบทบาทภารกิจ และขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจน โดย TICA จะให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาด้านวิชาการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ขณะที่ สพพ. จะให้ความร่วมมือทางด้านการเงิน จึงอาจจะไม่สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับองค์การระหว่างประเทศ เช่น JICA พบว่ามูลค่าเชิงเปรียบเทียบสัดส่วน ODA/GNI ของ JICA มีความแตกต่างกับ สพพ. อย่างมาก เนื่องด้วยขนาดเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก ดังนั้น จึงส่งผลให้ผลการประเมินในมิติด้าน C (Comparisons) อยู่ในระดับ “สีส้ม” ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เห็นควรให้ สพพ. ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ (Results) ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของโครงการมากกว่า การพิจารณาที่สัดส่วนมูลค่าโครงการ (มูลค่า ODA/GNI) เพื่อสามารถสะท้อนถึงความยั่งยืนของการดำเนินงานในตัวชี้วัดที่ 17.2 ได้อย่างแท้จริงต่อไป

เป้าหมายย่อยที่ 17.9

ตารางที่ 10 แสดงผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.9

เป้าหมายย่อย	ผลลัพธ์	ระดับคะแนน (ร้อยละ)	สถานะ	ค่าสีแสดงสถานะ ของเป้าหมาย
17.9	Le	41 - 60	การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	เหลือง
	T	61 - 80	การเรียนรู้และการปรับปรุงระดับองค์กร	เขียวอ่อน
	C	41 - 60	การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	เหลือง
	I	61 - 80	การเรียนรู้และการปรับปรุงระดับองค์กร	เขียวอ่อน

เมื่อพิจารณาผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.9 พบว่า ผลลัพธ์ที่ สฟพ. สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ T (Trends) และ I (Integration) มีระดับคะแนนเท่ากันอยู่ในช่วงร้อยละ 61 - 80 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีเขียวอ่อน” แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานโครงการให้ ODA ในปัจจุบันของ สฟพ. ตามเป้าหมายย่อยที่ 17.9 มีแนวโน้มที่ดีซึ่งจะทำให้บรรลุพันธกิจขององค์กรด้านการให้ ODA อย่างต่อเนื่อง และผลการดำเนินงานครอบคลุมความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและมีแผนปฏิบัติการที่สำคัญ กล่าวคือ การดำเนินโครงการให้ ODA ของ สฟพ. มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติผ่านความร่วมมือแบบได้-ได้ และไตรภาคีตามกรอบความร่วมมือในภูมิภาค รวมทั้ง เมื่อพิจารณาผลประเมินความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน และสังคมของโครงการให้ ODA ที่ผ่านมาของ สฟพ. จะเห็นได้ว่า โครงการให้ ODA ของ สฟพ. ไม่เพียงแต่ให้จำนวนเงินกู้หรือเงินให้เปล่าแก่ประเทศเพื่อนบ้านเพียงอย่างเดียวเท่านั้น โครงการให้ ODA ของ สฟพ. ที่ได้ให้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านไปนั้นมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ การเงิน และสังคมสามารถทำให้เศรษฐกิจเมืองดีขึ้น มีการย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น เกิดการจ้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้ง เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนทำให้สามารถดึงดูดนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในเข้ามาลงทุนในพื้นที่โครงการซึ่งจะเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนอื่นๆ ตามเป้าหมายที่ 8 การจ้างงานเต็มที่และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work and economic growth) และเป้าหมายที่ 9 ส่งเสริมนวัตกรรมในทุกอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry innovation and infrastructure)

นอกจากนี้ โครงการให้ ODA ทางด้านวิชาการผ่านโครงการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการ

ปฏิบัติงานเพื่อความยั่งยืนของโครงการให้ ODA ทางการเงินของ สพพ. ต่อไป และเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านมีความพึงพอใจจากการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก

รองลงมาคือ Le (Level) และ C (Comparison) มีระดับคะแนนเท่ากันอยู่ในช่วงร้อยละ 41 - 60 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีเหลือง” เนื่องจาก ถึงแม้ว่าผลการดำเนินงานการให้ ODA ของ สพพ. ตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กรทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานขององค์กรที่คล้ายคลึงกันกับ สพพ. เช่น TICA และเกณฑ์การประเมินเป้าหมายย่อยที่ 17.9 ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดคือ ตัวชี้วัดมูลค่าของการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการ แต่ก็ไม่ได้มีการระบุความสำเร็จเชิงปริมาณของจำนวนมูลค่าเท่าไรถึงจะแสดงว่าสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.9 ดังนั้น จึงไม่สามารถทำการวิเคราะห์ผลข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบได้ แต่ถึงแม้จะมีข้อมูลเชิงเปรียบเทียบก็มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่มีความไม่เท่ากัน เกณฑ์การประเมินความยั่งยืนที่แตกต่างกันตามบริบทขององค์กรที่มีความแตกต่างกัน

ทั้งนี้ หากจะพิจารณาการบรรลุเป้าหมายย่อยที่ 17.9 การเพิ่มพูน สนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิผลและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้-ใต้ และไตรภาคี (North-South, South-South and Triangular cooperation) อาจจะต้องพิจารณาผลการดำเนินงานของ สพพ. ในเชิงสาระเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว รวมถึงมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินด้านความยั่งยืนของโครงการที่เหมาะสมในแต่ละโครงการ และอาจจะต้องพิจารณาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Capacity Building) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านมีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานหรือสาธารณูปโภคของโครงการให้ ODA ทางด้านการเงินของ สพพ. ในระยะยาวต่อไป หรือโครงการให้ ODA ในสาขาความร่วมมืออื่นๆ และพิจารณาสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในระดับนานาชาติและความร่วมมือแบบไตรภาคีเพิ่มขึ้นเพื่อยกระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ

เป้าหมายย่อยที่ 17.16

ตารางที่ 11 แสดงผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.16

เป้าหมายย่อย	ผลลัพธ์	ระดับคะแนน (ร้อยละ)	สถานะ	ค่าสีแสดงสถานะของเป้าหมาย
17.16	Le	61 - 80	การเรียนรู้และการปรับปรุงระดับองค์กร	เขียวอ่อน
	T	41 - 60	การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	เหลือง
	C	21 - 40	รณรงค์ให้เกิดการปรับปรุง	ส้ม
	I	61 - 80	การเรียนรู้และการปรับปรุงระดับองค์กร	เขียวอ่อน

เมื่อพิจารณาผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.16 พบว่า ผลลัพธ์ที่ สพพ. สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ Le (Level) และ I (Intergrated) มีระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 61 - 80 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีเขียวอ่อน” เนื่องจาก สพพ. มีผลการดำเนินงานการให้ ODA ด้านวิชาการโดยการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้เกิดความยั่งยืนกับโครงการให้ ODA ด้านการเงิน ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. และความต้องการของประเทศเพื่อนบ้านอย่างเหมาะสม ที่ผ่านมารวมทั้งสิ้น 40 โครงการ วงเงินมูลค่า 28.09 ล้านบาท มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 521 คน และมีการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานต่างๆ และสถาบันการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศอย่างหลากหลายเพื่อระดม แบ่งปันองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญและเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่า ไม่เพียงแต่ สพพ. ได้ให้ ODA ทางด้านการเงินเพียงอย่างเดียว โครงการให้ ODA ของ สพพ. ยังมีความยั่งยืนด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Capacity Building) พัฒนาทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านที่จะทำให้นำความรู้ที่ได้จากการเข้ารับการฝึกอบรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการให้ ODA ของ สพพ. ต่อไป รวมทั้ง สพพ. ได้มีการบูรณาการความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ เพื่อยกระดับการบูรณาการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคอนุลุ่มน้ำโขงเพื่อความยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.16

สำหรับผลการประเมินรองลงมาคือ T (Trends) มีระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 41-60 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีเหลือง” แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานด้านการให้ ODA ของ สพพ. มีแนวโน้มที่ดี สพพ. ได้เข้าร่วมการประชุมร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ อย่างต่อเนื่องและได้ลงนาม Partnership Arrangement เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมและมีการทบทวน ประเมินผลการดำเนินงานตาม Partnership Arrangement แต่อย่างไรก็ดีในการดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีเข้ารับการฝึกอบรมครอบคลุมประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 7 ประเทศ เมื่อเกิดการแพร่ระบาดเชื้อโควิด 19 สพพ. ได้มีการชะลอการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ฯ ออกไปแต่ สพพ. ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการจัดฝึกอบรมฯ เป็นรูปแบบออนไลน์โดยได้มีการบูรณาการความร่วมมือการจัดโครงการฝึกอบรมฯ ร่วมกับ TICA ซึ่งการจัดฝึกอบรมในรูปแบบออนไลน์อาจไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรมในระหว่างกันได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งในอนาคต สพพ. อาจพิจารณาบูรณาการความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการฝึกอบรมฯ เพื่อยกระดับในการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความเชี่ยวชาญได้มากขึ้น

และมิติที่ผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำที่สุด คือ C (Comparison) มีระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 21 - 40 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีส้ม” เนื่องด้วยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทางการแข่งขันสำหรับการดำเนินงานที่มีความใกล้เคียงกันกับภารกิจของ สพพ. ในประเทศไทยมีเพียง 1 แห่ง คือ TICA ซึ่ง สพพ. กับ TICA มีแผน

การบูรณาการความร่วมมือการดำเนินงานร่วมกัน และมีโครงการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ที่มีการบูรณาการทางด้านทรัพยากรการเงินร่วมกันอยู่บ้าง รวมทั้ง สพพ. ยังไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการเงินร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ จึงไม่มีข้อมูล/การรายงานสารสนเทศเชิงเปรียบเทียบเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายย่อยที่ 17.16

ดังนั้น สพพ. อาจจะต้องพิจารณาสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับนานาชาติและความร่วมมือแบบไตรภาคีเพิ่มขึ้นเพื่อยกระดับการระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงินเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ

เป้าหมายย่อยที่ 17.17

ตารางที่ 12 แสดงผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.17

ตัวชี้วัด	ผลลัพธ์	ระดับคะแนน (ร้อยละ)	สถานะ	ค่าสีแสดงสถานะของเป้าหมาย
17.17	Le	0 – 20	ตั้งรับปัญหา	แดง
	T	0 – 20	ตั้งรับปัญหา	แดง
	C	0 – 20	ตั้งรับปัญหา	แดง
	I	41 – 60	การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	เหลือง

เมื่อพิจารณาผลการประเมินสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.17 พบว่า สพพ. ยังไม่สามารถดำเนินโครงการที่สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาครัฐ-ภาคเอกชน และประชาสังคมได้ เนื่องด้วยการดำเนินโครงการที่ผ่านมาของ สพพ. ยังไม่ปรากฏการดำเนินการในลักษณะการร่วมทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน หรือการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership : PPP) โดยผลลัพธ์ที่ สพพ. สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ I (Integration) มีระดับคะแนนอยู่ที่ 41 – 60 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีเหลือง” เนื่องจาก สพพ. ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และโอกาสสำหรับการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวจึงได้ศึกษาแนวทางการดำเนินการ โอกาส ข้อจำกัด และความเป็นไปได้สำหรับการร่วมลงทุนกับภาคเอกชนเพื่อดำเนินโครงการด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะโครงการในลักษณะโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้ สพพ. ได้ร่วมบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับ DPs ต่างๆ เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดประสิทธิผลสูงสุด เช่น ริเริ่มดำเนินโครงการในรูปแบบคู่ขนาน (Parallel Financing) ร่วมกับ ADB สำหรับการดำเนินโครงการพัฒนาเมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาค

ลุ่มแม่น้ำโขง ระยะที่ 3 ในส่วนของเมืองเมียวดี (การปรับปรุงระบบน้ำประปา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ) เมียนมา และการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับ JICA สำหรับโครงการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรสตึงบพ และถนนเชื่อมโยงไปยังถนนหมายเลข 5 ตามนัยดังกล่าวข้างต้น

เนื่องจาก สปป. ยังไม่มีโครงการที่สอดคล้องบริบทของเป้าหมายย่อยที่ 17.17 ดังนั้น ผลการประเมิน ประเมินสำหรับมิติด้าน Le (Level) T (Trends) และ C (Comparisons) จึงมีระดับคะแนนอยู่ที่ 0 - 20 ซึ่งตกอยู่ในค่า “สีแดง” ดังนั้น สำหรับแนวทางการดำเนินงานในอนาคต สปป. จำเป็นจะต้องริเริ่มการดำเนินงานที่มีลักษณะ การร่วมทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน หรือการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐสำหรับโครงการต่างๆ ใน ระยะอันใกล้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการและลดข้อจำกัดด้านการงบประมาณของไทยต่อไป

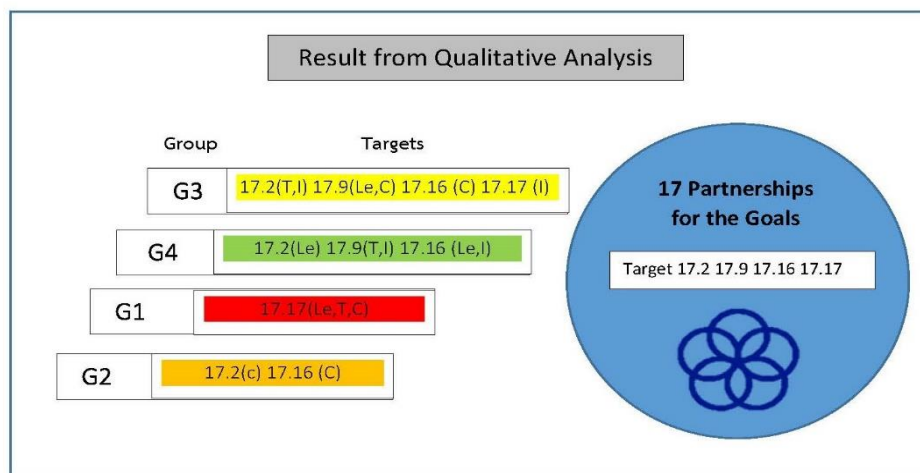
บทที่ 4

แนวทางเชิงนโยบายเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

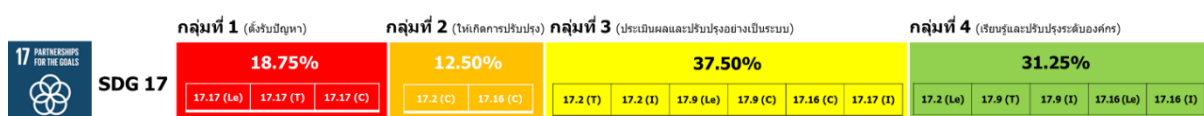
4.1 สรุปผลการศึกษา

จากผลการประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ดังปรากฏรายละเอียดในบทที่ 3 พบว่า ในภาพรวมผลการประเมินระดับความสำเร็จของการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของ สพพ. มีผลการประเมินตกอยู่ในค่า “สีเหลือง” (ระดับช่วงคะแนน 41 - 60) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งอยู่ในสถานะ “การประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ” กล่าวคือ สพพ. เริ่มมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและมีการประชุมหารือร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในและภายนอก เพื่อประเมินจุดที่เป็นความเสี่ยงหรือสาเหตุของปัญหาและทางรับมืออย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งมีแผนการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยสามารถพิจารณาสรุปผลการประเมินแต่ละเป้าหมายย่อยโดยจำแนกตามเกณฑ์การประเมิน LeTCI ได้ดังภาพที่ 11 พร้อมทั้งจัดกลุ่มผลการประเมินตามสัดส่วนได้ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 11 แสดงผลสรุปการประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ตามเป้าหมายย่อยที่ 17.2 17.9 17.16 17.17

ภาพที่ 12 แสดงสัดส่วนผลการประเมินระดับความสำเร็จของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของ สพพ. ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ตามเป้าหมายย่อยที่ 17.2 17.9 17.16 17.17

จัดทำโดย : คณะผู้วิจัย

ดังนั้น จากผลการประเมินดังภาพที่ 11 ข้างต้น สามารถจำแนกแนวทางการดำเนินงานของ สพพ. ในอนาคตต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 : ตั้งรับปัญหา พบว่าเป็นการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.17 ในมิติ การประเมินผลด้าน Le (Level) มิติด้าน T (Trends) และมิติด้าน C (Comparison) กล่าวคือ สพพ. ยังไม่

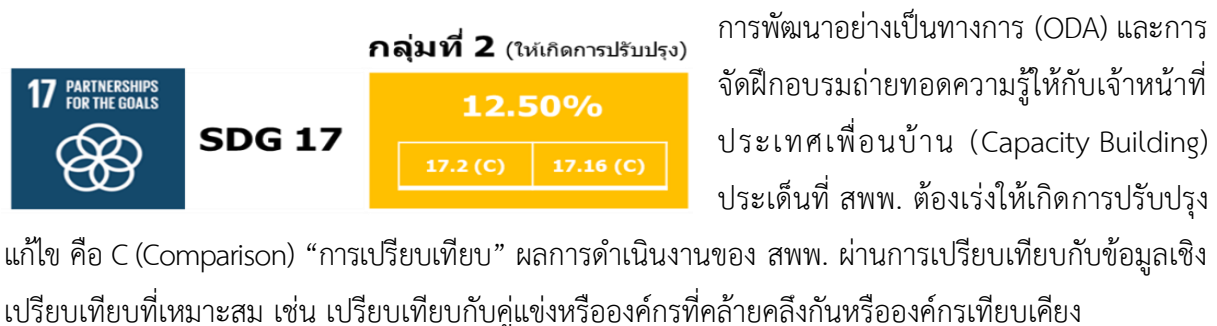
ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของ สพพ. สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในปัจจุบันที่มุ่งเน้น การดำเนินงานโครงการในลักษณะ PPP มากยิ่งขึ้น สพพ. ควรเร่งดำเนินการริเริ่มดำเนินโครงการในลักษณะ PPP เพื่อให้บรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs ทั้งมิติด้านการตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กร สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของโลก คำนึงถึงคู่เทียบ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานของไทย ประเทศเพื่อนบ้าน และหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอื่นๆ เป็นต้น โดยสามารถผลักดันให้เกิดการร่วมดำเนินงานโครงการในลักษณะ PPP (ร่วมกับ DPS) ผ่าน การดำเนินการใน 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 : ศึกษาแนวทางการดำเนินงานด้าน PPP สำหรับโครงการของ สพพ.

ระยะที่ 2 : ดำเนินโครงการนำร่อง

ระยะที่ 3 : วิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการนำร่อง เพื่อขยายผลต่อไป

กลุ่มที่ 2 : ให้เกิดการปรับปรุง พบว่าเป็นการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 C (Comparison) และ 17.16 C (Comparison) กล่าวคือ เมื่อพิจารณาการดำเนินงานด้านมูลค่าการให้ความร่วมมือเพื่อ

ดังนั้น ข้อเสนอสำหรับการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานคือ การปรับปรุงวิธีการในการวัดและ เปรียบเทียบผลการดำเนินการกับองค์กรคู่เทียบ เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุง

การดำเนินงานของ สพพ. ซึ่งผลที่ได้รับจากการทำ Benchmarking จะก่อให้เกิดการเรียนรู้แนวทางและวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศต่อไป

กลุ่มที่ 3 : ประเมินผลและปรับปรุงอย่างเป็นระบบ พบว่าเป็นการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายย่อยที่ 17.2 T (Trends) และ 17.16 T (Trends) กล่าวคือ มูลค่าการให้ ODA ของ สพพ. มีทิศทางที่เพิ่มสูงขึ้น ควบคู่กับการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาผ่านกลไก Capacity Building ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สพพ. มุ่งเน้นการเพิ่ม

กลุ่มที่ 3 (ประเมินผลและปรับปรุงอย่างเป็นระบบ)					
 SDG 17	37.50%				
	17.2 (T)	17.2 (I)	17.9 (Le)	17.9 (C)	17.16 (T) 17.17 (I)

มูลค่าการดำเนินโครงการ ควบคู่กับการสร้างความยั่งยืนผ่านกลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development : HRD) โดยเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สพพ. คือ การบูรณาการการดำเนินงาน (Integration) ทั้งเป้าหมายย่อยที่ 17.2 I (Integration) และ 17.17 I (Integration) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึง DPs และหน่วยงานของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลเชื่อมโยงไปยังการบรรลุเป้าหมายย่อยที่ 17.9 ที่ สพพ. มีการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการเป็นไปตามความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี (North-South, South-South and Triangular Cooperation) ตามนัยที่ปรากฏในบทที่ 3

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการให้ ODA และ HRD มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สพพ. ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความยั่งยืนด้านการพัฒนาโครงการ ผ่านกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสร้างความยั่งยืนของโครงการ เช่น แนวทางการให้ความร่วมมือทางการเงินแบบครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาเงินกู้ World Bank ครอบคลุมถึงระยะเวลาดำรงรักษา (Maintenance Period) ตามรูปแบบการดำเนินงานที่เรียกว่า Output and Performance-Based Road Contract (OPBRC) เพื่อนำเสนอแนวทางการให้ความร่วมมือทางการเงินในรูปแบบใหม่ ที่จะช่วยให้โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในอนาคต สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม มีการบำรุงรักษาที่ได้มาตรฐานทางวิศวกรรม และช่วยเพิ่มศักยภาพในการให้ความร่วมมือทางการเงินของ สพพ. แก่ประเทศเพื่อนบ้าน และช่วยให้การประเมินผลโครงการก่อสร้างต่างๆ ในอนาคตของ สพพ. มีผลการประเมินด้านความยั่งยืนของโครงการในระดับที่ดีขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาด้าน HRD เพื่อรองรับทิศทางการพัฒนาในระยะข้างหน้าต่อไป

กลุ่มที่ 4 : การเรียนรู้และการปรับปรุงระดับองค์กร พบว่า ผลลัพธ์และทิศทางการดำเนินงานของ สพพ.

กลุ่มที่ 4 (เรียนรู้และปรับปรุงระดับองค์กร)					
 SDG 17	31.25%				
	17.2 (Le)	17.9 (T)	17.9 (I)	17.16 (Le)	17.16 (I)

ที่อยู่ในระดับที่มีการเรียนรู้ คือ 17.2 Le (Level) 17.16 Le (Level) และ 17.9 T (Trends) ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่า สพพ. มีการ

ดำเนินงานที่ดีในด้านมูลค่าการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ควบคู่กับการให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD) ผ่านการจัดโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ (Capacity Building) มีผลการดำเนินงานอยู่ในทิศทางเดียวกัน และแนวทางการบรรลุผลสัมฤทธิ์สำหรับการดำเนินงานด้าน ODA และ HRD พบว่า สพพ. มุ่งเน้นการดำเนินงานแบบเสริมพลัง (Empowerment) และการประสานเชื่อมโยง (Joined-Up Government) แบบบูรณาการ คือ 17.9 I (Integration) และ 17.16 I (Integration) เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) จากการทำงานของ สพพ. และเพื่อสร้างพันธมิตรในการเชื่อมโยงและบูรณาการความร่วมมือเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ กลไก เครื่องมือ ด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมร่วมกัน

ดังนั้น ในระยะถัดไป สพพ. ควรร่วมพัฒนาระบบการรายงานผลและการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทั้งเชิงมูลค่า (Value) และผลสัมฤทธิ์ (Results) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น TICA ซึ่งปัจจุบัน TICA อยู่ระหว่างการพัฒนากระบวนการข้อมูลด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาร่วมกับองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ทั้งนี้ ในเชิงเปรียบเทียบกับคู่เทียบที่สำคัญ เช่น JICA/ADB ควรพิจารณาเทียบเคียงเชิงผลสัมฤทธิ์ (Results) ควบคู่กับการเทียบเคียงเชิงมูลค่า (Value) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่อไป ทั้งนี้ สพพ. ควรจะต้องขยายขอบเขตการสร้างพันธมิตรด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาให้มีความหลากหลายและครอบคลุมทุกลักษณะทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และ DPs ต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมด้านการพัฒนาต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากสรุปผลการศึกษานัยข้อ 4.1 พบว่า การดำเนินงานของ สพพ. เพื่อบรรลุ SDGs สำหรับเป้าหมายที่ 17 : เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobalization การดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals) สามารถสรุปเป็นประเด็นท้าทาย และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการดำเนินงานในระยะถัดไป โดยสามารถพิจารณาได้ดังนี้

4.2.1 ประเด็นท้าทาย จากผลการประเมินตามนัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า ประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ สพพ. ควรเร่งดำเนินการ ประกอบด้วย 2 ประเด็นคือ

(1) **สปพ. ควรเร่งดำเนินการริเริ่มดำเนินโครงการในลักษณะ PPP** เพื่อให้บรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs ทั้งมิติด้านการตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กร สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของโลก คำนึงถึงคู่เทียบ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานของไทย ประเทศเพื่อนบ้าน และองค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอื่นๆ เป็นต้น

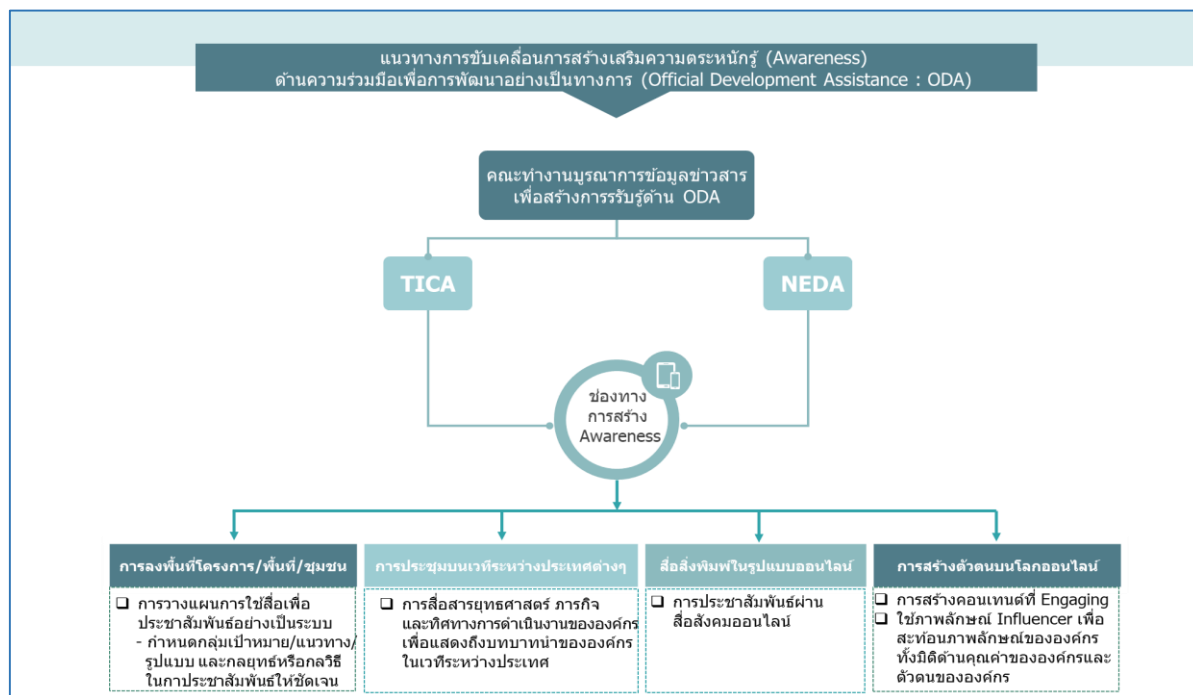
(2) **กำหนดค่าเป้าหมาย (Targets)** ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผ่านกลไกการเทียบเคียง (Benchmarking) สำหรับการดำเนินงานความร่วมมือด้าน FA ความร่วมมือด้าน TA และ Capacity Building โดยริเริ่มจากกระบวนการกำหนดวิธีการวัดและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับองค์กรคู่เทียบ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้แนวทางและวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศต่อไป

พร้อมทั้ง เห็นควรให้ สพพ. กำหนดค่าเป้าหมาย (Target) เชิงปริมาณ (Quantity) ในมิติด้านสัดส่วนมูลค่า ODA/GNI ภายใต้ขอบเขตภารกิจการดำเนินงานของ สพพ. เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานของ สพพ. ในระยะข้างหน้าของ สพพ. โดยเห็นควรเสนอให้กำหนดค่าเป้าหมายในทุก 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 20 ปี ของ สพพ. อีกทั้งควรพิจารณากำหนดค่าเป้าหมายเป็นรายปี เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicators : KPIs) ขององค์กร ซึ่งการกำหนดให้สัดส่วน ODA/GNI ของ สพพ. เป็นตัวชี้วัดหลักขององค์กร จะสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดภายใต้เป้าหมายย่อยที่ 17.2 ตามนัยดังกล่าวข้างต้น

4.2.2 กำหนดสถานะ (Position) หรือเป้าประสงค์ (Goals) การดำเนินงานของ สพพ. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย สพพ. สามารถวางแผนหรือกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยสามารถจัดทำในรูปแบบ “Position Paper” เพื่อแสดงทิศทาง เจตจำนงค์ ของ สพพ. สำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

4.2.3 การสร้างเสริมความตระหนักรู้ (Awareness) ด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance : ODA) ทั้งมิติด้านการดำเนินงานในระดับภาพรวมของไทย และการดำเนินงานภายใต้บทบาท ภารกิจ ของ สพพ. ที่เป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลไทยในการขับเคลื่อนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่สามารถส่งเสริมการขับเคลื่อน SDGs เป้าหมายที่ 17 และเป้าหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสร้าง Awareness จะส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ทั้งระดับพื้นที่ และระดับนโยบาย และเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินคุณค่าขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรมีความยั่งยืนและสามารถเพิ่มผลประโยชน์ทางตรงผ่านมิติด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ทางอ้อมผ่านมิติด้านเศรษฐกิจ (การค้าระหว่างประเทศ) ในระยะข้างหน้า โดยคณะผู้วิจัยฯ ได้เสนอกรอบการเสริมสร้าง Awareness ขององค์กรเพื่อขับเคลื่อน SDGs 17 ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 แสดงแนวทางการขับเคลื่อนการสร้างเสริมความตระหนักรู้ (Awareness)

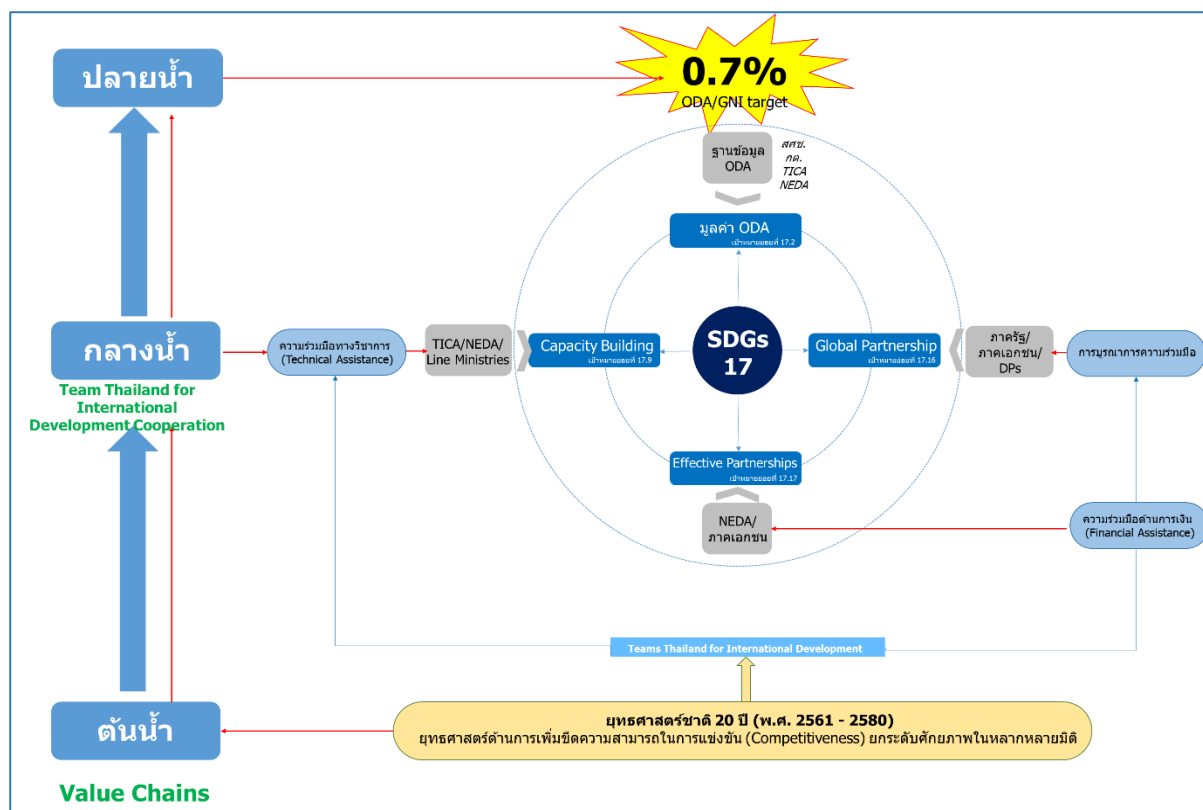
จัดทำโดย : คณะผู้วิจัย

จากภาพที่ 13 คณะผู้วิจัยฯ เห็นควรเสนอให้ สฟพ. และ TICA ในฐานะหน่วยงานที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินนโยบายด้าน ODA ของทั้งทั้งในมิติด้านความร่วมมือด้านการเงิน และความร่วมมือด้านวิชาการ เพื่อสะท้อนภาพรวม และกลไกการดำเนินงานด้าน ODA ของไทย อย่างเป็นระบบ โดยคณะผู้วิจัยฯ เห็นควรเสนอให้ทั้งสององค์กรเพิ่มกลไกการดำเนินงานร่วมกันในมิติด้านการบูรณาการข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างการรับรู้ด้าน ODA และเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการสร้างเสริมความตระหนักรู้ (Awareness) ประกอบด้วย 4 ช่องทาง คือ

- (1) การลงพื้นที่โครงการ/ชุมชน : วางแผนการใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย/แนวทาง/รูปแบบ และกลยุทธ์หรือกลวิธี ในการประชาสัมพันธ์ให้มีความชัดเจน
- (2) การประชุมบนเวทีระหว่างประเทศต่างๆ : ควรมุ่งเน้นการสื่อสารยุทธศาสตร์ การกิจ และทิศทางการดำเนินงานขององค์กรเพื่อแสดงถึงบทบาทนำขององค์กรในเวทีระหว่างประเทศ
- (3) การมุ่งเน้นการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบออนไลน์ : เนื่องจากสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว และสามารถประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านการประชาสัมพันธ์ได้
- (4) การสร้างตัวตนบนโลกออนไลน์ : มุ่งเน้นการปรับใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน อาทิ การสร้างคอนเทนต์ที่ Engaging และ การใช้ภาพลักษณ์ Influencer เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กรทั้งมิติด้านคุณค่าขององค์กรและตัวตนขององค์กร เป็นต้น

4.2.3 เพิ่มกลไกการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดจากการดำเนินงาน และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อ สพพ. สามารถนำมาประยุกต์ใช้ และสร้างนวัตกรรมสำหรับการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่อไป โดยสามารถพิจารณาแนวทางการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภายในประเทศทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เกิดการบูรณาการการทำงานในลักษณะ Team Thailand for International Development Cooperation โดยวางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ (Cross Functional Management System) ตามห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chains) ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ รวมทั้งกำหนดบทบาทภารกิจให้มีความชัดเจนว่าหน่วยงานใด มีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องหรือกิจกรรมใด รวมทั้งการจัดทำตัวชี้วัดของหน่วยงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs)⁸ โดยสามารถพิจารณาข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุน SDGs สำหรับเป้าหมายที่ 17 ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุน SDGs สำหรับเป้าหมายที่ 17

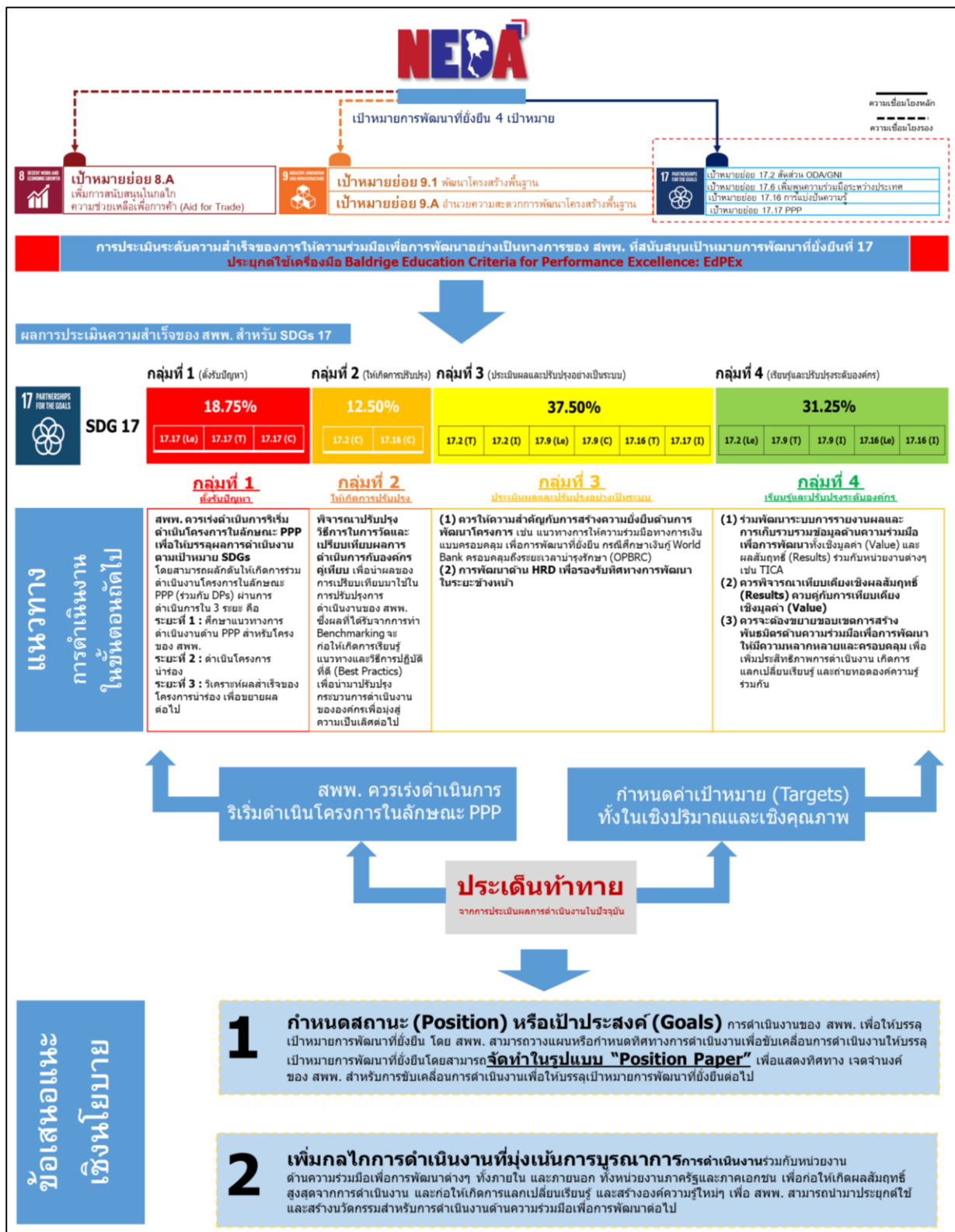
จัดทำโดย : คณะผู้วิจัย

⁸ สถาบันพระปกเกล้า, การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่, สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th>

จากภาพที่ 13 คณะผู้วิจัยได้นำเสนอกลไกการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยจำแนกการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายย่อยทั้ง 4 เป้าหมาย และกำหนดบทบาท ภารกิจ การดำเนินงานโดยจำแนกตามหลักการห่วงโซ่คุณค่า (Value Chains) โดยต้นน้ำ คือ ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ และกำหนดการดำเนินงานในระดับกลางน้ำผ่านเป้าหมายย่อยที่ 17.9 เป้าหมายย่อยที่ 17.16 และเป้าหมายย่อยที่ 17.17 พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานภาคีการพัฒนา สำหรับเป้าหมายย่อยทั้ง 3 เป้าหมาย โดยสามารถดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในลักษณะ Team Thailand for International Development Cooperation ตามนัยดังกล่าวข้างต้น และเป้าหมายสุดท้ายของการดำเนินงานในระดับปลายน้ำ คือ ผลลัพธ์ (Result) ของการบูรณาการการดำเนินงานในรูปแบบ Cross Functional Management System คือ การบรรลุเป้าหมายสัดส่วน ODA/GNI ที่ร้อยละ 0.7 ตามเป้าหมายย่อยที่ 17.2 ดังกล่าว

นอกจากนี้ สามารถพิจารณาสรุปผลภาพรวมและข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานของ สพพ. เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 ได้ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 แสดงสรุปผลภาพรวมและข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานของ สฟพ. เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17

จัดทำโดย : คณะผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ. (2565). *SEP for SDGs Partnership*. สืบค้นจากเว็บไซต์ <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/content/116667-sep-for-sdgs-partnership?cate=5f206adfa594ab62905c4837> เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565.
- กุลบุตร โกเมนกุล นงนุช ตันตีสันติวงศ์ และชาริกา ชาญนันท์พิพัฒน์. (2562). *การสำรวจสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 และการปรับใช้เป้าประสงค์และตัวชี้วัดในบริบทประเทศไทยเพื่อเสริมสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกในแง่การเงินและการค้า*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.).
- คณะกรรมการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. (2564). *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2563-2565*. กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สยาม อรุณศรีมรกด และยงยุทธ วัชรดุลย์. (2559). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการ ของสหประชาชาติเพื่อโลกอนาคต UN Sustainable Development Goals: 17 aspects for future world. *วารสารวิจัยสหวิทยาการไทย*, 11(3), 1-7.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559-2563. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *ยุทธศาสตร์ชาติ กับ SDGs*. สืบค้นจากเว็บไซต์ <https://sdgs.nesdc.go.th> เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2565.
- Barbier, E. B. & Burgess, J. C. (2017). The Sustainable Development Goals and the systems approach to sustainability. *Economics: The open-Access, Open-Assessment E-Journal*, 11(2017-28), 1-22.
- Bhavan, T., Xu, C., & Zhong, C. (2011). Determinants and Growth Effect of FDI in South Asian Economies: Evidence from a Panel Data Analysis. *International Business Research*, 4(1), 43-50.
- Burke, P. J., & Ahmadi-Esfahani, F. Z. (2006). "Aid and Growth: A Study of South East Asia." *Journal of Asian Economics*, 17(2), 350-362.
- Civelli, Andrea, Andrew, Horowitz, Arilton, & Teixeira. (2018). "Foreign Aid and Growth: A Sp P-VAR Analysis Using Satellite Sub-national Data for Uganda." *Journal of Development Economics* 134, 50-67.

- Gillanders, R. (2016). "The Effects of Foreign Aid in Sub-Saharan Africa." *The Economic and Social Review*, 47(3), 339-360.
- Hayman, R. (2006). "The complexity of aid: Government strategies donor agendas and the coordination of development assistance in Rwanda 1994-2004 (Doctoral dissertation)." University of Edinburgh, Edinburgh.
- Ho, E. (2014). Unsustainable Development in the Mekong: The Price of Hydropower Consilience. *The Journal of Sustainable Development*, 12(1), 63-76.
- Juselius, Katarina, Møller, N. F., & Tarp, F. (2014). "The Long-Run Impact of Foreign Aid in 36 African Countries: Insights from Multivariate Time Series Analysis*." *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 76(2), 153-184.
- Khalid, A., Sharma, S., & Dubey, A. (2020). Concern of Development Countries and the Sustainable Development Goals: Case for India. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 28(4), 1-13.
- Lemi, A. (2017). "Aid for Trade and Africa's Trade Performance: Evidence from Bilateral Trade Flows with China and OECD Countries." *Journal of African Trade*, 4(1-2), 37-60.
- Lof, Matthijs, Mekasha, T. J. & Tarp, F. (2015). "Aid and Income: Another Time-series Perspective." *World Development*, 69, 19-30.
- Sachs, J. D. (2014). Why we need the UN's Sustainable Development Goals. Retrieved November, 14, 2022, from <https://www.weforum.org/agenda/2014/09/sustainable-development-goals-jeffrey-sachs/>
- SDG MOVE. (2565). *Official Development Assistance (ODA)*. สืบค้นจากเว็บไซต์ <https://www.sdgmovement.com/2021/07/17/sdg-vocab-34-official-development-assistance-oda/>. เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2566.
- Sustainable Development Report & SDG Index. (2022). *SDG Updates เปิดรายงาน Sustainable Development Report 2022 และ SDG Index 2022*. สืบค้นจากเว็บไซต์ <https://www.sdgmovement.com/2022/06/02/sdg-updates-sustainable-development-report-sdg-index-2022/>. เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565.
- World Summit on the Information Society (WSIS). (2015). *WSIS -SDG Matrix Linking WSIS Action Lines with Sustainable Development Goals*. สืบค้นจากเว็บไซต์ https://www.itu.int/net4/wsis/sdg/Content/Documents/wsis-sdg_matrix_document.pdf. เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2023

ภาคผนวก ก.

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

โครงการศึกษาวิจัย “การศึกษาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 การปรับใช้เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.)” คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้รวบรวมเอกสารข้อมูลผลการดำเนินงานของ สพพ. ในรอบ 5-10 ปีที่ผ่านมา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) รายงานประจำปีของ สพพ. (Annual Report) รายงานผลการประเมินโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่แล้วเสร็จ (Post Evaluation) และรายงานผลการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (DPs) เป็นต้น และทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) และวิเคราะห์ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) รวมทั้ง คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อนำผลการสัมภาษณ์ที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์ ประเมินผล และรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานการให้ ODA ของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ระหว่างวันอังคารที่ 28 – วันพฤหัสบดีที่ 30 มีนาคม 2566 สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

วันและเวลา		หน่วยงาน/ผู้ให้สัมภาษณ์	สถานที่
วันอังคารที่ 28 มีนาคม 2566	13.00 น.	กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) กระทรวงการต่างประเทศ <u>ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์</u> 1. นางสาวชิตชนก มัลลยะวงศ์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและประสาน ความร่วมมือระหว่างประเทศ	กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) กระทรวงการต่างประเทศ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐ ประศาสนภักดี (อาคาร B) ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

วันและเวลา		หน่วยงาน/ผู้ให้สัมภาษณ์	สถานที่
		2. นายพิสิษฐ์ วงสว่างพานิช นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ 3. นางสาวพรรณทิพา ไชยสอน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	
วันพุธที่ 29 มีนาคม 2566	10.00 น.	ผู้อำนวยการ สฟพ.	สฟพ.
	15.00 น.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ <u>ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์</u> 1. ดร.ธัชไท กิริติพงศ์ไพบูลย์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และประสาน ความร่วมมือระหว่างประเทศ 2. นางสาวพจนพร กริชติทายาวุธ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ 3. นายวุฒิเดช ชำนิกิจ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ 4. นายพันธสิทธิ์ เจริญพาณิชย์พันธ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตป้อม ปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ
วันพฤหัสบดีที่ 30 มีนาคม 2566	10.30 น.	กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ <u>ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์</u> 1. นายรชา อารีพรรค ผู้อำนวยการกองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์ และความร่วมมือ 2. นายเกริกภูมิ จิตรานุเคราะห์ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา)	กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ
วันพุธที่ 12 กรกฎาคม 2566	10.00 น.	กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ <u>ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์</u> 1. นางสาวแคทรียา ปทุมรส รองอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ	กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ

2. รูปแบบการสัมภาษณ์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสัมภาษณ์แบบกลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง (Personal Interview)

3. สรุปผลการสัมภาษณ์

ข้อความคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
ขอ 1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ในเป้าประสงค์ที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for goals) สามารถนำมา แปลรูปเป็นนโยบายระดับรัฐ (Localization) เพื่อความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Goal) ได้อย่างไรบ้าง	● การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วนภายในประเทศเพื่อเสริมสร้างการทำงานอย่างเป็นบูรณาการ ครอบคลุม คู่ค้าและไม่ซ้ำซ้อน การมีความร่วมมือโดยตรงจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความรวดเร็วในการดำเนินงานเบื้องต้นและสร้างความสัมพันธ์หลายระดับขึ้นตั้งแต่บริหารถึงปฏิบัติ เช่น ความร่วมมือในการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญในโครงการต่างๆ เป็นกรณีๆ (Public-Private-People Partnership) การจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ประเทศที่สาม (Third Country Training Programme: TCTP) เป็นต้น ● การสร้างเวทีหรือช่องทางการอภิปรายและกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างแต่ละหน่วยงานเพื่อสร้างความร่วมมือในวงกว้าง สร้างความสามารถในการขยายรูปแบบความร่วมมือรูปแบบอื่นๆ ตามความถนัดและศักยภาพ รวมถึงภารกิจของหน่วยงานต่างๆ เช่น การจัดการประชุมคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ การจัดตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม การจัดงาน Global South-South Expo 2020 ซึ่งเชิญประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลกมาร่วมประชุม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ● การระดมทุนแบบ Blended Finance เพื่อความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเข้าสู่กลไกของตลาดโลก เช่น การบูรณาการความร่วมมือระหว่าง TICA กับ สพพ. (การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ) กับ ความร่วมมือทางวิชาการในการให้ ODA แก่ต่างประเทศ หรือการบูรณาการข้อมูลการให้ ODA จากทุกกระทรวงเพื่อจัดทำฐานข้อมูลการให้ ODA ของประเทศไทย และโครงการจัดทำฐานข้อมูล ODA ร่วมกับ OECD เป็นต้น

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	● ความร่วมมือเพื่อการการพัฒนาที่ยั่งยืนถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 13) เน้นเพิ่มความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน นอกเหนือจากภาครัฐลงไปสู่แผนระดับจังหวัด ระดับชุมชน โดยตัวชี้วัดจะมุ่งเน้นเชิงสาระัตถะ ● ในแต่ละกระทรวงไม่ว่าจะเป็น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น จะมีหน่วยงานรับผิดชอบเรื่อง ODA ในรูปแบบของเงินให้เปล่า (Grant) ● มีการจัดทำแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap) ดังนี้ 1) การสร้างการตระหนักรู้: ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนมีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน 2) การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ: ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติแผนแม่บทฯ และแผนระดับอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างประเทศให้มั่นคง โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง 3) กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน: มีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย และหน่วยงานภาครัฐบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม 4) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน: ดำเนินงานโดยยึดหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งขยายผลสู่การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (SDG Localization) 5) ภาคิการพัฒนา: สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและภาคิพัฒนาระหว่างประเทศเพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	6) การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน: ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบฐานข้อมูลกลางที่มีการรายงานความก้าวหน้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงเป้าหมายย่อย (SDG Targets) กับเป้าหมายแผนแม่บทย่อยของแผนแม่บทต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จะสัมพันธ์กับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและสอดคล้องกับ SDGs
ข้อ 2 การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) เป้าหมายย่อยที่ 17 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งขอบเขตการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการสำรวจตัวชี้วัด การศึกษาหาตัวชี้วัดทดแทน และศึกษาความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายย่อยที่ 17.2 17.9 17.16 และ 17.17 และตัวชี้วัดกับบริบทการให้ ODA ของ สพพ. ท่านมีความเห็นอย่างไร ดังนี้ 2.1 เป้าหมายย่อยดังที่กล่าว (17.2 17.9 17.16 และ 17.17) และตัวชี้วัด ครอบคลุมกับบริบทการให้ ODA ของ สพพ. หรือไม่ 2.2 จากข้อ 2.1 หากไม่ครอบคลุมควรมีการศึกษาเป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดอื่นๆ อย่างไรบ้าง เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 ของประเทศไทย	เป้าหมายย่อยที่ 17.2 ● การให้ ODA ในรูปแบบเงินกู้ (Soft loan) ของ สพพ. เป็นสัดส่วนใหญ่ในการให้ ODA ของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ดี สพพ. ไม่สามารถกำหนดสัดส่วนการให้ ODA ได้เนื่องจากเป็นนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดและงบประมาณการให้ ODA ของ สพพ. ต้องขออนุมัติจากรัฐบาล ดังนั้น สัดส่วนการให้ ODA ของ สพพ. จึงไม่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้ ควรวัดที่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Outcome) และกระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อมูล ● การให้ ODA ของ สพพ. กับประเทศผู้รับเพื่อให้ประเทศผู้รับมีการพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง สัดส่วนการให้ ODA ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมซึ่งควรพิจารณาจากสถานการณ์เศรษฐกิจ กำลังทรัพย์ ความพร้อมและความจำเป็น ● การให้ ODA ของ สพพ. ควรดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้านก่อนเพื่อการพัฒนาในระดับภูมิภาคต่อไป เงินกู้ควรเป็น ODA ที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เป็นหลักก่อนเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยง (Connectivity) เช่น โครงการ R12 เน้นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนสร้างให้คนหารายได้ สร้างจุดพัฒนาและเชื่อมต่อไปยังจุดค้าขาย พัฒนาเส้นทางเล็กๆ เชื่อมโยงเข้าสู่เส้นทางหลัก

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์ฯ
2.3 การให้ ODA ของ สพพ. มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทยในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobalization การดำเนินงานสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ 17 (SDG 17) อย่างไรบ้าง และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ ODA ของ สพพ. ให้มีส่วนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทยในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งดังกล่าว (ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการระยะสั้น กลาง ยาว) ข้อ 3 ข้อจำกัดของการให้ ODA ของ สพพ. ที่ส่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobalization การดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 (SDG 17) (เป้าหมายที่ 17) ข้อ 4 การดำเนินงานให้ ODA ของ สพพ. ในแง่ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobalization การดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 (SDG 17) ตามเป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้จะสามารถเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอื่นๆ อะไรได้บ้าง อย่างไรเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	● การให้ ODA ของ สพพ. จะทำให้ประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านทำมาหากินได้มากขึ้น สามารถสร้างรายได้เพื่อความยั่งยืน สร้างมูลค่าให้มากขึ้น ประชาชนสามารถนำมาต่อยอดทำให้เกิด impact มากขึ้น ไม่ได้เป็นการให้เงินเพียงอย่างเดียว ● การให้ ODA ของ สพพ. ในรูปแบบเงินกู้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ควรเป็นรูปแบบการให้เงินกู้ที่ครอบคลุมด้านการบำรุงรักษา โครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้สามารถใช้งานได้นานมากขึ้นและก่อให้เกิดรายได้ต่อไป ● การให้ ODA ของ สพพ. กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนประเทศเพื่อนบ้าน ให้ดีขึ้นครอบคลุมการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 17 (SDG 17) รวมถึงการให้ ODA ในรูปแบบเงินกู้ (Soft loan) ของ สพพ. โดยมีเงื่อนไขต้องดำเนินการโครงการโดยผู้รับเหมาไทย ประชาชนคนไทยมีการจ้างงาน สร้างรายได้ก็จะครอบคลุม SDG 8 การจ้างงานเต็มที่และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work and economic growth) และ SDG 9 การส่งเสริมนวัตกรรมในทุกอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry innovation and infrastructure) ด้วย ● การให้ ODA ของ สพพ. มีส่วนสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้ดียิ่งขึ้น สร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับประเทศไทย ● จากสถานการณ์ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อทั้งผู้รับและผู้ให้ ODA ปัจจัยดังกล่าวจึงอาจส่งผลต่อการวัดตัวชี้วัด 17.2 เป้าหมายย่อยที่ 17.9 ● ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน พ.ศ. 2565 – 2570 ของ สพพ. สอดรับกับ SDGs และภารกิจหลักของ สพพ. มีการให้ ODA ทั้ง Bilateral Grant Aid และ Technical Assistance รวมถึงมีความร่วมมือแบบได้-ได้ หรือ เหนือ-ใต้ อยู่บ้างแต่ไม่ใช่ทั้งหมดซึ่งอาจจะต้องพิจารณาความร่วมมือแบบไตรภาคีเพิ่มเติมด้วย ดังนั้น เป้าประสงค์นี้อาจเป็นเป้าประสงค์ของ SDG รองลงมาเมื่อเทียบกับเป้าประสงค์อื่นตามภารกิจหลักของ สพพ.

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	● เมื่อมีโครงการให้ ODA ไปแล้วจะต้องมีการประชุมติดตามการดำเนินงานและการประเมินผลโครงการซึ่งจะเป็นการประเมินผลความสำเร็จของโครงการ เมื่อโครงการแล้วเสร็จประเทศผู้รับต้องดำเนินการเองต่อไปเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ● ตัวชี้วัดควรวัดที่ผลประโยชน์ที่ได้รับ (outcome) ของเป็นผู้รับ การให้ ODA ต้องเกิดผลประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนสามารถนำไปต่อยอดเพื่อความยั่งยืนได้ แต่ถ้าหากประเทศผู้รับยังปัญหาเรื่องการคอร์รัปชัน ความโปร่งใส (governance) การให้ ODA ก็จะไม่เกิดประโยชน์ ● โครงการให้ ODA ของ สพพ. ทางด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคเป็นนโยบายด้านการให้ ODA ที่ดี แต่ปัญหาของประเทศเพื่อนบ้านมีเรื่องความมั่นคงด้วยเช่น เรื่องผู้อพยพข้ามแดน ความมั่นคงชายแดน เป็นต้น ● อาจจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมว่าในประเทศไทยมีภาคส่วนใดยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการให้ ODA และส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมและในระดับนานาชาติอาจเสนอแนะให้ยกระดับความพยายามในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือไปด้วยในเวทีการต่างประเทศหลายๆ เวที ● ในแง่มุมมองการระดมทุนและการยกระดับมาตรฐานการให้เงินกู้ที่จะทำให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมาย ODA/GNI ร้อยละ 0.7 การดำเนินงานที่ผ่านมาของ สพพ. ได้มีการดำเนินงานที่มีผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ แต่ในแง่ของการเพิ่มจำนวนเครือข่ายและการมีความร่วมมือกับหน่วยงานระหว่างประเทศอาจใช้ช่องทางการทูต/การต่างประเทศเพื่อช่วยในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอื่นๆ (Development Partners) เป้าหมายย่อยที่ 17.16 ● การให้ ODA ของ สพพ. ควรเสริมสร้างด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Capacity Building) เพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากการให้

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	Hardware นอกจากนี้โครงการให้ ODA ของ สพพ. สามารถสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเชื่อมโยงกับ SDG 17 ได้จะเป็นกรอบการให้ความช่วยเหลือที่มีคุณภาพแสดงถึงการเป็นผู้ให้ (Donors) ที่ดี และควรมีความร่วมมือแบบไตรภาคีเพิ่มมากขึ้น ● ปัจจุบัน สพพ. มีการขยายเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในเวที OECD และได้บูรณาการความร่วมมือกับ TICA หาแนวทางร่วมงานกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ เช่น JICA แต่อาจจะต้องพิจารณาขยายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ เพิ่มขึ้น (ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมภาควิชาการ) ● สพพ. กำหนดนโยบายสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ ร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ (DPs) ที่มีประสบการณ์มากกว่าด้วยการเข้าร่วมประชุมหรือเป็นรายปี (Annual Meeting) เนื่องจาก สพพ. ไม่ได้มีสำนักงานในต่างประเทศ เช่น JICA ADB และ WB เป็นต้น เพื่อนำผลการหารือหรือข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของ สพพ. ทั้งนี้ Big Data เป็นสิ่งสำคัญซึ่งหากเป็นไปได้ในอนาคต อาจจะมีการพิจารณาความร่วมมือในเรื่องการแบ่งปันข้อมูล การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและวางนโยบายสำหรับการให้ ODA เพื่อความยั่งยืนต่อไป ● ที่ผ่านมการดำเนินงานของ สพพ. จะมุ่งเน้นเรื่องการก่อสร้างและอาจจะไม่มีนัยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ชัดเจน เนื่องจากการสร้างความพร้อมด้านสาธารณูปโภค และความเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคด้านการก่อสร้างถนน สะพาน และอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสาธารณูปโภคดังกล่าวอาจมีผลต่อชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการเร่งกระบวนการ urbanization ที่ไวขึ้น โดยไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาในชุมชนควบคู่ไป จึงอาจส่งผลกระทบทางลบหรือความไม่เข้าใจในการดำเนินงานดังกล่าวของ สพพ. ในระดับชุมชนได้ ดังนั้น อาจมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน การศึกษา สาธารณสุข และ

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	การสร้างอาชีพ เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่ต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบมีความพร้อมและความเข้าใจในการดำเนินงานต่างๆ ของ สพพ. ได้นอกจากนี้ โดยที่ พื้นที่ในการดำเนินการเป็นพื้นที่ชายแดน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ของประเทศที่มีการดำเนินงานเพื่อที่จะสามารถบูรณาการการดำเนินงานด้านการพัฒนา infrastructure ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนได้อย่างจริงจัง เป้าหมายย่อยที่ 17.17 ● ปัจจุบันบทบาทของภาคเอกชนในการร่วมกับภาครัฐที่เห็นได้ชัดเจนคือการจัดกิจกรรม CSR ในการบริการสาธารณะโดยภาพรวมกระจายตัวอยู่ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคม การสื่อสาร และโทรคมนาคม รวมถึงการศึกษาและสาธารณสุข ● การร่วมลงทุนระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่างๆ กับภาคเอกชน (G to G) จะต้องพิจารณาด้านกฎระเบียบ การดำเนินงานในลักษณะนี้กับ สพพ. สามารถเกิดขึ้นได้ในระยะยาว ● ภาครัฐควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการมุ่งเน้นคุณภาพบริการและผลประโยชน์ต่อประชาชน และควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอย่างทั่วถึง ทั้งในระดับนโยบาย ส่วนกลาง ระดับปฏิบัติ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างความร่วมมือมากยิ่งขึ้น

4. บรรยายภาคการสัมมนา

4.1 กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) กระทรวงการต่างประเทศ

4.2 ผู้อำนวยการ สฟพ.

4.3 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4.4 กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

4.5 กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ภาคผนวก ข.

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ กับประเทศเพื่อนบ้าน ของ สพพ.	ความสอดคล้องกับแผน ระดับชาติ/ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
1. ในปี 2560 ความร่วมมือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ของ สพพ. ในรูปแบบของ การให้ความช่วยเหลือทาง การเงินและวิชาการกับ ประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 7 ประเทศ ในการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน การ พัฒนาเมืองและพื้นที่ เศรษฐกิจที่มีความสำคัญ ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเพื่อ ส่งเสริมนโยบายของรัฐบาล ไทย ด้านการต่างประเทศ และการพัฒนาความร่วมมือ	- ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 - เป้าหมายการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนของสหประชาชาติ (UNSDGs)	กัมพูชา	โครงการพัฒนา จุดผ่านแดนถาวร สตึงบตและถนน เชื่อมโยงไปยังถนน หมายเลข 5 (โครงการ ODA ทางการเงิน)	อำนวยความสะดวกทางด้าน การค้าและการลงทุนระหว่าง ประเทศเพิ่มศักยภาพด้านการ ขนส่งและอำนวยความสะดวกแก่ ผู้ประกอบการขนส่งสินค้า ลดความแออัดของการจราจรและ การขนส่งบริเวณด่านรัฐประเทศ และการอำนวยความสะดวกใน การขนส่งสินค้าบนแนวระเบียง เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC)	- กรอบยุทธศาสตร์ ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจอิรวดี- เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) - กรอบความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจใน อนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)	928.11

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ กับประเทศเพื่อนบ้าน ของ สพพ.	ความสอดคล้องกับ แผนระดับชาติ/ ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
ทางเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ โดยเฉพาะการ พัฒนาความเชื่อมโยงด้าน การคมนาคมขนส่งและ ระบบโลจิสติกส์ภายใน อนุภูมิภาคและภูมิภาค อาเซียนที่สนับสนุนความ ร่วมมือทางการค้า การ ลงทุน กระจายโอกาสความ เจริญเติบโต และลดความ เหลื่อมล้ำในภูมิภาคเพื่อ บรรลุเป้าหมายในการ พัฒนาอย่างมั่นคงและ ยั่งยืนต่อไป		กัมพูชา	โครงการศึกษา ความเป็นไปได้และ ออกแบบ รายละเอียด โครงการปรับปรุง ถนนหมายเลข 67 (NR 67) (โครงการ ODA ทางวิชาการ)	ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแบบให้เปล่า (Grant) เพื่อปรับปรุงเส้นทาง NR 67 ซึ่งจะ ช่วยสนับสนุนกระตุ่นทางเศรษฐกิจของ ประเทศเช่น การส่งเสริมการพัฒนาให้เกิด เส้นทางท่องเที่ยว การปรับปรุงระบบการ ขนส่ง การลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการ เดินทาง การขนส่งสินค้าอย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าการค้า บริเวณชายแดนระหว่างประเทศ		13.80
		สปป.ลาว	โครงการก่อสร้าง สะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-บอลิคำไซ) (โครงการ ODA ทางการเงิน)	เพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม กับประเทศเพื่อนบ้าน	- กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจอิรวดี- เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) - กรอบความร่วมมือทาง เศรษฐกิจในอนุภูมิภาค แม่น้ำโขง (GMS)	1,380.67

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ กับประเทศเพื่อนบ้าน ของ สพพ.	ความสอดคล้องกับ แผนระดับชาติ/ ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
2. ยุทธศาสตร์ 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564) ของ สพพ. ประกอบด้วย (1) พัฒนาความช่วยเหลือ และความร่วมมือทาง การเงิน (2) พัฒนาศักยภาพด้าน การพัฒนาประเทศ (3) บูรณาการความร่วมมือ (4) ยกระดับการบริหาร องค์กร		สปป.ลาว	โครงการออกแบบรายละเอียด (Detailed Design) โครงการ ก่อสร้างสะพานเชียงแมน-หลวง พระบาง (โครงการ ODA ทาง วิชาการ)	เพื่อช่วยสนับสนุนจุดมุ่งหมายของ โครงการก่อสร้างถนนเมืองหงสา-บ้าน เชียงแมนในการเชื่อมโยงเส้นทาง ท่องเที่ยวทางบกจากจุดผ่านแดนถาวร บ้านห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน ไปยังหลวงพระบางซึ่งเป็นเมือง มรดกโลกได้อย่างเป็นรูปธรรมและ สนับสนุนยุทธศาสตร์ของประเทศไทย การเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอัน จะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและ ความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งสอง ประเทศ		23.99

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้าน ของ สพพ.	ความสอดคล้องกับแผน ระดับชาติ/ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
3. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้าน ปี พ.ศ. 2565-2570 เพื่อกระชับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สนับสนุนการสร้างการเติบโต ทางเศรษฐกิจร่วมกัน สนับสนุนเป้าหมาย SDGs สนับสนุนการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขัน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานที่มีคุณภาพ (Quality Infrastructure) และสนับสนุน แนวทางการปฏิบัติงานภายใต้ หลักการดำเนินธุรกิจด้วยความ รับผิดชอบ (Responsible Business Conduct: RBC)		เมียนมา	โครงการพัฒนาเมือง ภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจ อนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ระยะที่ 3 ในส่วนของ เมียวดี (การปรับปรุง ระบบน้ำประปาและ การพัฒนาระบบบริหาร จัดการขยะ) (โครงการ ODA ทางการเงิน)	เพื่อปรับปรุงระบบน้ำประปาด้วยการก่อสร้าง สถานีสูบน้ำดิบ โรงบำบัดน้ำเสีย อ่างเก็บน้ำและ ติดตั้งโครงข่ายการจ่ายน้ำประปา รวมถึงการ พัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ โดยการจัดหา เครื่องมือสำหรับจัดเก็บขยะก่อสร้างเตากำจัดขยะ มูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล โรงงานผลิตปุ๋ย จากขยะและปรับปรุงกระบวนการฝังกลบขยะโดย โครงการนี้จะช่วยลดระดับความเหลื่อมล้ำในการ เข้าถึงน้ำประปาของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โครงการ ช่วยปรับปรุงคุณภาพน้ำบริเวณริมแม่น้ำ เมย ลดความเสี่ยงจากสารเคมีในขยะที่ปนเปื้อน อยู่ในสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในการ ประกอบธุรกิจเพื่อดึงดูดผู้ประกอบการไทยไป ลงทุนในเมียนมา ตลอดจนพัฒนาห่วงโซ่การผลิต ที่มีประสิทธิภาพภายใต้แผนพัฒนาเมืองคู่แฝด “เมียวดี-แม่สอด”		777.77

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สปป. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้าน ของ สปป.	ความสอดคล้องกับ แผนระดับชาติ/ ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนา 5 เป้าหมาย (1) การเพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การ เชื่อมโยงระบบคมนาคมและ การอำนวยความสะดวกด้าน การขนส่ง (2) เป้าหมายการยกระดับ คุณภาพชีวิตประชาชน (3) เป้าหมายการพัฒนา เสถียรภาพทางพลังงานและ พลังงานทดแทน (4) เป้าหมายการพัฒนาด้าน สาธารณสุข (5) เป้าหมายการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์		เมียนมา	โครงการปรับปรุง ระบบไฟฟ้าในเมือง ย่างกุ้ง (เขต North Okkalapa และเขต North Dagon) (โครงการ ODA ทางการเงิน)	เพื่อช่วยปรับปรุงความน่าเชื่อถือของระบบไฟฟ้าและ เพิ่มประสิทธิภาพการจ่ายไฟฟ้าในเขตพื้นที่โครงการให้ สามารถรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นของ ประชาชนและนักลงทุนในพื้นที่โครงการได้ ช่วยลด ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงระบบไฟฟ้าทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน ดึงดูดนักลงทุนชาวไทยเข้าไปลงทุนใน เมียนมาเพิ่มขึ้น ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในพื้นที่โครงการ ตลอดจนเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของเมียนมาต่อไป		1,458.25

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สปป. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้านของ สปป.	ความสอดคล้องกับ แผนระดับชาติ/ ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
		สปป.ลาว	โครงการก่อสร้างรถไฟ ท่านาแล้ง-เวียงจันทน์ ระยะที่ 2 ส่วนที่ 2 (โครงการ ODA ทาง การเงิน)	ช่วยให้การคมนาคมขนส่งระบบราง ระหว่างไทยกับ สปป.ลาว มีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น สามารถลดต้นทุนและเพิ่มศักยภาพ ในการขนส่งสินค้าและก่อให้เกิดการลงทุน อย่างต่อเนื่อง และสร้างโอกาสให้ ภาคเอกชนไทยไปประกอบธุรกิจใน สปป.ลาว		994.68
		สปป.ลาว	โครงการพัฒนาเส้นทาง หมายเลข 11 (R11) ช่วง ครกข้าวตอก-บ้านโนน สะหวัน-सानะคาม- บ้านวัง-บ้านน้ำสั้ง (โครงการ ODA ทาง การเงิน)	เชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งเชิงกายภาพ ระหว่างไทยกับ สปป.ลาว และอนุภูมิภาค ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การ เดินทางของประชาชนและการขนส่งตาม แนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่-เวียงจันทน์ (Chiangmai-Vientiane Economic Corridor: CVEC) มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น		1,826.50

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สปป. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สปป.	ความสอดคล้องกับแผนระดับชาติ/ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
		เมียนมา	โครงการออกแบบรายละเอียดโครงการก่อสร้างสายส่ง 66 kV จากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดีถึงสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลี การก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลี 66/11 kV และการปรับปรุงสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ในจังหวัดเมียวดี (โครงการ ODA ทางวิชาการ)	โครงการความร่วมมือทางวิชาการในสาขาพลังงานช่วยเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนและอุตสาหกรรมในเมียนมา สนับสนุนความมั่นคงด้านพลังงานมากขึ้นและสามารถผลักดันให้เกิดการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างไทย-เมียนมา ที่อาจก่อให้เกิดการซื้อขายไฟฟ้าระหว่างกันได้ในอนาคต		16.69 (เงินให้เปล่า)
		เมียนมา	โครงการปรับปรุงถนนสองช่องทางเชื่อมพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทวายสู่ชายแดนไทย-เมียนมา (โครงการ ODA ทางวิชาการ)	การพัฒนาความเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ของแผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (SEC) และเป็นประตูการค้าฝั่งตะวันตกของภูมิภาคเชื่อมอาเซียนกับโลกตะวันออกและตะวันตกหรือเชื่อมมหาสมุทร	แผนแม่บทการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งของอาเซียน (ASEAN Connectivity)	4,281

ตารางความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565 ของโครงการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) กรอบความร่วมมือ และมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ (Commitment) ตามเป้าหมายความยั่งยืน SDG 17.9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ.	ความสอดคล้องกับแผนระดับชาติ/ระดับโลก	ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 2560-2565				
		ประเทศ	โครงการ ODA	วัตถุประสงค์โครงการ ODA	กรอบความร่วมมือ	มูลค่า (ล้านบาท)
				อินเดียบกทะเลจีนใต้ นอกจากนี้ยังเชื่อมต่อการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) จากพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของไทยไปยังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทวายของเมียนมา ซึ่งจะทำให้เกิดการส่งเสริมและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน การขนส่งและโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ		
		สปป.ลาว	โครงการปรับปรุงและก่อสร้างถนนช่วงบ้านฮวก (จ.พะเยา)-เมืองคอบ-เมืองเชียงฮ่อนและเมืองคอบ-บ้านปากคอบ-บ้านกอนตัน สปป.ลาว (โครงการ ODA ทางการเงิน)	เพื่อให้การเดินทางจากภาคเหนือตอนบนของไทยไปยังหลวงพระบางมีความรวดเร็ว และประหยัดเวลาเดินทางมากยิ่งขึ้น สามารถเดินทางต่อไปยังประเทศจีน (คุนหมิง) และประเทศเวียดนาม (เดียนเบียนฟู) ได้โดยใช้ถนนหมายเลข 3 และหมายเลข 4 นอกจากนั้น ยังเป็นการสนับสนุนให้การค้าชายแดนของไทยที่บริเวณบ้านฮวก อ.ภูซาง พะเยา และบ้านปางมอญ สปป.ลาว มีการขยายตัวมากขึ้น รวมถึงการลงทุนและการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งยังทำให้การเดินทางและขนส่งจากประเทศไทยเข้าถึงพื้นที่ต่างๆ ของ สปป.ลาว ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสร้างความเข้าใจความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสองประเทศ		1,390 (เงินให้เปล่า 278 เงินกู้ 1,112)

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย

ภาคผนวก ค.

ตารางสรุปหลักสูตรโครงการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านที่ผ่านมาจาก สพพ.

จำแนกตามสาขาความร่วมมือ ปีที่จัดฝึกอบรม และจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ลำดับ	หลักสูตรอบรม	สาขาความร่วมมือ	ปี	จำนวน ผู้เข้าอบรม (คน)
1	โครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศเพื่อนบ้านในการดำเนินงานและบริหารโครงการ	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2007	6
2	งานสัมมนาระดับอนุภูมิภาค ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของ สพพ.	การบูรณาการและนโยบาย	2010	14
3	หลักสูตรด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาโลจิสติกส์ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2011	9
4	หลักสูตรด้านการบริหารท่าอากาศยาน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2011	6
5	หลักสูตรด้านการบริหารหนี้ และประเด็นการคลัง	การเงินและเศรษฐกิจ	2011	11
6	การประชุมเชิงปฏิบัติการวิศวกรรมความปลอดภัยทางถนน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2011	12
7	หลักสูตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาโลจิสติกส์	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2012	4
8	หลักสูตรด้านความปลอดภัยท่าอากาศยาน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2012	8
9	หลักสูตรด้านการป้องกัน และการเฝ้าระวังปัญหาอุทกภัย	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2012	10
10	หลักสูตรการบริหารหนี้ และประเด็น การคลัง	การเงินและเศรษฐกิจ	2012	12
11	การฝึกอบรมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำประปาสำหรับเจ้าหน้าที่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2012	7
12	การประชุมวิชาการนานาชาติด้านทางหลวงชนบท ครั้งที่ 2 ประจำปี ค.ศ. 2011 และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความปลอดภัยบนท้องถนนของสหพันธ์งานทางนานาชาติ	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2012	6

ลำดับ	หลักสูตรอบรม	สาขาความร่วมมือ	ปี	จำนวน ผู้เข้าอบรม (คน)
13	หลักสูตรการบริหาร ติดตาม และ ประเมินผลโครงการ	ทักษะพื้นฐานด้านการบริหารโครงการ	2013	12
14	หลักสูตรการบริหารโครงการก่อสร้าง ถนน และสะพาน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2013	12
15	หลักสูตรการบริหารหนี้สาธารณะ และ ประเด็นทางเศรษฐกิจ	การเงินและเศรษฐกิจ	2013	11
16	หลักสูตรการบำรุงรักษาระบบส่ง กำลังไฟฟ้าขั้นสูง และการปรับปรุง ความมั่นคงกำลังไฟฟ้า	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2013	11
17	หลักสูตรการอำนวยความสะดวกทาง การค้า และการพัฒนาโลจิสติกส์	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2013	5
18	การถ่ายทอดความรู้ด้านโครงการเงินกู้ ของ สปป. สำหรับเจ้าหน้าที่เวียดนาม	ทักษะพื้นฐานด้านการบริหารโครงการ	2014	6
19	การศึกษาดูงานด้านการบริหารความเสี่ยง การตรวจสอบ กิจการสาขา และ เทคโนโลยีสารสนเทศ	ทักษะพื้นฐานด้านการบริหารโครงการ	2014	16
20	หลักสูตรการบริหารระบบน้ำประปาที่มี ความซับซ้อน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2014	3
21	หลักสูตรการบริหารหนี้ และการออก พันธบัตรรัฐบาล	การเงินและเศรษฐกิจ	2014	18
22	หลักสูตรการอบรมด้านระบบเครื่องช่วย การเดินอากาศ และการบำรุงรักษา ระบบช่วยในกระบวนการร่อนลงจอด	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2014	12
23	หลักสูตรการบริหารโครงการระบบ น้ำประปา	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2015	13
24	หลักสูตรการศึกษาดูงานโรงเรียนธนาคาร สินเชื่อบริการรายย่อย และกลุ่มผลิตภัณฑ์รายย่อย	การเงินและเศรษฐกิจ	2015	32
25	หลักสูตรการอบรมนวัตกรรมการเงิน ครั้งที่ 1	การเงินและเศรษฐกิจ	2015	15
26	หลักสูตรการอบรมมาตรฐานการรายงาน ทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับผู้ ประกอบการบัญชี	การเงินและเศรษฐกิจ	2015	37

ลำดับ	หลักสูตรอบรม	สาขาความร่วมมือ	ปี	จำนวน ผู้เข้าอบรม (คน)
27	การศึกษาดูงานการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรและแนวทางการดำเนินงานระบบศุลกากรผ่านแดน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2015	9
28	หลักสูตรการบริหารความเสี่ยงโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	ทักษะพื้นฐานด้านการบริหารโครงการ	2016	13
29	หลักสูตรการบริหารทางด่วน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2016	15
30	หลักสูตรการอบรมนวัตกรรมการเงินครั้งที่ 2	การเงินและเศรษฐกิจ	2016	16
31	หลักสูตรการบริหารจัดการด่าน และระบบผ่านแดน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2016	16
32	หลักสูตรการบริหารโครงการภายใต้บริบทความร่วมมือ และการบูรณาการของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2016	16
33	หลักสูตรการบริหารหนี้ และประเด็นการคลัง	การเงินและเศรษฐกิจ	2017	17
34	หลักสูตรการติดตาม และประเมินผลโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	ทักษะพื้นฐานด้านการบริหารโครงการ	2017	16
35	หลักสูตรการบริหารหนี้สาธารณะ และประเด็นทางเศรษฐกิจ	การเงินและเศรษฐกิจ	2018	11
36	หลักสูตรการบริหารโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2018	15
37	หลักสูตรการบริหารโครงการด้านถนนทางด่วน และสะพาน	การบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2019	18
38	หลักสูตรการบริหารหนี้สาธารณะ และประเด็นทางเศรษฐกิจ	การเงินและเศรษฐกิจ	2019	16
39	หลักสูตรฝึกอบรมนานาชาติในรูปแบบออนไลน์ “Affordable and Clean Energy Development”	การบูรณาการและนโยบาย	2022	17
40	หลักสูตรการบริหารหนี้สาธารณะอย่างยั่งยืน	การเงินและเศรษฐกิจ	2022	18

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย